

Túp lều bác Tom

Tác giả: **Mark Twain**

Chương 1

Ông shelby bán nô lệ

Chiều tối một ngày lạnh giá tháng hai, có hai người ngồi trong một phòng ăn bày biện sang trọng ở bang Kentucky, Hợp chủng quốc Hoa Kỳ. Ghế của họ đặt sát gần nhau và họ có vẻ như đang trao đổi một việc gì đó rất quan trọng.

- Tôi muốn thu xếp việc của chúng ta như thế - Ông Shelby nói.
- Theo cách đó, tôi không thể chấp nhận được - Người kia vừa trả lời vừa uống một ngụm rượu vang.
- Tuy nhiên, ông Haley ạ, Tom là một của hiếm đấy. Bác ấy rất trung thực và có năng lực.

Nhờ có bác ta, trang trại tôi đã hoạt động tốt. Bác ấy đáng giá hơn nhiều so với số tiền mà ông đề nghị với tôi.

- Trung thực à? Trung thực kiểu một tên mọt đen chứ gì? - Haley vừa trả lời vừa tự rót cho mình một cốc rượu mạnh.

- Bác ấy quả là trung thực. Tôi đã giao phó cho bác ấy tất cả mọi thứ tôi có, tiền bạc, nhà cửa, đàn ngựa... Tôi để bác ấy tự do đi lại trong vùng.

Bác ấy luôn trung thành. Gần đây nhất, tôi cử bác ấy đến Cincinatti, một mình, để giải quyết một việc và mang về cho tôi năm trăm đô la. Và, bác ấy đã quay về, giá như người khác thì đã lợi dụng cơ hội đó chạy trốn rồi! Và lại, tôi rất tiếc phải chia tay với bác ấy. Nhưng tôi còn một món nợ với ông.

Hãy nhận bác ta về, và chúng ta xong nợ.

- Ông biết đấy, thời thế khó khăn lắm. - Gã lái buôn trả lời, và lại rót rượu mạnh cho mình.

- Vậy thì, Haley, những điều kiện cuối cùng của ông là gì? - Ông Shelby hỏi sau một lúc im lặng nặng nề.

- Ngoài Tom ra, ông không có một con bé hay một thằng bé thêm vào cho tôi à?

Tôi cần tất cả những người nô lệ của tôi. Tôi chỉ chia tay họ trong những tình huống nghiêm trọng nhất. Tôi không thích phải chia ly với gia nhân của tôi.

Đúng lúc đó, một cậu bé gần như da trắng, xinh xắn lạ thường chạy vào. Cậu khoảng bốn, năm tuổi. Đôi mắt đen to của cậu hướng cái nhìn qua hàng mi dày rậm. Cậu mặc một cái áo đẹp màu đỏ và vàng làm tôn vẻ đẹp của cậu. Vẻ dạn dĩ của cậu? cho thấy cậu là cục cưng rất được ông chủ nuông chiều.

Ông Shelby ném cho cậu một chùm nho. Cậu bé nhảy lên và bắt lấy. Ông chủ cười.

Ông xoa mái tóc xoăn của cậu bé và vỗ vỗ vào cằm cậu.

- Henry, hãy cho quý ông đây xem cháu biết nhảy múa và hát thể nào nào.

Cậu bé trình diễn thật duyên dáng.

- Hoan hô! - Haley vừa nói với cậu bé vừa ném cho cậu một miếng cam. - Bé con cừ lắm! Thôi được, tôi lấy thằng bé này thêm vào Tom và chuyện của chúng ta được thanh toán xong! Lúc đó, một thiếu phụ trẻ cũng gần như da trắng bước vào.

Đó là mẹ của cậu bé. Chị khoảng hai mươi năm tuổi.

Cậu bé lao về phía thiếu phụ.

- Xin ông thứ lỗi, thưa ông, cháu đến tìm Henry.

Và họ rời căn phòng.

- Thề có Jupiter! Một món hàng đẹp đấy chứ! Con bé giá bao nhiêu? - Elisa không phải để bán, ông Haley ạ. - Ông Shelby trả lời một cách khô khan..

- Và Henry cũng vậy, tôi không muốn chia cắt đứa bé với người mẹ của nó.

- Dào! Một thằng mọi đen được rèn dạy tốt sẽ quen được với mọi thứ!.

- Đừng nghĩ đến chuyện đó nữa, Haley, tôi đã nói không là không.

- Ông không được lựa chọn nhiều đâu, ông Shelby. Thằng bé đẹp thế cơ mà, nó sẽ được đối xử tử tế. Chắc chắn nó sẽ được sử dụng để giữ cửa cho khách khứa ra vào các gia đình thượng lưu. Và tôi nhắc lại với ông rằng chỉ Tom thì chưa đủ đâu.

- Thôi được, tôi sẽ suy nghĩ về việc đó và sẽ bàn bạc với vợ tôi. Ông sẽ có câu trả lời của tôi tối nay - Ông Shelby đáp.

Gã lái buôn chào và ra về.

- Ôi! Những món nợ! Những món nợ! Tay lái buôn này biết là ta đang lâm vào một tình thế khó khăn, và hẳn lợi dụng điều đó! Bán Tom đi! Và con trai của Elisa nữa chứ! Vợ ta sẽ nói gì đây? Phải chi ta có thể tìm được một giải pháp! - Còn lại một mình, ông Shelby ngẫm nghĩ.

ở bang Kentucky, chế độ nô lệ tồn tại dưới hình thức ít hà khắc nhất. Và ông Shelby là một người trung hậu. Ông đã làm tất cả để cho những gia nhân của ông được sống tử tế. Nhưng công việc làm ăn của ông sa sút và ông có những khoản nợ lớn mà ông không thể hoàn trả. Trong khi đến tìm Henry, Elisa đã nghe thấy một phần cuộc trò chuyện. Khi hiểu ra rằng họ nói về việc bán con trai của chị, chị Ôm siết nó vào lòng và khóc nức nở.

- Có chuyện gì thế Elisa - Bà chủ hỏi.

Elisa thổ lộ với bà chủ những nỗi lo sợ của chị.

Bà Shelby, biết chồng mình rất tốt bụng và không biết những khó khăn về tài chính của ông, tỏ ra không tin.

- Chị điên à? ông Shelby không đời nào lại làm như thế! ông ấy không làm ăn với cánh lái buôn nô lệ miền Nam đâu. Chị đừng lo Dù thế nào đi nữa, ta cũng không đồng ý! Henry sẽ không bị bán đâu.

Được an tâm, Elisa mặc áo cho bà chủ và rồi cuộc bật cười về những nỗi lo sợ của mình.

Elisa đã lấy một thanh niên khéo léo và đẹp trai, sống ở đồn điền bên cạnh. Tên anh là George Harris. Đó là một chàng trai thông minh. Bất hạnh thay, ông chủ của anh là một người độc ác, rất ghét anh và chỉ giao cho anh những việc hèn mạt nhất.

Một hôm khi bà Shelby đã đi dự tiệc tối, Elisa đang đứng dưới hiên. Một bàn tay đặt lên vai chị.

- George, anh làm em sợ quá! Em hạnh phúc biết mấy được gặp anh! Lại phòng em đi, chúng ta còn nhiều thời gian.

Chị dẫn anh vào căn phòng nhỏ nơi chị đang khâu vá và chỉ bé Henry cho anh.

- Nó xinh quá, phải không anh? - Ừ, Elisa, đó chính là hình ảnh của em! - Elisa, anh có chuyện phải nói với em. Cho đến bây giờ, anh đã rất kiên nhẫn với ông chủ của anh. Nhưng ông ấy không ngừng hành hạ anh, sỉ nhục anh, và anh không thể chịu được nữa. Anh không muốn đau khổ nữa. Ông ta đã đâm chết con chó nhỏ em cho anh, ông ấy đánh đập anh, vụt roi anh... Anh đã quyết định ra đi, Elisa ơi! - Ra đi! Và anh định đi đâu? - Sang Canada. Ở đó anh sẽ được tự do. Anh sẽ làm việc, và với tiền anh kiếm được, anh sẽ có thể chuộc lại mẹ con em, em và Henry. Đó là cơ hội duy nhất để một ngày kia chúng ta được sum họp và trở thành một gia đình tự do.

- Và nếu anh bị bắt? - Hãy có niềm tin, Elisa ạ. Trong vòng tám ngày nữa, anh đã ở rất xa rồi. Tạm biệt em! Hãy đứng cảm lên và đừng quên rằng anh sẽ chuộc lại hai mẹ con! - George vừa nói vừa cầm lấy hai bàn tay vợ và nhìn đắm đắm vào mắt cô. Với đôi lời âu yếm kèm theo những giọt lệ đắng cay đôi vợ chồng chia tay nhau.

Túp lều của bác Tom là một căn lều nhỏ dựng bằng thân cây, ở liền kề với ngôi nhà của ông bà chủ, ông bà Shelby. Trước túp lều là một mảnh vườn nhỏ, nhờ sự chăm sóc của chủ nhân, mỗi mùa hè sum suê những cây phúc bồn tử, dâu và những loại hoa quả khác. Hoa dã yên thảo, hoa cúc và rất nhiều loại cây khác là niềm kiêu hãnh của bác gái Chloé.

Bác gái Chloé có tiếng là một đầu bếp giỏi nhất vùng. Bác có thể làm rất nhiều loại bánh ga tô và rất thích mời khách khứa. Khuôn mặt bác đen, tròn và bóng láng.

Chiếc giường nằm kê ở một góc căn lều, phủ một tấm mền trắng tinh. Phía trên lò sưởi được trang hoàng bằng những hình vẽ tô màu. Trên một chiếc ghế dài thô mộc có hai đứa trẻ "tóc xoăn tít", mắt đen và sáng ngời đang ngồi trông một em bé.

Bàn ăn đã được bày biện cẩn thận. Bác Tom là người lao công giỏi nhất của ông Shelby. Bác có vầng ngực rộng, tay chân vạm vỡ và nước da bóng loáng đen như mun. Nét mặt thuần Phi Châu của bác toát ra vẻ có lương tri, tình thương yêu và lòng nhân hậu. Được cậu chủ George Shelby giúp đỡ, bác đang gắng sức tập viết trên một tấm bảng đá.

Tất cả đều hoan hỉ khi bác Chloé mang lên một chiếc bánh gatô làm tuyệt khéo. George gọi bọn trẻ: "Lại đây, Pierre! Lại đây, Moise!" và đưa cho chúng những miếng bánh ngọt.

Sau đó, bọn trẻ chơi đùa, nhảy múa, và những tiếng reo hò của chúng kéo dài cho đến khi chúng kiệt sức.

Ông bà Shelby đã lui về căn phòng buổi tối của họ. Ông đọc báo buổi chiều, trong khi bà chải lại mái tóc dài.

Với vẻ vô tư lự, bà nói: - à, anh Acthur, người đàn ông bất lịch sự anh vừa tiếp hôm nay là ai thế? - Hẳn ta tên là Haley Hẳn bất lịch sự, nhưng anh nợ hẳn một khoản tiền lớn.

- Nếu em tin Elisa, thì đó là một gã buôn nô lệ phải không? - Bà hỏi.

- Anh không thể giấu em được nữa, rằng tình thế của anh rất nguy kịch và để thoát ra khỏi tình trạng khó khăn anh đang lâm vào, anh chẳng có cách nào khác là buộc phải bán đi một vài người trong số gia nhân của chúng ta Anh đã bằng lòng bán bác Tom và bé Henry?- Cái gì? Bác Tom ư... người nô lệ trung thành của chúng ta từ khi còn thơ ấu... Anh đã hứa sẽ giải phóng cho bác ấy rồi cơ mà!... Còn Henry, con của Elisa nữa chứ! Thật kinh khủng quá! Và tại sao lại phải đúng là những người ấy? - Bởi vì họ sẽ mang lại cho anh những món tiền lớn hơn. Anh không còn sự lựa chọn nào khác.

Haley có thể mang bán đất đai của tạ Anh đã vay tiền tất cả bạn bè của anh và em, nhưng vẫn còn thiếu... Đúng bằng giá trị của Tom và thằng bé.

Bán họ đi, anh sẽ cứu được ngôi nhà của chúng ta.

- Em đã dạy dỗ họ những bốn phận của gia đình: làm sao mà em chịu đựng nổi ý nghĩ là giờ đây phải chỉ cho họ thấy rằng: không có mối ràng buộc nào, không có mối quan hệ nào, dù thiêng liêng đến mấy mà chúng ta không sẵn sàng phá vỡ vì đồng tiền? - Anh rất buồn phiền Emilie ạ, là em lại phản đối việc này kịch liệt đến thế. Anh tôn trọng những tình cảm của em. Nhưng hoặc là bán hai người đó, hoặc phải bán tất cả.

Bà Shelby im lìm trong chốc lát, rồi thốt ra như một lời rên rỉ: - Chế độ nô lệ đáng nguyên rủa!... Với những luật pháp như luật pháp của xứ này, có nô lệ thì thật là tội lỗi. Lúc nào em cũng nghĩ về điều đó.

Em đã nghĩ như vậy khi em còn là thiếu nữ, em vẫn còn nghĩ thế từ khi chúng mình cưới nhau.

Nhưng em hi vọng, cứ tận tình săn sóc và ăn ở phúc đức, em có thể làm cho cuộc sống nô lệ của những gia nhân của em êm đềm hơn cả cuộc đời tự do nữa... Em quả đã điên rồi! - Vợ của anh ơi, em hoàn toàn là một người theo chủ nghĩa giải phóng nô lệ! Giờ đây, anh hi vọng em đã đồng ý là anh đã hành động tốt nhất xét theo hoàn cảnh.

- Vâng, vâng, hẳn thế. - Bà Shelby nói về tư lự... Em có thể bán cái đồng hồ của

em hoặc một vài thứ khác... Để cứu con của Elisa, em sẽ hi sinh tất cả! - Anh rất tiếc, Emilie, nhưng việc đã xong. Em phải đưa Elisa đi dạo để việc đó không diễn ra trước mặt nó.

ạng bà Shelby không hề ngờ rằng tất cả câu chuyện của họ đã bị nghe thấy.

Elisa áp sát tai vào khe cửa, không bỏ sót một lời nào của cuộc nói chuyện. Khi hai giọng nói đã lắng đi, chị rút lui, người tái nhợt, run rẩy, nét mặt co thắt, môi mím chặt... Chị không còn giống một chút nào với con người dịu dàng và bền lễn trước đó. Chị thận trọng đi rón rén qua hành lang, dừng lại một lát trước cửa phòng bà chủ rồi trở về phòng?mình. Đó là một gian phòng yên tĩnh và duyên dáng ở cùng tầng với phòng bà chủ. Ở đó chị có những cuốn sách, những món quà được tặng vào dịp lễ Noen và tủ quần áo giản di... Nói tóm lại, đó là nhà của chị, ở đó chị đã rất hạnh phúc! Trên giường Henry đang nằm ngủ. Miệng hé mở, đôi bàn tay bé nhỏ mồm mĩm đặt trên tấm chăn, một nụ cười rạng rỡ làm sáng ngời khuôn mặt em.

- Con trai tội nghiệp! Họ đã bán con rồi! Nhưng mẹ sẽ cứu con.

Chị vội vã lấy một cái bút chì và viết thư cho bà chủ: - Bà ơi! Xin bà đừng cho cháu là kẻ vô ơn.

Cháu đã nghe thấy hết những điều ông bà nói tối nay. Cháu phải xa ông bà để cứu con trai của cháu, nhưng cháu sẽ không bao giờ quên lòng tốt của bà.

Mặc dù lo âu chị vẫn gói ghém quần áo và đồ chơi cho đứa bé. Chị khá vất vả khi đánh thức Henry đang ngủ say nhưng rốt cục nó đã thức dậy: - Mẹ Ơi, chúng ta đi đâu hả mẹ? - Nó hỏi, đoán rằng một điều gì đó khác thường sắp xảy ra.

- Suyt, Henry, đừng nói to thề. Một người độc ác muốn mang con đi thật xa... Nhưng mẹ sẽ mặc áo, đội mũ cho con trai bé nhỏ của mẹ và trốn đi cùng với con để cho kẻ độc ác không thể đem được con đi.

ạm con trai vào lòng, chị thầm thì vào tai nó: "Hãy thật ngoan con nhé!" và họ đi ra không gây một tiếng động nào.

Đó là một đêm sáng trời, lạnh, đầy sao. Người mẹ choàng một tấm khăn lên người đứa con trai, nó hết sức yên lặng dù hơi lo sợ, bá lấy cổ mẹ.

Bruno, con chó đang ngủ ở hiên gầm gừ khi chị đến gần. Nhưng Elisa gọi nó rất dịu dàng và, nó nhận ra chị, vẫy đuôi, đi theo chị.

Đã nửa đêm.

Vài giây sau, họ đã tới bên túp lều của bác Tom. Elisa gõ nhẹ vào cửa sổ.

- Trời đất ơi! Ai đấy? - Bác Chloé vừa hỏi vừa ngồi bật dậy. - Nhưng Lisette kia! Nhanh lên, mình ơi, dậy mặc áo vào mau lên! Bác đi ra mở cửa.

Và trông thấy khuôn mặt thẳng thốt với đôi mắt kinh hoàng của Elisa: - Chúa phù hộ cho chị, Lisa! Trông chị đáng sợ quá! Chị Ốm ư? Chuyện gì xảy ra với chị thế? - Con chạy trốn đây, bố Tom ơi, con chạy trốn đây, mẹ Chloé ơi. Ông chủ đã bán đứa con trai con rồi.

- Không thể như thế được.

- Có chứ! Cháu đã nghe thấy ông chủ nói với bà chủ là ông bán Henry của cháu rồi... và cả bác? nữa, bác Tom ạ. Bán cả hai người cho một lái buôn nô lệ.

Bác Tom ngây người kinh hãi. Bác sụp xuống, chứ không phải là ngồi xuống cái ghế cũ kỹ của bác, và để đầu gục xuống đầu gối.

Elisa kể rõ mọi chuyện cho bác nghe.

- Ông chủ của chúng ta, người rất tốt với chúng ta, đã phá sản.

- Mình ơi, - Bác Chloé nói với chồng, - còn kịp đấy. Hãy trốn đi cùng chị ấy, giấy thông hành của mình hợp lệ mà. Tôi sẽ sửa soạn đồ đạc cho mình.

Bác Tom từ từ ngẩng đầu lên, buồn rầu nhìn tứ phía rồi nói: - Không, tôi không đi đâu. Để Elisa đi thôi.

Chị ấy làm thế là đúng. Ông chủ của chúng ta đang lâm vào tình thế tuyệt vọng. Và tôi không muốn rời bỏ ông ấy. Ông ấy trông cậy ở tôi.

Khi nói những lời này, bác quay về phía chiếc giường nơi các con bác đang ngủ, không hay biết gì về mối hiểm nguy đang chờ đợi chúng. Bác lấy đôi bàn tay to rộng bưng lấy mặt và những giọt nước mắt lớn rơi xuống đất.

- Cháu gặp chồng cháu chiều nay - Elisa nói tiếp. - Anh ấy cũng có ý định chạy trốn. Xin bác cố gắng nhắc cho anh ấy biết tin tức của cháu. Nhờ bác nói với anh ấy là cháu sẽ cố trốn sang Canada.

Bác hãy nói là cháu gửi anh ấy tất cả tình thương yêu của cháu. Và xin trông chừng con chó: đừng để nó đi theo cháu.

Họ chào từ biệt nhau, rồi Elisa bế con trai lên, chị lặng lẽ đi khuất.

Ngày hôm sau, ông bà Shelby dậy muộn hơn lệ thường.

- Em không hiểu điều gì đã khiến Elisa chậm trễ sáng nay - Bà Shelby nói sau khi đã rung chuông nhiều lần mà vẫn vô hiệu.

Một thiếu niên lai da trắng đến, vẻ sợ hãi.

- Trời đất ơi! Thưa bà, những ngăn kéo của chị Elisa đều mở toang. áo quần chị ấy quăng khắp nơi... cháu cho là chị ấy đã bỏ đi rồi.

ạng Shelby kêu lên: - Nó đã nghi ngờ... và nó đã chạy trốn! Nếu nó ra đi, thì đó quả là điều không hay đối với tôi. Haley sẽ nghĩ rằng tôi đồng mưu trong việc nó chạy trốn! ông Shelby vội vã rời căn phòng.

Cả ngôi nhà náo động. Chỉ duy nhất một người có thể giải thích đôi điều với ông bà chủ, nhưng bác làm thình: đó là bác bếp trưởng Chloé. Bác vẫn chuẩn bị bánh ngọt cho bữa sáng như thể không thấy gì, không trông thấy gì đang diễn ra quanh bác. Rồi cuộc Haley xuất hiện, đi giày cao cổ, có đeo đinh thúc ngựa. Từ tứ phía, người ta quăng vào mặt hấn tin xấu. Haley chửi rủa lu bù, khiến những người da đen trẻ tuổi đến để xem nỗi thất vọng của hấn, thấy hơi lòng hởi dạ.

- Ồ! Lũ quỷ con! Ta mà tóm được chúng nó thì... - Haley lầm bầm qua kẽ răng.

Và, hấn bước vào phòng khách: - Nào, ông Shelby, chuyện mới kỳ chứ, hình như con mẹ ấy đã bỏ trốn với thằng oắt con rồi.

- Ông Haley, bà nhà tôi đang ở đây. - Ông Shelby nói với vẻ đường hoàng. - Mời ông ngồi, thưa ông... Vâng, tôi rất tiếc phải nói với ông là người thiếu phụ đó, đã nghe thấy hoặc đã nghi ngờ điều sắp xảy ra, đã mang con trai cô ta ra đi đêm hôm qua.

- Tôi thú nhận, là tôi hy vọng rằng người ta sẽ xử sự một cách trung thành với tôi trong việc này. - Haley lại nói.

- Thế nào cơ, thưa ông! Tôi phải hiểu điều này ra sao đây ? - Ông Shelby vừa nói vừa nóng nảy tiến lại gần. - Tôi sẽ không tha thứ cho sự ám chỉ nào dù là nhỏ nhất từ phía ông đâu nhé. Người ta không nghi ngờ được sự thành thực của tôi, thưa ông! Dù sao tôi cũng cho rằng mình phải giúp đỡ và ủng hộ Ông. Hãy lấy người và ngựa của tôi, cố tìm họ đi.

Và rời bỏ vẻ lạnh nhạt, ông Shelby ân cần bảo Haley ở lại ăn trưa.

Bà Shelby đứng dậy nói rằng bận việc không dự ăn trưa được, và bà rời phòng.

Sam và André thắng yên hai con ngựa để ra đi tìm những người bỏ trốn. Sam kêu lên: - A! Người ta sẽ thấy điều tôi có thể làm được! - Nghe này, - André nói với người cùng đi, -tôi không chắc là bà chủ muốn chúng ta đem Elisa và con trai cô ấy về đâu! - Tôi hiểu, - Sam trả lời, - đồng ý, đồng ý.

Bác ta vội vã dẫn đến hai con ngựa, con Jerry và con Bell. Con ngựa của Haley, một con ngựa tơ nhút nhát, hay đá hậu, hí vang và lúc lắc dây cương.

-Ồ, ồ! - Samuel nói... Mà chưa thuần! Khuôn mặt đen như gỗ mun của bác ta chợt ánh lên vẻ ranh mãnh... Một cây dẻ gai to lớn tỏa bóng mát xuống sân: những quả dẻ gai nhỏ, hình tam giác đầy gai nhọn, rải đầy mặt đất. Samuel nhặt một quả, lại gần con vật như thể anh muốn vỗ về nó, và khéo léo nhét mạnh quả dẻ nhỏ xuống dưới yên ngựa.

Cùng lúc đó, bà Shelby xuất hiện trên bao lơn và ra hiệu cho bác.?- Samuel, bác sẽ đi cùng ông Haley để chỉ đường cho ông ấy. Đừng cho ngựa đi nhanh quá, tuần trước con Jerry hơi bị què đấy.

Haley xuất hiện trên tam cấp. Mấy tách cà phê đã làm hấn dụi đi đôi chút. Hấn khá vui vẻ, vừa bước lên ngựa vừa mỉm cười.

- Tốt lắm, các con của ta, chúng ta không được phí thời gian.

Và hấn đặt chân lên bàn đạp. Vào đúng lúc hấn chạm vào yên, con ngựa nhảy chồm lên, hất ông chủ của nó ra cách đó vài bước, trên thảm cỏ khiến việc rơi ngã dụi đi. Chú ngựa tơ hí vang lên và, sau vài bước đá hậu, lao lên, theo sau là Jerry và Bell.

Tiếp theo là một cảnh hỗn loạn không tả nổi.

Andy và Sam hò la và chạy, lũ chó sủa, và tất cả những điều này còn lâu mới làm cho con ngựa tơ của Haley dụi đi.

Haley cũng chạy sang phải rồi sang trái. Ông Shelby cố gắng ra lệnh một cách vô ích. Bà Shelby vừa cười vừa lấy làm lạ theo dõi cảnh tượng này từ cửa sổ phòng bà... tuy rằng trong thâm tâm bà ngỡ vực có điều gì đó.

Rốt cuộc, khoảng hai giờ chiều, Samuel trở về, tay nắm cương đưa con ngựa theo.

- Nó đã bị tóm rồi! Không có tôi, người ta chẳng bao giờ làm nổi điều đó.

- Không có mày! Không có mày thì đã chả có gì xảy ra cả. - Haley lau bầu bằng một giọng quạu quọ. - Bây giờ, ta đi thôi, và đừng có giở trò ngu ngốc nữa! - Ôi, ông ơi, - Samuel kêu lên với vẻ thảm hại, - chúng tôi đang mệt đến chết đi được. Phải lau xát cho con ngựa của ông... và chân con Jerry đang tập tễnh... Tôi không nghĩ rằng bà chủ muốn chúng tôi đi trong tình trạng thế này.

Bà Shelby bước xuống thêm và tiến về phía Haley. Bà rất lịch sự nói rằng bà rất lấy làm tiếc về việc xui xẻo vừa rồi và mời ông ta ăn tối, đảm bảo rằng người ta sẽ cho dọn ngay lập tức. Haley đành bước về phía phòng khách với vẻ khá miễn cưỡng.?

Chương 2

Bác Tom bị bán

Trong lúc đi xa dần túp lều của bác Tom, nỗi tuyệt vọng của Elisa thật lớn. Chị đang rời bỏ ngôi nhà duy nhất chị từng biết và rời bỏ một bà chủ mà chị luôn yêu quý và kính trọng. Nhưng, mạnh hơn tất cả những gì còn lại, tình mẫu tử thúc đẩy chị cứu con mình khỏi mối nguy hiểm khủng khiếp: bị bán cho Haley, một người buôn nô lệ. Đứa trẻ đã đủ lớn để bước đi bên cạnh chị. Mặt đất đóng băng rạn nứt dưới bước chân họ, chị run lên trước mỗi tiếng động nhỏ. Chị lấy làm ngạc nhiên về sức mạnh tìm thấy ở mình. Chị bế đứa con ngủ say trong đôi tay mình, cảm thấy nó nhẹ tựa lông chim.

Ranh giới của trang trại, của khu rừng, tất cả lướt qua như những bóng ma... Và chị bước đi, bước đi mãi, không dừng chân, không nghỉ lấy hơi. Lúc bình minh vừa rạng, chị đã ở cách xa trang trại nhiều dặm đường. Chị rất thuộc đường, nhưng qua bên kia sông, đối với chị miền xa lạ bắt đầu.

Khi trên các con đường, người ngựa đi lại bắt đầu nhộn nhịp, chị chỉnh đốn lại áo quần và sửa sang lại mái tóc để tránh thu hút sự chú ý.

Đứa trẻ bắt đầu phàn nàn là nó đói và khát.

May mắn thay, chị đã chuẩn bị trước bánh ngọt và táo.

Hai mẹ con lại đi tiếp, cho tới khi đến một vùng không sợ người ta nhận ra mình nữa. Vào khoảng giữa trưa, họ dừng lại ở một trang trại xinh đẹp để nghỉ ngơi và ăn trưa. Bà chủ chấp nhận không bàn cãi gì lời giải thích của Elisa là chị đến thăm bạn gái một tuần lễ.

Một tiếng đồng hồ trước khi mặt trời lặn, những người đi trốn đến được bờ sông Ohio. Đang là đầu mùa xuân, dòng sông chảy xiết và cuốn đi những tảng băng.

- Phà không chở nữa rồi! - Elisa buồn rầu nghĩ.

Chị chạy vội đến một quán ăn nhỏ để hỏi thăm.

- Có chuyến phà hay tàu thủy nào qua sông không ạ? - Không, tàu bè không đi nữa. - Bà chủ quán trả lời. - Nhưng sao chị có vẻ lo lắng...

- Vâng, con trai tôi đang gặp nguy hiểm.

Động lòng thương, bà chủ quán cho chị biết có một người tối nay sẽ đến đây để mang hàng hóa qua sông và chị có thể chờ người ta ở đây. ?Đứa trẻ khóc vì mệt, kiệt sức do cuộc hành trình.

Thế là, bà chủ quán cho họ vào một căn phòng nhỏ để nghỉ ngơi. Nhưng Elisa không sao ngủ được.

Mắt đầy lệ, chị đắm đắm nhìn những làn sóng đang dâng lên khủng khiếp ngăn chị với tự do.

Trong khi đó thì chuyện gì diễn ra ở nhà ông bà Shelby Bà Shelby đã ra lệnh dọn bữa ngay lập tức.

Nhưng bác Chloé vẫn tiếp tục công việc với một vẻ chậm rãi khác thường. Cả nhà đều như đoán được rằng bà chủ chẳng vội vã đến thế đâu. Một chú phụ bếp vụng về đánh đổ nước sốt và phải làm lại nước sốt khác. Một đứa trẻ vấp ngã làm đổ thùng nước đang xách và nó phải quay lại giếng để lấy nước.

Về phần bà, bà Shelby tìm cách giữ Haley và kéo dài thời gian.

Lúc hai giờ, Sam và Andre dẫn ngựa lại, trông tươi tỉnh và sáng khoái hơn bao giờ hết.

- Ta muốn đi ngay ra bờ sông. - Haley bảo họ.

- Có hai con đường đi ra đó. - Samuel trả lời.

- Một đường đá và một đường đất. Ông thích đi đường nào? Sam muốn theo con đường đá. Andy lại thích con đường nhỏ đi qua các cánh đồng. Nghi ngờ những kẻ giúp đỡ mình, Haley quyết định đi theo con đường đất cũ.

- Nhưng hình như tôi có nghe nói con đường này đầy những cây gai góc, - Samuel nói tiếp. - Có phải không Andy Andy không chắc lắm, anh ta chưa nhìn thấy...

Haley không biết nghĩ như thế nào nữa, và cuối cùng quyết định: - Không sao, chúng ta cứ đi theo con đường đó. Hẳn vừa nói vừa rẽ vào con đường cũ.

Đó quả là một con đường cũ kỹ, đã từ lâu không dùng. Sam biết rất rõ điều này, Thịnh thoảng Andy lại kêu là đường quá gập ghềnh và xấu đối với bộ móng của con Jerry. Họ đi mất rất nhiều thời gian, nhưng sau cùng đã đến quán trọ nơi bé Henry đang ngủ say. Elisa đứng bên cửa sổ, nhưng chị lại nhìn ra hướng khác, nên không nhìn thấy những kẻ đuổi theo đã tới nơi.

Con mắt sắc của Samuel phát hiện ra chị rất nhanh. Haley và Andy đi sau một quãng. Thế là Samuel tìm cách làm cho gió cuốn rơi mất mũ của bác. Bác kêu thét lên một tiếng to, đánh động cho Elisa. Chị lùi về phía sau.

Căn phòng mở ra phía bờ sông.

Chị túm lấy con trai và chạy vụt ra ngoài. Đúng lúc đó, Haley trông thấy chị và gọi bác Sam cùng? Andy tới giúp hẳn. Họ chạy theo sau chị... Rồi thì, do sức mạnh của niềm tuyệt vọng thúc đẩy, Elisa quăng mình lên mảng bè bằng gỗ trên dòng sông, và vừa hét những tiếng man dại, gia tăng sức lực, chị vừa nhảy từ tầng bằng này sang tầng bằng khác, trượt chân, bám chặt lấy tầng bằng, ngã xuống nhưng rồi lại cứ vùng dậy! Chị đánh rơi một chiếc giày, chân bị chảy máu, nhưng chị chẳng cảm thấy gì hết, cho đến khi chị trông thấy bờ sông bên kia và một người đang chìa tay ra đỡ chị.

- Chị quả là một người can đảm, dù chị là ai đi nữa. - Người ấy nói.

Elisa nhận ra một trong những người láng giềng cũ.

- Ôi! ông Symmer! Cứu cháu với! Hãy giấu cháu đi! - Chị nói với ông. - Ông Shelby đã bán con trai cháu, và mẹ con cháu phải chạy trốn.

- Chị thật dũng cảm. - Ông nói với chị. - Tôi sẽ giúp chị. Và tôi sẽ chỉ cho chị nơi có thể ẩn náu. Hãy đi đến ngôi nhà lớn màu trắng kia kìa, họ là những người tử tế, ở đó không có nguy hiểm nào cả. Chị xứng đáng được tự do và chị sẽ có được nó.

Haley bàng hoàng như bị sét đánh trước cảnh tượng này.

Những ánh sáng mờ của một lò sưởi vui vẻ phản chiếu trên thảm và trên giấy bồi tường của một phòng khách đẹp, lấp lánh trên thân bình rực rỡ của một bình trà và những chiếc tách. Ông Bird, Nghị sĩ, sửa soạn đi đôi giày phẳng-túp mới toanh, trong khi vợ Ông trông nom việc bày bàn ăn, vừa mắng yêu những đứa con nghịch ngợm của họ.

- Tom, buông cái núm cửa ra! Mary, Mary! Đừng có kéo đuôi mèo... Con vật tội nghiệp! Jean! Chớ trèo lên bàn! Và, quay về phía chồng, bà nói: - Anh à! Người ta làm gì ở Nghị viện hả anh? - Họ đã thông qua, em yêu, một luật cấm chúng ta giúp đỡ những người nô lệ từ bang Kentucky đến.

- Và luật ấy là thế nào chứ? Hẳn là nó không cấm việc cho những con người tội nghiệp ấy trú ngụ một đêm chứ? Nó có cấm cho họ một bữa ăn ngon, cho quần áo, trước khi họ lại ra đi không? - Có chứ, em yêu.

Bà Bird là một người phụ nữ e lệ và kín đáo.

Bà hành động bằng sự dịu dàng và thuyết phục, hơn là dùng lý luận và uy quyền. Chỉ riêng một điều có thể khiến bà nổi giận: sự tàn ác, tất cả những gì giống với sự tàn ác đều làm bà nổi xung. Bà hằng hái đứng dậy, tiến về phía chồng, và, hai má nóng bừng, bà nói với ông bằng một giọng quả quyết: - John, em muốn biết anh có quả thực nghĩ rằng một đạo luật như vậy là đúng đắn hay không? - Em sẽ không cho đem bắn anh chứ, Mary, nếu anh bảo là có.

- John, em không cho bắn anh đâu, anh không bỏ phiếu cho luật ấy đấy chứ? - Trời ơi, có đấy, anh đã bỏ phiếu! - Anh phải biết xấu hổ chứ. Những con người tội nghiệp đó không có nhà cửa, không chỗ nương thân! Luật này đáng hổ thẹn thay, đáng ghét thay! Nếu có dịp là em sẽ vi phạm nó.

- Mary thân yêu, hãy nghe anh. Những tình cảm của em rất chính đáng và nhân đạo, nhưng đây không phải chuyện tình cảm. Những quyền lợi kinh tế lớn lao đang có liên can.

- John, anh muốn nói gì thì cứ nói, nhưng anh sẽ không thuyết phục được em đâu.

Nghị sĩ là một người nhân hậu và nhạy cảm, và bà vợ Ông biết rõ điều này.

Đúng lúc ấy, bác da đen già Cudjox thò đầu vào và mời bà chủ xuống bếp có chút việc. Ông Nghị sĩ nhẹ nhõm cả người, đưa đôi mắt vừa vui thích vừa bất mãn nhìn theo vợ, rồi ông ngồi xuống ghế bành, bắt đầu đọc báo.

Một lát sau, ông nghe thấy tiếng bà Bird, nói với một giọng sốt sắng và hết sức cảm động: "John! John! Anh xuống dưới này một lát được không?" ông Bird ngừng đọc báo và đi xuống bếp. Ông sửng sờ ngạc nhiên và kinh hoàng về cảnh tượng đang bày ra trước mắt.

Một thiếu phụ, áo quần rách bươm, cứng đờ vì lạnh, một chiếc giày bị tuột mất, một chiếc bút tất bị đứt ra, bàn chân tóa máu, đang nằm bất động trên một chiếc ghế.

ạng Bird, đứng bất động và lặng lẽ. Vợ Ông cùng bác Dina, người giúp việc da đen duy nhất, đang cố làm cho chị ta hồi tỉnh, trong khi lão Cudjox ôm đứa bé trên đầu gối, tháo giày và bít tất cho nó, sưởi ấm đôi chân bé nhỏ của nó.

Bác Dina nói giọng thương cảm: - Khi bước vào, chị ấy còn kha khá. Chị ấy xin được sưởi nhờ một lát. Cháu vừa hỏi xem chị ấy ở đâu đến, thì chị ấy ngã sòng xoài ra. Cháu nghĩ là do ấm nóng nên bị choáng.

- Tội nghiệp chị ấy. - Bà Bird ngậm ngùi nói.

Lúc ấy thiếu phụ mở đôi mắt đen to, nhìn xung quanh bằng ánh mắt vợ vẩn và mơ hồ... Một vẻ lo sợ lướt qua khuôn mặt chị, và chị hét lên: ?- Ôi! Henry của tôi! Chúng đã bắt Henry chưa? Nghe thấy tiếng kêu, thằng bé vùng ra khỏi cánh tay lão Cudjox và chạy lại với mẹ.

- Ôi! Nó đây rồi, nó đây rồi! Và chị nói với bà Bird: - Bà ơi, xin bà hãy che chở cháu bé, đừng để cho chúng bắt mất cháu.

- Không đâu, người phụ nữ tội nghiệp ạ. Chị sẽ được an toàn ở đây. Chẳng ai làm hại chị đâu.

Người ta kê cho chị một chiếc giường bên lò sưởi, và chị Ôm chặt con vào lòng chìm ngay vào một giấc ngủ say.

ạng bà Bird trở lại phòng khách.

Chẳng người nào đề cập đến cuộc nói chuyện trước đó giữa họ nữa.

- Này, em yêu, - Ông Bird thốt lên sau khi im lặng trầm ngâm, - chị ta có thể mặc áo của em nếu nối dài thêm một chút không nhỉ? Một nụ cười thoáng lướt trên gương mặt bà Bird, và bà trả lời: "Để rồi xem! Cùng lúc đó, bác Dina xuất hiện, nói rằng thiếu phụ đã tỉnh dậy và muốn được gặp bà chủ.

ạng bà Bird đi xuống bếp.

Những đứa con của ông bà đã đi ngủ.

Elisa, các bạn đã nhận ra chị rồi, đang ngồi bên bếp lửa.

Chị kể cho ông bà Bird nghe nỗi thống khổ của chị.

Bà Bird lấy khăn tay che mặt, những giọt nước mắt chảy ròn ròn trên đôi má bác Dina, còn lão Cudjox thì giụi mắt.

- Thế chị tính đi đâu? - Bà Bird hỏi một cách nhân hậu.

- Đến Canada, đó là nơi chồng cháu đã trốn sang để thoát khỏi một người chủ tàn ác, và lao động để chuộc lại mẹ con cháu, để chúng cháu được đoàn tụ.

- Xa, xa lắm, chị khó mà hình dung được, tội nghiệp chị. Nhưng chúng tôi sẽ cố làm việc gì đó cho chị. Để ngày mai xem sao. Trong khi chờ đợi, chị hãy ngủ ngon và đừng sợ gì cả.

ạng bà Bird trở về phòng khách. Ông Bird đi đi lại lại, cuối cùng, đến bên vợ, nói với bà: - Em ạ, phải cho chị ấy đi ngay đêm nay. Tay lái buôn kia sẽ theo dấu chị ta đến đây vào sáng sớm mai. Nếu chỉ có một mình chị ta thì không việc gì, nhưng thằng bé kia có thể ló mặt ở cửa sổ và thu hút sự chú ý. Tốt hơn cả là mẹ con họ ra đi ngay đêm nay.

- Ngay đêm nay! Biết đi đâu cơ chứ??- Anh biết chỗ đó. - Ông Nghị sĩ vừa nói vừa xỏ chân vào ủng. - Anh cần phải dẫn họ đi. Lão Cudjox là một người đánh xe rất cừ, nhưng trời tối đen như mực mà lại còn phải lội qua sông hai lần nữa. Chỗ lội thứ hai rất nguy hiểm nếu không thật thạo đường như anh. Chẳng còn cách nào khác. Bác Cudjox sẽ điềm nhiên thẳng ngựa vào lúc nửa đêm, bác ấy sẽ đưa anh đến quán rượu tiếp theo, từ đó anh sẽ đi xe ngựa trong ba hay bốn tiếng đồng hồ tới Colombus. Ở đấy anh có công việc phải giải quyết vào sáng mai.

-Jonh ơi, tấm lòng của anh tuyệt vời hơn lý trí của anh. - Bà Bird nói và đặt bàn tay nhỏ nhắn trắng trẻo của mình lên tay chồng. - Em hiểu anh hơn cả anh tự hiểu mình, và em yêu anh vì thế.

Xúc động, ông Nghị sĩ nói thêm: - Anh không biết em nghĩ sao, nhưng chúng mình có thể cho chị ấy một ít quần áo của bé Henry nhà ta được không? Nghĩ đến đứa con nhỏ nhất vừa mất mới đây của họ, đôi mắt bà Bird ứa lệ. Bà vào gian phòng nhỏ liền kề với phòng bà, mở một cái tủ và bắt đầu gói ghém những bộ quần áo xinh xinh, những món đồ chơi... Rồi bà mở tủ quần áo của mình, lấy ra hai bộ váy áo giản dị, xuống gấu cho dài ra. Bà khâu cho đến khi chuông điểm mười hai giờ đêm.

Bà chạy ra đặt hành lý vào xe và đánh thức người khách lạ. Rồi, Elisa quấn một tấm khăn choàng và mặc chiếc áo khoác của bà chủ tốt bụng, xuất hiện ở cổng, ôm con trong tay. Chị nhìn chăm chăm bằng đôi mắt đầy biết ơn khuôn mặt của bà Bird đang chìa tay ra cho chị. Chị muốn nói, nhưng khi mở miệng, chị chẳng thốt ra được tiếng nào.

Rồi chị lên xe ngựa và ra đi.

Tình thế thật trở trêu đối với ông Nghị sĩ người vừa mới bỏ phiếu thông qua một đạo luật hà khắc chống lại những ai xử sự như vậy đối với các nô lệ bỏ trốn! Nhưng quả thật ông đã bảo vệ đạo luật ấy mà chưa hề gặp một người đi trốn, cũng như chưa gặp phải tình huống thế này bao giờ! Đường ngập bùn, và ông Nghị sĩ, người thiếu phụ và đứa trẻ bị lúc lắc va đập từ bên này sang bên kia thành xe. Đột nhiên, cả ba người bị hất lên ghế phía trước. Lũ ngựa đá hậu, nhảy lồng lên, và chiếc xe lại đứng thẳng... Hai con ngựa bị sa lầy.

Bác Cudjox kêu lên, điều khiển lũ ngựa...

Sau cùng, bước đường gay cấn đã vượt qua và chiếc xe lại tiến lên, được chằng hay chớ. Nhưng sau một cú xóc mạnh hơn những lần trước, chiếc xe dừng lại hẳn. Ông Nghị sĩ ra khỏi xe và bị ngã sòng xoài xuống bùn. Bác Cudjox đỡ ông lên trong tình trạng thảm hại.

Đêm đã rất khuya khi cả nhóm người dừng lại trước cổng một trang trại rộng lớn. Sau vài lần cố gõ cửa, chủ trang trại xuất hiện.

John Van Tromp là một người vạm vỡ, mạnh mẽ, râu ria xồm xoàm, đã từng là một chủ trại giàu có. Thời ấy ông có rất nhiều nô lệ. Nhưng chế độ áp đặt cho người da đen đã làm ông chán ngán ghê tởm. Ông đã bán đất đai tài sản để lui về trang trại này, và ông đã giải phóng tất cả các nô lệ của mình.

- Ông có thể cho một người phụ nữ khốn khổ và một đứa trẻ đang bị một lái buôn nô lệ đuổi theo tá túc được không? - Thượng Nghị sĩ Bird hỏi ông ta.

- Dĩ nhiên rồi. Bảo họ vào đi.

Mệt rũ rời. Elisa ôm đứa con đang ngủ say trong tay, lê bước đến cổng. John đưa hai mẹ con vào một phòng ngủ nhỏ.

- Hãy ngủ bình yên nhé! - Ông nói với họ.

ạng ra khỏi phòng, đóng cửa lại.

Nghị sĩ kể cho ông John nghe vắn tắt câu chuyện.

Rất xúc động, ông John đề nghị Ông Nghị sĩ ở lại nghỉ qua đêm, nhưng ông Nghị sĩ phải lo giải quyết việc của ông ở Colombus vào sáng mai.

- Nếu thế thì tôi sẽ tiễn ngài... Tôi sẽ chỉ cho ngài một con đường ít hiểm nguy hơn con đường ngài đã đi tới đây.

Lúc ra đi, ông Nghị sẽ đưa cho ông John một tờ mười đô la.

- Để cho chị ấy. - Ông nói.

- Được rồi. - Ông John trả lời.

Hai người xiết chặt tay nhau và chia tay.

Vào buổi sáng tháng hai ảm đạm đó, túp lều của bác Tom rất buồn bã. Bác gái Chloé là chiếc áo sơ mi của chồng và chốc chốc lại chùi một giọt nước mắt.

Bác Tom ngồi bên cạnh bác gái, cuốn Thánh kinh để mở trên đầu gối. Hai người chẳng ai nói gì. Những đứa con vẫn còn đang ngủ.

Bác Chloé đặt chiếc bàn là xuống, đến ngồi bên bàn và cất tiếng: - Em biết cần phải nhẫn nại, nhưng giá như ít ra em cũng được biết mình sẽ ở đâu và người ta đối xử với mình như thế nào! Bà chủ nói là trong vòng một hay hai năm, bà sẽ chuộc lại mình. Nhưng những ai đã đi xuống miền Nam thì chẳng bao giờ trở lại. Em biết rất rõ người ta đối xử với họ thế nào trong các đồn điền.

- Tôi là người bị bán đi, - bác Tom trả lời, -chứ không phải là mình và các con. Ở đây, mình và các con được an toàn. Điều gì xảy đến sẽ chỉ xảy đến với riêng mình tôi thôi, và chúa sẽ phù hộ tôi.

- Không đúng đâu, ông chủ không được bán mình đi! ông ấy phải cho mình được tự do. Lẽ ra ông ấy phải giải phóng cho mình từ nhiều năm nay rồi. Chính mình là người lo toan mọi việc cho ông ấy.

- Chloé, mình đừng nói như thế. Những người chủ vẫn quen được người ta làm mọi việc vì họ...

nhưng ông chủ của chúng ta tốt hơn những người khác nhiều. Ông ấy sẽ không để tôi phải đi nếu ông ấy có thể làm khác được, tôi biết chắc như thế.

- Tất cả những điều đó không làm em khuây khỏa được đâu. Để em dọn cho mình một bữa ăn cuối cùng.

Người đàn bà tội nghiệp đã chuẩn bị bữa ăn ngon nhất bác có thể làm.

Sau bữa ăn, bác Chloé rời bàn ăn rất nhanh.

- Em đi sửa soạn hành lý cho mình đây. Ôi! Rồi sẽ chẳng có ai trên đời này chăm sóc sửa soạn cho mình nữa! Một đứa con của bác kêu lên: - Bà chủ đến kìa! - Bà chủ chẳng có việc gì để làm ở đây cả. -Bác Chloé gắt gỏng.

Bà Shelby bước vào. Bác Chloé cầu nhàu đưa bà một chiếc ghế. Bà Shelby làm ra vẻ không nhận thấy gì.

- Bác Tom tội nghiệp, tôi rất buồn phải nhìn bác ra đi. Nếu bây giờ tôi đưa tiền cho bác, thì họ sẽ lấy của bác mất thôi. Nhưng tôi hứa với bác tôi sẽ làm tất cả để bác quay về đây càng sớm càng tốt.

Những đứa con bác Tom kêu lên: - Lão lái buôn đến kìa! Haley dùng chân đá vào cổng để mở cổng. Tức giận vì không bắt được Elisa và con của chị, hăn ra lệnh: - Lại đây, tên mọi. Mày đã sẵn sàng rồi chứ? Bác Tom điềm tỉnh đứng dậy để đi theo ông chủ mới. Bác vác hành lý của mình lên vai. Bác Chloé ôm trong tay đứa con gái út đưa tiễn bác trai ra tận xe. Hai đứa lớn vừa đi theo mẹ vừa khóc.

Bà Shelby đi về phía gã lái buôn và nói với hăn một lát vẻ cực kỳ hăng hái. Tất cả mọi người trong nhà đều đi về phía cỗ xe. Những nô lệ, trẻ cũng như già, chen chúc xung quanh để nói lời từ biệt với người bạn của họ. Nỗi giận dữ bùng bùng trong họ.

Haley đi qua đám đông những người nô lệ và nói với bác Tom: - Lên xe đi! Bác Tom ngồi xuống chiếc ghế dài. Thế là, Haley lấy một đôi còng sắt ở dưới chỗ ngồi, còng vào cổ chân bác.

Tiếng rì rầm bất bình lan khắp đám đông, và bà Shelby từ trên thềm kêu lên: - Tôi đảm bảo với ông, ông Haley, rằng đây là một sự phòng xa hết sức vô ích! - Tôi không muốn đánh mất tiền của tôi một lần nữa. - Gã lái buôn dề tiện trả lời.

- Xin bà bày tỏ giúp với cậu George tất cả niềm yêu thương của tôi. - Bác Tom cố nói nốt.

Rồi Haley quất ngựa. Sau khi đưa mắt nhìn rất lâu lần cuối ngôi nhà, bác Tom ra đi.

ạng Shelby vắng mặt. Ông tự nhắc lại rằng ông không được lựa chọn, song thật vô hiệu. Ông không thể tự thuyết phục mình. Và, để khỏi phải chứng kiến cảnh chia ly đau buồn, ông đã ra đi từ sáng, mong rằng tất cả đã kết thúc khi ông trở về.

Đã đi qua ranh giới của trang trại, và bác Tom cùng người chủ mới của bác đã ra đến đường quốc lộ.

Khi đã đi được khoảng một dặm, Haley dừng lại trước một lò rèn.

- Tôi muốn ông nói rộng những cái khóa tay này ra, nó hơi chật so với khổ người của tên mọi này. - Haley nói với người thợ rèn, và chỉ vào đôi còng ở chân bác Tom.

- Ạ kìa! Bác Tom nhà ông Shelby đây mà!...

ạng ấy đã bán bác ư! Nhưng ông không cần phải xích bác ta đâu, bác ấy là người tốt nhất và trung thành nhất đấy...

- Tôi biết, tôi biết, - Haley trả lời, - nhưng tôi nghi ngờ...

- Mà này, - bác thợ rèn ngẫm nghĩ rồi thêm, -khí hậu miền Nam không thích hợp với những người da đen ở bang Kentucky, bác ấy có thể chết ở đó.

- Nó gặp may đấy, tôi đã hứa sẽ đối xử tử tế với nó. - Haley kết luận.

Trong suốt cuộc nói chuyện, bác Tom ngồi rầu rĩ trong xe, bỗng bác nghe tiếng vó ngựa khô giòn, gấp gáp và gọn ghẽ..Bác vô cùng ngạc nhiên thấy cậu chủ George Shelby, vừa choàng tay ôm cổ bác vừa kêu lên: - Thật là đáng hổ thẹn! ôi, bác Tom! Làm sao mà cha tôi lại có thể làm một việc như thế này cơ chứ? Mà mọi người chả nói gì với tôi cả! Một anh bạn đã cho tôi biết chuyện. Dù thế nào, ở nhà cũng đã nghe tôi nói rồi đấy! - Cậu không nên làm thế, cậu George Làm cho mọi người nổi giận có được việc gì đâu.

- Tôi không thể kìm được mình.

- Ôi, cậu chủ, tôi đã buồn biết mấy khi ra đi mà không gặp cậu! Cậu đến khiến tôi sung sướng quá! - Tôi có một thứ cho bác đây, bác Tom. Đây là đồng một đòla của tôi.

- Nhưng tôi không thể nhận nó được.

- Có, có chứ. Hãy cầm lấy! Bác Chloé bảo tôi đục một cái lỗ ở giữa, xỏ sợi dây qua để cho bác đeo nó quanh cổ. Bác sẽ giấu nó dưới áo để cho cái lão góm ghiếc kia không lấy đi mất của bác.

Mỗi lần bác nhìn đồng tiền này, hãy nhớ là một ngày kia tôi sẽ đến nơi ấy tìm bác và tôi sẽ đem bác về.

- Vĩnh biệt cậu George, hãy yêu kính cha cậu, ông ấy không còn cách lựa chọn nào khác. Hãy làm như thế và hãy học hành chăm chỉ nhé.

Đúng lúc đó, Haley quay lại mang theo những cái còng tay.

- Tôi sẽ mách cha tôi về cái cách ông đối xử với bác Tom. - George nói. - Ông xiềng người ta như con vật ấy, ông đem bán người ta... Tất cả những điều ấy làm tôi phẫn nộ! - Đừng có kêu ầm lên như thế, chàng trai, nếu tôi bán chúng đi, đó là vì người ta mua của tôi! - Haley lạnh lùng trả lời.

Và chiếc xe ra đi.

Chương 3

Cuộc chạy trốn của Elisa

Ngồi trong chiếc ghế dựa chị đứng đưa nhẹ nhàng, mắt dán vào món đồ khâu vá, đó là Elisa, cô bạn của chúng ta, người chạy trốn. Vâng, chị ở đó, xanh xao hơn, và gầy guộc hơn khi còn ở Ken-tucky.

Thỉnh thoảng, chị lại ngược lên dõi theo những trò chơi của bé Henry.

Bên cạnh chị, một người đàn bà ngồi trên một chiếc ghế xích đu nhỏ, giữ trong lòng một cái đĩa thiếc, và xếp vào đĩa những quả đào. Đó là bà Ra-chel Halliday tốt bụng.

- Này, Elisa, chị vẫn luôn muốn sang Canada ư? - Bà dịu dàng hỏi.

- Vâng ạ, thưa bà. - Elisa trả lời đầy vẻ quả quyết. - Cháu cần phải ra đi. Cháu không dám ở lại đây.

- Chị biết là chị có thể ở lại đây lâu chừng nào chị muốn. Tuy nhiên, chị hãy nghĩ đến việc mình sẽ làm một khi sang bên đó.

- Ôi, cảm ơn bà! - Elisa thốt lên. - Nhưng cháu không ngủ yên được bà ạ. Lúc nào cháu cũng mơ thấy có người đến bắt nó đi.

- Tội nghiệp thằng bé! - Rachel nói. - Nhưng chị hãy an tâm, chưa có người chạy trốn nào bị bắt lại ở làng chúng tôi đâu, và người ta không thể bắt đầu với chị được.

Cổng mở ra và một phụ nữ thấp nhỏ tròn trĩnh bước vào.

- Ruth Stedman! Cô có khỏe không, Ruth? - Rachel vừa nói vừa sốt sắng đi về phía người phụ nữ.

- Rất khỏe. - Ruth trả lời.

Đó là một người phụ nữ xinh xắn bé nhỏ chừng hai năm tuổi.

- Ruth, đây là cô bạn Elisa Harris của chúng ta, và cháu bé mà tôi đã kể với cô.

- Tôi rất sung sướng được gặp chị, Elisa, rất sung sướng! - Ruth vừa nói vừa nắm chặt tay Elisa như thể chị là một người bạn cũ của họ. - Đây là cậu con trai nhỏ yêu quý của chị phải không... Tôi mang cho cháu một cái bánh ngọt đây.

Và cô đưa cho Henry cái bánh ngọt hình trái tim, cậu bé rụt rè cầm lấy.

- Con cô đâu? - Rachel hỏi.

- Nó đang đến, cùng bé Mary nhà chi... Vừa lúc đó, cửa mở và Mary, rất giống mẹ, bước vào phòng cùng với em bé.

Ruth cởi cho bé những lớp khăn choàng mà cô đã quấn quanh em, sửa sang quần áo cho bé, âu yếm ôm hôn và đặt em xuống sàn nhà để em chơi đùa.

Người mẹ ngồi xuống và bắt đầu thoăn thoắt đan. Hai người đàn bà điềm tĩnh bàn luận.

Siméon Halliday, cao lớn, trắng kiện, mặc quần và áo vét bằng vải thô, đội một cái mũ rộng vành, bước vào.

- Có tin gì thể hờ bố nó? - Rachel vừa hỏi vừa cho bánh vào lò.

- Peter Stelbins bảo tôi rằng ông ấy sẽ đến đây tối nay cùng với bạn bè. - Siméon nói với giọng đầy ý nghĩa trong khi rửa tay.

- Thế à. - Rachel nói về tư lự và liếc nhìn về phía Elisa.

- Chị đã chẳng nói với tôi họ chị là Harris đấy ư? - Siméon hỏi.

Rachel nhìn chổng.

Elisa run bắn lên, trả lời vâng.

Siméon gọi vợ vào phòng bên.

- Chồng cô ấy ở trong toán người sẽ đến đây tối nay - Ông thì thào. - Peter đã tìm thấy một người đàn bà và hai người đàn ông, một người trong số họ tên là George Harris. Theo những gì cô ấy nói với mình, anh chắc chắn đó là anh tạ Đó là một anh chàng đẹp trai và dễ thương. Theo em có nên nói ngay với Elisa không? - Có chứ, hần đi rồi! Thật là một tin vui biết mấy! Hãy nói cho chị ấy đi.

Rachel gọi Elisa vào một gian phòng nhỏ.

Lại đây, con gái của ta, ta có chuyện này muốn nói cho cháu biết.

Bà ôm lấy bé Henry trong vòng tay và hôn nó.

- Cháu sắp được gặp bố rồi, bố cháu sắp đến đây! - Bà nói với đứa trẻ đang mở thật to đôi mắt.

Đôi má Elisa thoáng ửng hồng, và chị ngồi xuống, người lả đi, gần như bất động.

- Dừng cảm lên, con gái! Anh ấy sẽ đến đây đêm nay.

- Đêm nay! Đêm nay ư! - Elisa nhắc lại, rồi chị ngất đi.

Khi tỉnh lại, chị đang nằm trên giường và được đắp một tấm mền. Ruth đang xát tay chị bằng long não. Tất cả mọi người tất bật xung quanh chị. Lần đầu tiên kể từ khi chạy trốn, thần kinh chị mới giãn ra. Một cảm giác mới mẻ về sự nghỉ ngơi và an toàn choán lấy chị. Chị vẫn nằm, đôi mắt đen mở lớn, và, dõi theo cử động của bạn bè xung quanh như trong một giấc mơ. Một ráng rồi, chị ngủ thiếp đi.

Đêm đã xuống từ lâu. Con trai chị ngủ bình yên bên cạnh chị. George thẫn thức khóc bên giường chị.

Thật hạnh phúc biết bao cho chị được nhìn thấy anh khi chị thức dậy! Khi họ xuất hiện, bé Henry, Elisa và George được đón tiếp rất mực thân tình, và nồng nhiệt làm cho họ có cảm giác như trong mơ.

Thế là tất cả nhà sum họp quanh một bàn ăn thịnh soạn.

Đây là lần đầu tiên George được ngồi ngang hàng cùng bàn ăn với những người da trắng. Sự ngưỡng ngùng của anh tan đi rất nhanh nhờ lòng nhân hậu của những người chủ nhà.

- Cha ơi, chuyện gì sẽ xảy ra nếu người ta phát hiện ra cha? - Bé Siméon hỏi.

- Cha sẽ nộp phạt. - Người cha thản nhiên trả lời.

- Thế nếu họ bắt cha vào tù? - Mẹ con và con, hai mẹ con có thể điều hành trang trại, phải không nào? - Con ghét những người chủ nô! - Đứa trẻ kêu lên.

- Con làm cha ngạc nhiên đấy, con trai ạ! Cha sẽ làm cho người chủ nô những gì cha làm cho chính người nô lệ, nếu người ấy cần đến cha.

Con trai ông đỏ bừng mặt.

- Ông bà có nguy cơ gặp nhiều rắc rối vì đã săn sóc chúng cháu như thế này. - George nói. - Chúng cháu sẽ ra đi càng sớm càng tốt.

- Cháu cứ bình tĩnh ở lại đây suốt ngày hôm nay. - Siméon trả lời anh. - Cháu sẽ được an toàn.

Trong đoàn chúng ta, mọi người đều trung thành và ai nấy đều cảnh giác. Cháu ra đi ban đêm thì sẽ chắc chắn hơn. Đêm nay, lúc mười giờ, Philéas Fletcher sẽ dẫn đường cho tất cả các cháu đến ga tàu tiếp theo.

Đúng lúc đó, người ta nghe thấy có tiếng nói bên ngoài. Ai đó gõ cửa và Elisa giật mình khi mở cửa.

Siméon đứng đó với một người quây cơ khác.

ạng giới thiệu người đó với họ dưới cái tên là Philéas Fletcher. Philéas cao, gầy, mái tóc hung đỏ và khuôn mặt rất thanh tú, minh mẫn.

- Anh bạn Philéas của chúng ta đã khám phá ra một điều quan trọng và có liên quan đến các cháu, hãy nghe anh ấy nói.

- Đúng thế. - Philéas nói. - Đêm hôm qua, tôi có dừng lại ở một quán rượu, và ở đó tôi nghe thấy người ta nói: "Vậy là, chắc hẳn chúng nó đang ở chỗ những người quây cơ!" Tức thì tôi lắng nghe tiếp, và chính là chúng đang nói về anh chị. Tôi đã nghe thấy toàn bộ kế hoạch của chúng. George sẽ bị bắt đưa về nhà chủ của anh ở bang Kentucky, hai người đàn ông phải đem Elisa sang bang Nou-velle Orléans bán, còn đứa bé thì trả cho gã lái buôn đã mua nó. Điều tệ hại nhất là chúng biết con đường chúng ta phải đi, và bảy, tám người sẽ đuổi theo tạt. Vậy thì, phải làm gì bây giờ? - George, chúng ta sẽ ra sao đây? - Elisa hỏi giọng lạc đi.

- Anh biết điều anh sắp làm. - George vừa trả lời vừa đi tìm những khẩu súng của anh. Anh không muốn kéo ai theo mình. - Hãy chỉ cho cháu mượn cái xe của ông thôi và chỉ đường cho chúng cháu.

Cháu sẽ tự lái xe lấy.

- Được lắm, anh bạn. - Philéas trả lời. - Nhưng anh cũng cần một người chỉ đường cho anh chứ.

- Cháu không muốn các ông phải liên lụy vào cuộc phiêu lưu này. - George đáp.

- Philéas là người mà các cháu cần đây. Anh ấy sẽ đi cùng cháu.

Và vừa nhìn vũ khí của anh, ông vừa nói thêm: - Cháu đừng vội sử dụng những thứ này nhé.

- Cháu sẽ không tấn công đâu, - George trả lời, - tất cả điều mà cháu muốn là chúng để cho cháu đi khỏi đất nước này. Và cháu sẽ chiến đấu đến cùng chứ không để cho vợ và con của cháu bị bắt.

- Tôi tin rằng ta còn được hai, ba tiếng đồng hồ sớm hơn bọn chúng, nếu chúng theo đúng kế hoạch. - Philéas nói. - Nhưng tốt hơn cả là đừng ra đi khi trời chưa tối. Hai giờ nữa chúng ta sẽ ra đi. Tôi sẽ nhờ một người bạn, Michael Cross, cưỡi ngựa theo sau chúng ta để báo tin trong trường hợp nguy hiểm. Hãy đứng cảm lên, George! Và ông bước ra ngoài.

- Cháu có thể hoàn toàn trông cậy vào ông ấy.

- Siméon nói. - Còn bây giờ, Rachel, chúng ta hãy nhanh nhanh chuẩn bị mọi thứ, tất cả cũng cần phải ăn trước khi đi.

Một lát sau, một chiếc xe ngựa to dừng lại trước cổng. Đêm sáng trời và lấp lánh ánh sao. Philéas nhảy nhanh ra khỏi chỗ ngồi để giúp những người ra đi lên xe. George đi ra, một tay dắt con trai và tay kia dắt vợ.

- Đây là hai tấm da trâu để giữ ấm cho các cháu và để đỡ xóc. - Rachel bảo họ.

Rồi Elisa chào từ biệt những con người đã đối xử tốt đối với chị. Siméon giúp chị trèo lên xe, và ngồi yên vị cạnh con trai chị. George và Jim, người cùng đến nhà những người quây cơ với anh, ngồi trên một chiếc ghế dài bằng gỗ mộc. Philéas ngồi trên ghế trước.

- Vĩnh biệt những người bạn của tôi. - Siméon nói.

- Cầu Chúa phù hộ cho ông, và xin cảm tạ từ đáy lòng mình. - Những người bị nạn trả lời.

Và chiếc xe ra đi, bánh xe nghiêng mặt đất đóng băng vỡ răng rắc. Họ lặng im không nói. Họ vượt qua rừng, qua những cánh đồng rộng, lên đồi, xuống thung lũng, nhiều giờ trôi qua.

Đứa bé ngủ ngay, Elisa cũng nhắm mắt. Philéas là người vui nhộn nhất, ông huýt sáo để giết thì giờ.

Khoảng ba giờ, George nghe thấy tiếng ngựa phi.

- Đó là Michael đuổi kịp chúng ta đấy. - Philéas nói. - Đây cơ mà, Michael! - Philéas, ông đấy à? Bọn chúng đuổi theo ngay sau tôi, có tám hay mười đứa, kích động vì hơi men.

Chạy đi, nhanh lên! Philéas thúc ngựa phi nước đại. George và Jim xiết chặt súng.

Kẻ thù đang tiến lên. Chiếc xe đột ngột dừng lại bên cạnh một núi đá dốc đứng, khối núi đá trơ trọi vút lên giữa một vùng đất mênh mông bằng phẳng. Philéas biết rất rõ chốn này.

- Chúng ta đến nơi rồi! - Ông vừa nói vừa nhảy ra khỏi chỗ ngồi. - Nhanh lên! Xuống cả đi! Trèo theo tôi lên núi kia! Michael, đi tìm Amariah và đưa nhiều người quay lại đây để dạy cho lũ vô lại ấy một bài học ra trò! Tất cả mọi người xuống xe trong nháy mắt.

Tốp người leo lên núi đá, trong khi Michael, theo lời khuyên của Philéas, bỏ đi rất nhanh.

Họ nhìn thấy dấu vết một lối nhỏ dốc dẫn vào lòng núi đá.

- Đây là một trong những hang để đi săn của chúng tôi... lại đây! - Philéas bảo họ.

Họ leo lên đường dốc và tới một khe rộng chừng ba pi-ê Philéas ôm đứa bé trong tay, vượt qua trở ngại dễ dàng và kêu to bảo những người khác nhảy đi.

Đằng sau, bọn người cưỡi ngựa vừa phóng đến vừa chửi rủa và la ó. Đến lượt chúng đi vào núi đá.

- Bọn chúng sẽ phải đi qua từng đứa một trên con hẻm hẹp này để đến được đây. - Philéas nói. - Chúng sẽ ở trong tầm súng của chúng ta.

Những kẻ đuổi theo họ gồm có hai gã buôn nô lệ, Jack Locker và Marks, hai viên cảnh sát và một lũ du thủ du thực tuyển mộ ở quán rượu và đổi bằng rượu mạnh.

- Ta sắp bắt được chúng nó. - Một đứa trong bọn nói.

- Nhưng mà, Jack, chúng có thể bắn vào ta! - Chẳng nguy hiểm gì đâu, lũ mọi đen đã chết khiếp vì sợ rồi! Đúng lúc đó, George xuất hiện trên đỉnh núi, giọng điềm tĩnh và rõ ràng anh hỏi chúng muốn gì.

- Chúng tao muốn bắt lại một lũ mọi chạy trốn.

George và Elisa Harris, con trai của chúng nó và Jim Selden.

- Tôi là George Harris đây, nhưng giờ đây tôi là người tự do, trên mảnh đất tự do của Chúa! Các ông có thể trèo lên đây, nhưng chúng tôi có ý định tự bảo vệ. Người đầu tiên trèo lên sẽ là người chết.

- Nào! Nào, các người thấy rõ chúng ta là cảnh sát, luật pháp đứng về phía chúng ta Tốt hơn cả là các người hãy đầu hàng đi! - Tôi biết luật pháp ủng hộ các người, nhưng các người muốn chúng tôi trở thành tù nhân để đánh đập, bị hành hạ, bị bán, bị mua... A! Thật là nhục nhã thay cho luật pháp của các người và cho các người! Chúng tôi đang ở đây, dưới bầu trời của Chúa, cũng tự do như chính các người vậy! Và các người sẽ không bắt được chúng ta nữa đâu. Chúng tôi sẽ chiến đấu cho đến chết vì tự do của chúng tôi! Thái độ của anh, sự gan dạ của anh khiến cả nhóm của Jack Locker phải nín thinh. Marks là người duy nhất không cảm thấy một chút xúc động nào. Hắn quả quyết nạp đạn vào súng, và bắn George.

George nhảy bật về phía sau, và viên đạn sượt qua tóc anh trước khi cắm vào một thân cây.

- Không sao đâu, Elisa - George bảo.

- Thay vì diễn thuyết, lẽ ra cậu nấp cho an toàn thì hơn. - Philéas bảo anh.

- Tao chưa bao giờ sợ lũ da đen, - Jack nói, -tao cũng chẳng sợ chúng vào ngày hôm nay. Ai đi với tao nào? Và hắn trèo lên núi.

George hướng súng vào chỗ đường hẻm nơi lũ kia sắp xuất hiện.

Rồi hình dáng đồ sộ của Jack xuất hiện ở bờ khe.

George phát hỏa và Locker ngã lăn giữa những tảng đá, cây cối và bụi rậm xuống đáy khe.

- Đi tìm Jack, tao phóng đi cầu viện đây! -Mark kêu to Và gã chạy trốn trong tiếng huýt sáo của đám còn lại..George thấy bọn chúng đi xuống tìm Jack Locker, kẻ đang rên rỉ dưới đáy khe Chúng cố sức đặt gã lên ngựa, nhưng gã lái buôn lần nào cũng nặng nề ngã vật xuống đất. Thế là chúng bỏ mặc gã lại! Bọn chúng lại lên ngựa và rút đi.

Khi chúng đã biến mất, Philéas bắt đầu nhúc nhích.

- Xem nào, tôi đã bảo Michael đem chi viện đến gặp chúng ta, nhưng có lẽ tốt hơn là đi tìm anh ấy. Chúng ta sẽ gặp anh ấy ngay thôi.

Lúc ấy ông nhìn thấy Michael đang đến, có Amariah và con trai ông là Stephen đi cùng.

- Thế là chúng ta an toàn rồi! - Ông mừng rỡ reo lên.

- Chúng ta hãy dừng lại và làm điều gì đó giúp cái người đang rên rỉ rất to kia. - Elisa nói.

- Ủ, chúng ta sẽ chữa trị cho hắn ở chỗ những người quây cợ - Philéas thêm vào.

- Marks, - Jack nói bằng giọng yếu ớt, - mày đấy ư? - Nó nghĩ đến việc cứu cái mạng của nó hơn là nghĩ đến mày. - Philéas vừa bảo gã vừa xem xét các vết thương. - Cứ nằm yên nếu mày muốn ta cầm máu cho.

Họ đưa tất cả lên xe, và Jack ngất đi trong lòng những người khác. Gã chỉ bị thương nhẹ.

- Trong mười lăm ngày nữa, mẹ của Amariah sẽ chữa khỏi cho hắn.

Một giờ sau, họ tới trang trại xinh xắn của Amariah, nơi một bữa ăn ngon đang đợi họ...

Chương 4

Gia đình Saint Clare

Dòng Mississippi! Những lớp sóng réo ầm ầm, cuộn cuộn chảy, sỏi bọt, đục ngầu, làm lở hai bên bờ...

Trời! Tại sao dòng sông lại phải mang theo sức nặng khủng khiếp này, nước mắt của những kẻ bị áp bức, tiếng thở dài của những người bất hạnh và nỗi thống khổ đắng cay của những trái tim khốn cùng...

Những tia nắng cuối cùng chập chờn trên mặt sông rộng mênh mông như biển cả.

Những cây sậy rung rinh, những cây trắc bá cao và đen ngòm lông thối rêu tối như vòng hoa tang, sáng chói lên trong ánh nắng vàng rực.

Một chiếc tàu thủy chạy bằng bánh xe, chở hàng nặng trĩu, đang tiếp tục hành trình. Những kiện bông chồng chất thành đồng trên mạn tàu, trên cầu tàu, khắp

nơi! Lá cờ Hoa Kỳ bay phần phật kiêu hãnh trên tàu.

Bác Tom ở đó, nép mình giữa những kiện bông.

Sau khi rời bang Kentucky, Haley đi xe đến Wash-ington, nơi hắn mua thêm những người nô lệ khác.

Trong đám người ấy có một chú bé mà Haley đã không ngần ngại tách ra khỏi người mẹ đã gần như mù lòa của chú. Hắn xiềng tất cả họ lại. Yên tâm về những của mua được, sau cùng hắn cho mọi người xuống chiếc tàu này và đi về phương Nam.

Những người da đen chen chúc ở khoang giữa tàu không làm nảy sinh mấy lòng trắc ẩn của những hành khách trên tàu. Tuy vậy, một người đàn bà tuyên bố rất to rằng một cảnh tượng như thế thật là nổi nhục nhã cho đất nước này, nhưng rồi người ta trả lời chị những người da đen sinh ra là để đem mua và bán.

Bác Tom đã chiếm được lòng tin cậy của Haley.

Thoạt đầu gã còn giám sát bác rất ngặt, nhưng rồi dần dần gã nới lỏng sự quản lý và giờ đây, gã cho phép bác tùy ý đi lại trên tàu.

Lúc nào cũng tốt bụng và ân cần, sẵn lòng giúp đỡ người khác, bác Tom đã nhanh chóng chinh phục được sự quý mến của mọi người. Khi thấy mình không có việc gì nữa để làm, bác ngồi vào chỗ những kiện bông và đọc kinh Thánh.

Từ trên boong tàu cao, bác nhìn thấy phong cảnh trôi qua trước mắt. Bác nhận ra những người nô lệ đang làm việc xa xa và làng mạc gồm những túp lều của họ. Ở cách xa những ngôi nhà trắng lệ của những người chủ nô. Bức tranh sống động này cứ trải ra, thì trái tim bác lại trở về với trang trại cũ nấp dưới tán lá của những cây dẻ gai già, ở bang Kentucky. Bác nhớ đến ngôi nhà của ông bà Shelby, đến căn lều nhỏ của bác, đầy hoa thu hải đường.

Bác như trông thấy bác gái đang sửa soạn bữa tối, nghe thấy tiếng cười của những đứa con, tiếng líu lô của đứa bé út ngồi trên đầu gối bác...

Rồi tất cả tan biến.

Bác chỉ còn nhìn thấy những cây mía và những cây trắc bá của các đồn điền sáng rực. Bác chỉ còn nghe thấy tiếng máy tàu chạy ầm ầm rào rào, nhắc bác rằng toàn bộ phần đời tươi sáng kia của bác đã vĩnh viễn mất đi rồi.

Giữa đám hành khách trên tàu có một người đàn ông trẻ tuổi, quý phái và giàu có, ở bang Nou-velle Orléans.

Tên anh là Saint-Clare.

Đi cùng anh là một cô con gái chừng năm, sáu tuổi, được một người phụ nữ đã có tuổi trông nom.

Bác Tom thường hay để ý đến cô bé. Ai đã nhìn thấy cô bé, người đó sẽ không thể quên em được vì em thật xinh đẹp và duyên dáng. Dáng đầu của em, vẻ thanh tú tao nhã của cái cổ, của thân hình, có một vẻ quý phái lạ thường. Mái tóc dài vàng óng xoắn quanh em như một áng mây. Đôi mắt xanh sẫm thăm thẳm và thông minh.

Một vẻ ngây thơ tràn đầy hạnh phúc dường như thoảng trên gương mặt cô bé như bóng lá râm mát của mùa hè. Em luôn luôn hoạt động, hát, chạy, nhảy nhót... Cha em và người đàn bà trông nom em lúc nào cũng phải đi tìm em. Và bởi vì họ chả la mắng em bao giờ, nên em vẫn cứ chạy khắp tàu.

Luôn bị thu hút bởi vẻ linh hoạt của bé, bác Tom dõi theo sinh linh bé bỏng ấy với sự quan tâm ngày càng tăng lên. Mỗi khi nhìn thấy cô bé, bác ngỡ thấy một thiên thần của Thánh kinh.

Cô bé thường buồn rầu đi qua đám người bị xiềng xích. Đôi lúc, em thử nâng những cái xiềng của họ bằng đôi tay bé bỏng của mình. Rồi em thở dài và bỏ đi. Và lát sau em trở lại, mang theo bánh kẹo, những quả hồ đào và cam, vui vẻ chia cho mọi người. Rồi em lại nhanh nhẹn biến đi.

Bác Tom biết cách làm thân với trẻ em. Bác rút rề đưa cho cô bé những món đồ chơi bé xíu mà bác làm ra, và em dè dặt nhận lấy.

- Cô bé, tên cô là gì? - Bác hỏi em vào lúc bác cho là thuận tiện.

- Evange'line Saint-Clare - Cô bé nói. - Nhưng mọi người gọi cháu là Eva Còn ông, ông tên là gì? - Tôi tên là Tom, nhưng trẻ em ở Kentucky đều gọi tôi là bác Tom.

- Thế thì, cháu cũng gọi bác là bác Tom. Bác đi đâu, hử bác Tom? - Tôi chẳng biết, cô Eva ạ.

- Sao cớ Bác không biết ư? - Không, người ta sẽ bán tôi cho người nào đó, nhưng tôi không biết bán cho ai.

- Bố cháu có thể mua bác đấy. - Eva hăng hái nói. - Ngay hôm nay cháu sẽ xin bố cháu làm việc này.

- Cảm ơn cô - Bác Tom nói.

Nghe tiếng bố gọi, Eva chạy về phía ông. Hai cha con đứng gần lan can, vì con tàu đã dừng lại để lấy thêm củi và họ đứng xem. Một rung chuyển bất ngờ khiến tàu chòng chành, cô bé mất thăng bằng và rơi xuống nước. Bác Tom trông thấy em ngã và bác xông tới, lao mình xuống sông và tóm được em khi em nhô lên mặt nước.

Bác ôm lấy cô bé bơi về phía thân tàu, nâng em lên đưa cho hàng loạt bàn tay đang vươn về phía em. Một lúc sau, bố em bế em về khoang của các quý bà.

Ngày hôm sau, vào buổi chiều tà một ngày oi nồng, con tàu cập bến Nouvelle Orléans. Trên boong, ai nấy chuẩn bị lên bờ.

Bác Tom của chúng ta vẫn ngồi ở phía mũi tàu, khoanh tay trước ngực, thỉnh thoảng lại lo lắng nhìn về phía nhóm người có bé Eva. Cô bé chẳng còn chút dấu vết của tai nạn xảy ra hôm trước. Một người đàn ông trẻ tuổi, lịch lãm, đứng bên cạnh cô bé. Rõ ràng đó là bố cô Anh vui vẻ nghe song vẫn giữ thái độ khá khinh miệt, gã Haley đang khoe khoang về phẩm chất món hàng của hắn.

- Tóm lại, ông đòi bao nhiêu? - Không kể việc hắn cân đối lực lưỡng, mà nếu ông tính cả những phẩm chất trí tuệ của hắn, thì phải đến cái giá...

- Bố ơi, bố mua bác ấy đi, giá bao nhiêu cũng được. - Evange'line vừa nói vừa quàng tay quanh cổ bố. - Con biết là bố có khá nhiều tiền mà.

- Để làm gì, con yêu quý? Để chơi à? - Con muốn bác ấy được sung sướng.

- Một lý do hay đấy! Cuộc tranh cãi diễn ra gay gắt giữa gã Haley ti tiện và ông Saint-Clare. Nhưng rốt cuộc, giấy tờ đã được ký, tiền đã trao.

Thế là, dắt tay con gái, ông Saint-Clare đi đến bên thân tàu, vui vẻ nói bác Tom:

- Anh xem, ông chủ mới của anh có hợp ý anh không! Bác Tom ngược mắt lên..Mắt bác ứa lệ, và bác kêu lên: - Thưa ông chủ, cầu Chúa phù hộ cho ông! - Tên bác là gì? Tom à? Bác có biết đánh xe ngựa không, Tom? - Cháu vẫn quen trông nom ngựa, ở nhà ông Shelby có rất nhiều ngựa! - Ta sẽ cho bác đánh xe ngựa, với điều kiện mỗi tuần bác không được say rượu quá một lần.

- Thưa ông chủ, cháu không uống rượu bao giờ.

- Càng tốt.

- Và bác sẽ được sung sướng, bố cháu rất tốt với tất cả mọi người.

- Cảm ơn con gái. - Bố cô bé vừa trả lời vừa quay gót.

Augustin Saint-Clare là con trai một chủ đồn điền giàu có bang Louisiane. Mẹ anh là một người Pháp theo đạo tin lành. Augustin thừa hưởng ở mẹ một thể chất cực kỳ mảnh khảnh và đã phần lớn thời gian của tuổi thơ ấu anh sống ở bang Vermont, tại nhà bác anh, vì người ta cho rằng khí hậu lạnh sẽ làm cho anh khỏe mạnh lên.

Từ thuở niên thiếu, anh đã khiến mọi người chú ý vì anh cực kỳ nhạy cảm. Rồi thời gian che phủ sự hiền hậu đó bằng một vẻ ngoài thô nhám.

Anh trưởng thành, và rất ít người biết là anh nhạy cảm đến mức nào.

Điều làm anh thích thú là mỹ học và lý tưởng.

Anh không ưa việc buôn bán, cũng như những nỗi phiền toái liên quan đến giới làm ăn.

Anh đã đem lòng yêu một thiếu nữ vừa xinh đẹp vừa tao nhã. Nhưng cô đã kết hôn với một người khác, và Augustin ngỡ mình phát điên! Để quên lãng, anh lao vào một cuộc sống hội hè và chơi bời. Anh trở thành bạn trai chính thức của cô gái đẹp nhất vùng. Mọi sự được thu xếp rất nhanh: anh cưới một khuôn mặt xinh tươi có đôi mắt đen láy và một trăm ngàn đô la. Mọi người đều cho là anh hạnh phúc.

Khi những bữa tiệc tùng và những cuộc thăm viếng của kỳ trăng mật qua đi, anh hiểu ra rằng cô gái trẻ đẹp ấy, người cả đời được tán tụng và nuông chiều, có thể là một người bạn đời rất chuyên chế.

Cô thiếu nhạy cảm, và ích kỷ kinh khủng. Từ khi còn nhỏ, cô đã được kẻ hầu người hạ bao quanh, những người ấy chỉ luôn nghĩ đến việc thỏa mãn dù là sự đồng đánh nhỏ nhất của cô. Cô không bao giờ nghĩ rằng họ cũng có thể mong muốn hoặc ao ước điều gì đó.

Cha cô, người mà cô là đứa con duy nhất, chưa bao giờ từ chối cô điều gì. Vào lúc gia nhập giới giao tế, cô, người thừa kế xinh đẹp và giàu có, thấy tất cả đàn ông trong thành phố đều thở ngán than dài dưới chân mình.

Không một phút giây nào cô hồ nghi về việc Augustin sẽ hạnh phúc bên cô.

Khi Augustin bắt đầu chênh mảng sự chú ý chăm chú mà một người đang tán tỉnh thường tỏ bày, đã có những cơn khóc lóc, giận dữ, những cuộc cãi vã nho nhỏ, rồi là cãi lộn thực sự. Nhưng Augustin là người tốt bụng và khoan thứ, anh đã cố xoa dịu vợ bằng những món quà và những lời khen ngợi.

Rồi Marie sinh một đứa con gái, và Augustin cảm thấy tất cả tình thương mến trỗi dậy trong lòng. Anh đặt cho con tên của mẹ anh, một người đàn bà tuyệt vời, hy vọng đứa trẻ sẽ được giống bà.

Vợ anh ghen lồng lộn vì chuyện ấy. Tình yêu sâu sắc của Augustin đối với con gái cũng làm cho cô ta hết sức ghen tức. Cô sợ mình bị tước đoạt những gì anh cho con gái. Kể từ khi sinh con, sức khỏe cô giảm sút nhanh chóng. Một cuộc sống thường xuyên không hoạt động, sức nặng của sự buồn chán triền miên đã biến cô, người vợ trẻ đẹp của Augustin, thành một người đàn bà xanh xao, tiêu tụy, ốm yếu, tự cho mình là người đàn bà bất hạnh nhất.

Chỉ toàn những lời than vãn ta thán không dứt.

Cứ hai ngày thì cô ở trong phòng một ngày vì nhức đầu. Tất cả công việc trong nhà phó thác hết cho những người giúp việc. Saint-Clare sợ rằng con gái mình phải chịu đựng cảnh sống thiếu tiện nghi và nhất là thiếu tình âu yếm của người mẹ. Anh liền đưa con về vùng Vermont. Ở đó, anh đề nghị người chị họ của anh, cô Ophe'lia Saint-Clare, đi cùng với cha con anh về nhà họ ở phương Nam để săn sóc bé Eva và quán xuyến việc nhà.

Họ đang ở trên con tàu đưa họ về nhà khi chúng ta làm quen với họ.

Cô Ophe'lia người gốc Nouvelle Angleterre, nơi cô đã trải qua bốn mươi lăm năm hạnh phúc.

Tất cả những cử chỉ của cô Ophe'lia đều khô khan, quả quyết, đầy nghị lực. Cô không nói nhiều, nhưng tất cả những gì cô nói đều đúng. Đó là hiện thân của trật tự, của sự chính xác và phương pháp.

Cô quy củ như một cái đồng hồ và không ưa tất cả những gì không giống cô. Cô đã đọc lịch sử và sách cổ điển, và cô có một ý kiến nghiêm khắc đầy tính nguyên tắc về mọi việc, những nguyên tắc mà cô sẽ không ngừng tuân thủ bất chấp mọi điều.

Trên hết, cô thấm nhuần ý thức về bốn phận. Nhân danh bốn phận, cô có thể làm bất cứ điều gì, thậm chí cô sẽ tiến bước trước nòng đại bác..Làm sao cô lại có thể có thiện cảm với Saint-Clare Anh, vui vẻ, nhẹ dạ, phóng túng đến thế, uể oải giẫm lên trên mọi nguyên tắc và mọi quan điểm mà cô trân trọng! Mà quả thực, cô yêu quý anh! Và cô cũng yêu quý cả bé Eva nữa. Ai mà có thể không yêu quý cô bé được cơ chứ, cô bé tội nghiệp?... Đối với Augustin, cô còn hơn cả khoan dung nữa, cô bỏ qua tất cho anh! Trong khi chúng ta mãi bận tâm về cô Ophe'lia, con tàu đã đổ hành khách xuống bến cảng. Những người bạn của chúng ta lên chiếc xe đang đợi đón họ và đi qua các phố của Nouvelle Orléans.

Họ dừng lại trước một tòa nhà cổ xây pha trộn kiểu Tây Bản Nha và kiểu Pháp. Sau khi vượt qua cổng, bước vào một cái sân, bao quanh là những tòa nhà vuông vắn. Giữa sân, một đài phun đang tuôn tràn sóng nước trắng ánh bạc, đổ xuống thành những cụm bọt nhỏ vào một bồn cẩm thạch được viền quanh bằng những luống hoa đồng thảo lớn.

Hai cây cam rộp bóng mát đang tỏa hương thơm ngát. Những chậu hoa bằng cẩm thạch chạm trổ trồng đầy những loài hoa nhiệt đới quý giá nhất sắp xếp thành hình tròn quanh rìa bãi cỏ. Những cây lựu lớn, tán lá lấp lánh, đầy những bông hoa đỏ như lửa, những cây nhài Arập lá sẫm, hoa trắng như những ngôi sao nhũ bạc, những cây mỏ hạc, những cây hồng lộng lẫy trĩu xuống dưới những bông hoa đang mùa nở rộ.... Hành lang bao quanh sân đều treo những tấm rèm bằng vải đem về từ Châu Phi, để tránh những tia nắng mặt trời.

Tóm lại, thật là cảnh sang trọng lãng mạn lý tưởng. Chiếc xe tiến vào. Eva như một con chim sẵn sàng bay ra khỏi lồng.

- Nhà cháu, ngôi nhà thân yêu, đẹp và đáng yêu đấy chứ ạ? - Eva nói với cô Ophe'lia.

- Ừ, nơi này đẹp lắm. - Cô Ophe'lia vừa nói vừa bước xuống xe. - Nhưng có vẻ hơi cổ kính và hơi tà đạo.

Saint-Clare mỉm cười khi nghe lời nhận xét của cô Ophe'lia và nhận thấy vẻ thần phục rạng rỡ trên khuôn mặt bác Tom.

- Nhà này có phù hợp với bác không, bác Tom? - Vâng, thưa ông, rất tuyệt ạ. - Bác Tom trả lời.

Một đám đông gia nhân từ khắp nơi chạy ào đến.

Một người trong số họ, Adolphe, đọc thuộc lòng một bài diễn văn ứng tác từ mười lăm ngày nay!.- Hay lắm, được rồi. - Saint-Clare nói với vẻ vô tâm và châm biếm. - Các cậu có đi mang hành lý cho tôi không nào? Tôi sẽ quay lại ngay.

Anh dẫn cô Ophe'lia vào một phòng khách lớn trông ra đại sảnh.

Eva chạy về phía một phòng khách nhỏ.

Một thiếu phụ cao lớn, xanh xao, mắt đen, hơi nhòm người dậy khỏi chiếc giường nghỉ.

- Mẹ! - Eva vừa reo vừa bá lấy cổ mẹ và hôn mẹ tới tấp.

- Thôi đủ rồi, con gái, cẩn thận đấy. - Người mẹ trả lời, - Con sắp làm mẹ đau đầu đây này.

Và chị hôn phớt qua con gái.

Saint-Clare bước vào, hôn vợ, rồi anh giới thiệu chị họ của anh với vợ. Marie ngược mắt nhìn cô Ophe'lia và chào hỏi về lịch sự.

Lúc này toàn thể gia nhân đã đứng chật ở cửa ra vào. Một người đàn bà lai đứng đầu cả nhóm, có vẻ bồn chồn.

- Bác Mammy đây rồi! - Eva vừa nói vừa băng ngang qua phòng mẹ, lao vào lòng bà, hôn bà đầy âu yếm.

Bác Mammy không bảo rằng em làm cho bác đau đầu, ngược lại bác siết chặt em vào ngực, vừa cười vừa khóc.

Cô Ophe'lia kinh ngạc: - Lũ trẻ phương Nam này... ạm hôn những...

- Những người da đen chứ gì?... - Saint-Clare bổ sung. - Kìa! Chị không quen cảnh đó phải không? Và anh vừa cười vừa bước sang gian đại sảnh.

Anh bắt tay từng gia nhân, pha trò làm tất cả bọn họ cười rộ.

Eva đến với họ, xách theo một túi to hạt dẻ, táo, đường, những dải nơ và ren, đồ chơi đủ các loại.

Saint-Clare quay về phía bác Tom và mời bác sang phòng khách để anh giới thiệu bác với nữ chủ nhân.

Bác Tom yên lặng ngắm nhìn những tấm thảm nhung, những tấm gương, những bức họa, những bức tượng và tất cả cảnh tráng lệ này mà bác chưa bao giờ dám hình dung tới.

- Xem này, Marie, anh mang về cho em một người đánh xe ngựa đây. Bác ta rất điều độ và bác ấy sẽ đưa em đi mọi nơi mà em muốn đi. Còn em vẫn sẽ bảo rằng anh không nghĩ gì đến em trong khi anh đi du ngoạn chứ gì? Marie nhìn bác Tom chăm chăm.

- Em tin chắc bác ta sẽ uống rượu cho mà xem.

- Chị nói. - Hơn nữa, bác ta trông y như một con hà mã ấy!. Có tiếng cười vui vẻ vang lên từ trong sân vọng qua những tấm rèm lụa. Saint-Clare đi ra ban công

kéo rèm và cả anh cũng bật cười. Bác Tom đang ngồi trong sân và Evange'line quàng lên cổ bác những chiếc vòng tết bằng hoa. Quàng xong, cô bé sà vào lòng bác.

- Ô! Bác Tom! Thế này trông bác ngộ quá! Bác Tom, luôn nở nụ cười khoan dung, có vẻ hân hoan. Quả thực về mặt vật chất, bác chẳng có lý do gì để phàn nàn. Eva đã xin bố để bác Tom phục vụ riêng em. Bác Tom được lệnh bỏ mọi việc khác vì Eva, mỗi lần cô bé đòi bác.

Bác được mặc một bộ chế phục rất đẹp và bác cũng có gia nhân dưới quyền bác, nhưng bác chỉ bằng lòng với một sự kiểm soát đơn giản.

Bác sống ở một nơi thật dễ chịu và bác không hề thờ ơ trước điều đó.

- Nay, Marie, - Saint-Clare nói với vợ và ngồi xuống ghế sôpha, - hãy nói điều gì dễ thương với người chồng tội nghiệp của em đi chứ.

- Anh đã về chậm mười lăm ngày so với dự kiến! - Quả có thể, nhưng anh đã viết thư cho em rồi mà! - Một bức thư rõ ngắn và thật là lạnh nhạt! - Anh bị gấp quá, xe thư đi ngay Thôi nào, đây là một món quà từ New York. Một tấm ảnh chụp anh và Eva ngoài phố.

- Trời ơi, đứng nom mới lố lằng làm sao! - Em không thấy giống à? - Đừng nói nữa, Saint-Clare, em đã bị nhức đầu suốt cả ngày đấy. Em đau như chịu đòn đấy.

- Bác Mammy ơi! - Saint-Clare gọi. - Tôi giao phó bà chủ cho bác đây, bà khó ở và cần đi nghỉ.

Bác đưa bà về phòng nhé.

Marie Saint-Clare không có một chút dù tối thiểu sự tôn trọng đối với những người nô lệ. Chị không ngừng chê trách họ.

Và chắc chắn là những ý kiến của chồng làm chị phẫn nộ. Còn về cô Ophe'lia, cô chia sẻ những suy nghĩ của Augustin, và lắng nghe Marie, môi mím lại, vẻ không tán thành.

- Mợ không nghĩ rằng Chúa đã tạo ra người da đen cũng cùng một dòng máu như chúng ta ư? - Cô Ophe'lia hỏi cô ta.

- Em có nói là không đâu. - Marie đáp và ngáp ngủ. - Nhưng không thể so sánh linh hồn họ với linh hồn chúng ta được. Saint-Clare khẳng định rằng chia ly bác Mammy với chồng của bác ta, cũng như chia ly em với anh ấy... Em đã nói với

anh ấy là có sự khác biệt, nhưng anh ấy không thấy ra điều.đó. Cũng như thế em nói rằng Mammy yêu những đứa con bản thỉu của bác ấy ngang bằng em yêu Eva vậy.

Cô Ophe'lia có vẻ sợ rằng mình sẽ nói ra điều gì đó.

Một ngày chủ nhật, Marie Saint-Clare ăn mặc rất lịch sự, đứng trên thềm nhà. Vì tuần nào chị cũng đi lễ nhà thờ, và nhân dịp ấy đã phục sức lộng lẫy, còn đeo thêm một chiếc vòng kim cương - chị rất sùng đạo vào mọi ngày chủ nhật! - Eva đâu nhỉ? - Chị hỏi cô Ophe'lia.

- Nó dừng ở cầu thang để nói với bác Mammy vài lời. Em nói với bác điều gì nhỉ.

- Bác Mammy yêu quý, con biết là bác bị đau đầu từ nhiều ngày nay. Đi ra ngoài như thế này sẽ làm cho vú khỏe lên. Bác hãy cầm lấy lọ nước hoa của con.

- Lọ nước hoa mạ vàng và gắn kim cương của con ấy ư? Bác không thể nhận nó được, cô chủ ạ.

- Sao lại không? Bác cần nó chứ không phải là con. Mẹ con luôn luôn dùng thứ nước hoa này mỗi khi mẹ bị đau đầu. Này, bác hãy cầm lấy đi, cho con vui lòng.

- Con thật là một của báu! - Bác Mammy nói với cô bé.

- Con đã làm gì đấy? - Marie hỏi bé Eva.

- Con tặng bác Mammy lọ nước hoa của con để bác đem nó đi lễ nhà thờ.

- Cái gì kia, Evà Lọ nước hoa bằng vàng của con ấy à? Hãy chạy đi lấy nó về nhanh lên! Eva tỏ vẻ rất khổ sở và chậm rãi đi về phía cầu thang.

- Marie à, hãy để cho con bé làm như nó muốn.

- Saint-Clare nói.

- Eva con cần phải tốt bụng với những người ấy, nhưng không được đối xử với họ như là những người thuộc giai cấp chúng ta! - Con thích gì hơn? - Saint-Clare hỏi con gái - Sống với bác ở Vermont hay sống ở đây với những người nô lệ? - Ở đây tốt hơn. - Eva trả lời.

- Vì sao vậy? - Saint-Clare hỏi.

- Bởi vì xung quanh chúng ta có nhiều người hơn để chúng ta yêu quý. - Bé Eva trả lời.

- Đây chính là một trong những câu trả lời ngu ngốc của con bé này! - Marie nói.

- Con yêu quý của bố ở đâu trong bữa ăn trưa thế? - Saint-Clare hỏi.

- Con ở trong phòng bác Tom. Con nghe bác ấy hát. Bác ấy hát những điều rất hay về Nouvelle Jerusalem, về những thiên thần tỏa sáng... Và con, con cũng giảng cho bác ấy nghe quyển kinh Thánh của con.

- Đây là chuyện bông phèng nhất của mùa này! - Marie thốt lên.

- Anh đảm bảo rằng bác ấy làm chuyện đó rất tốt. Bác ấy có tinh anh của tôn giáo. - Saint-Clare nói thêm. - Sáng nay anh nghe thấy bác ấy cầu nguyện... Anh chưa bao giờ nghe thấy điều gì cảm động như thế... Bác ấy đã gửi gắm anh cho Chúa.

- Bác ấy đoán rằng anh nghe bác ấy. - Marie nói khẽ một cách nham hiểm.

Chương 5

Eva và chế độ nô lệ

Saint-Clare chẳng có mối bận tâm nào về tiền bạc và giao phó chuyện chợ búa mua bán cho một trong những gia nhân của anh, cậu Adolphe bảnh bao.

Bản thân cậu ta cũng vô tâm và ngông nghênh như ông chủ. Vì thế sự hoang phí cứ việc diễn ra.

Bác Tôm, có thói quen tham gia vào mọi việc tính toán trong nhà ông bà chủ, không nén được đôi khi phải khuyên ngăn khéo léo.

Ngạc nhiên vì lương tri tuyệt diệu và sự thông hiểu công việc của bác Tôm, Saint-Clare ngày càng tin cậy bác hơn, và cuối cùng bác trở thành một người quản lý của ông chủ.

Bác Tôm có một niềm tôn kính đặc biệt pha lẫn tận tụy và sự quan tâm của một người cha đối với ông chủ trẻ đẹp của bác. Bác để ý thấy anh bông đùa với mọi chuyện, rằng anh hay lui tới các hộp đêm, anh uống rượu, và điều đó khiến bác rất khổ tâm.

Một đêm, Augustin sau bữa tiệc trở về nhà say như chết. Bác Tôm và Adolphe đặt anh lên giường và, trong khi Adolphe cho đó là chuyện hết sức hài hước, thì bác Tôm suốt đêm đó cầu nguyện cho ông chủ.

Ngày hôm sau, Augustin tỏ vẻ ngạc nhiên: - Sao thế, bác Tom, bác không ngủ à? - Tôi cảm thấy rất bất hạnh, thưa ông chủ, tôi vẫn cứ luôn nghĩ là ông chủ tốt với tất cả mọi người.

- Ừ, thế tôi đã làm gì nào? Bác thiếu thốn gì sao? - Không phải, thưa ông chủ, ông luôn luôn tốt với tôi.

- Vậy thì, bác đang nghĩ gì thế? Bác nói cho tôi rõ đi.

- Đêm qua, tôi đã tự nhủ rằng ông chủ không tốt với chính bản thân ông chủ.

Giọng bác Tom run rẩy trong cổ, và nước mắt bác chảy dài trên má.

- Bác có lý, bác Tom ạ, - Saint-Clare trả lời, -tôi không nên tham gia vào tất cả những trò điên rồ ấy nữa. Tôi thề với bác là bác sẽ không thấy tôi trong tình trạng này nữa. Nhưng tôi xin bác đấy, tôi không đáng để người ta phải khóc vì tôi đâu.

Bác Tom bước ra ngoài, hết sức vững dạ.

Và Saint-Clare giữ lời hứa.

Ngày đầu tiên sau khi đến đây, cô Ophe'lia dậy từ bốn giờ sáng. Cô xem xét hết các tủ và các phòng mà cô có chìa khóa. Bác Dinah, người đầu bếp già da đen, người vẫn trị vì trong bếp, cảm thấy rất công phần nhìn người mới đến lục lọi những cái tủ của bác. Bác Dinah vẫn được coi là một thiên tài về nghệ thuật nấu ăn, và mọi người luôn để bác tổ chức khu vực của bác theo ý bác muốn. Vậy là bác có quyền lực tuyệt đối. Nói cho cùng, không ai có thể chê trách bác điều gì. Bác có đôi chút kỳ dị, không ngăn nắp và tùy hứng, nhưng bác lúc nào cũng dọn ra những món ăn tuyệt ngon.

Hôm ấy, vào giờ lễ ra phải bắt đầu chuẩn bị bữa chiều, bác đang ngồi bệt xuống đất ở trong bếp nghỉ ngơi hút tẩu phì phèo.

Đó cũng là lúc cô Ophe'lia xuống bếp sau khi đã đi xem khắp tòa nhà. Bác Dinah ở tư thế phòng thủ, đã quyết không chấp nhận những quy tắc mới trong lãnh địa của bác. Bác không đứng dậy, và theo dõi qua khốe mắt tất cả mọi hành vi của "quí bà miền Bắc"..Người đó mở một cái ngăn kéo và quay về phía bác đầu bếp: - Bác giải thích như thế nào về việc lấy ra những cái khăn bàn đẹp như thế này để gói thịt? - Cháu chẳng còn cái khăn tay nào cả...

- Và sao bác lại chắt đồng trong cái ngăn kéo này nào là một quyển Thánh ca, quả nhục đậu khấu, một cái áo, thuốc lá, một cái tẩu thuốc, pháo, hai đĩa đựng nước xốt đầy súp, những chiếc giày cũ, những chiếc que đan và những cái

phong bì rách đựng gia vị? - Cháu đựng sáp trong những cái đĩa tốt là để cho dễ lấy.

- Bác dùng những cái đĩa tốt mạ vàng như thế sao? - Cháu sẽ bỏ sáp ra vào một ngày tới.

- Thế tại sao bác lại nhào bột trên những cái hòm thế? - Bởi vì trên bàn đã đầy bát đĩa rồi chả còn chỗ nào cả.

- Vậy thì bắt đầu rửa bát đĩa đi.

- Rửa bát ư! Cô Marie không bao giờ bảo cháu đi rửa bát! - Bác Dinah à, tôi sẽ sắp đặt lại mọi thứ trong căn bếp này, và tôi mong bác giữ cho nó ngăn nắp từ nay về sau.

- Trời ơi, đây có phải việc của các quý bà đâu! - Bác Dinah phẫn nộ trong khi cô Ophe'lia hăng hái bắt tay vào việc.

- Trong vòng vài ngày, cô Ophe'lia đã cải tổ lại tất cả mọi việc trong nhà. Nhưng cô không được sự giúp đỡ của kẻ ăn người làm.

Một hôm, cô đến nói với Saint-Clare về chán nản: - Thực là không thể sắp đặt mọi chuyện ở đây vào nề nếp! - Quả có thể.

- Tôi chưa bao giờ thấy lộn xộn và lãng phí đến như thế.

- Em đồng ý với chị.

- Nếu cậu phải coi sóc mọi chuyện thì cậu sẽ xét các chuyện đó một cách nghiêm túc hơn.

- Chị yêu quý, có hai loại ông chủ. Chúng ta thuộc số những người chủ tốt, không ưa tỏ ra nghiêm ngặt. Thế thì muốn đạt được việc gì đó cũng khó hơn, và cần rất khéo léo và tinh tế. Cho nên, em thích để mọi việc đến đâu thì đến. Và em không muốn phạt đòn những người nô lệ tội nghiệp này.

Bác Dinah làm cho chúng ta những bữa tiệc thực sự: những món canh, những món quay, những món tráng miệng, kem ướp lạnh... và điều đáng kể, là những thứ bác ấy dọn lên, chứ không phải cái cách bác ấy chuẩn bị bữa ăn.

- Nếu cậu biết những gì mà chị đã khám phá! - Em cũng đoán thế, chị của em ạ.

Nhưng, thật tình mà nói, chị đừng chờ đợi mọi việc sẽ hoàn hảo kể cả những chi tiết nhỏ nhất.

Thôi nào, nói chuyện nghiêm túc thế là đủ rồi, ta đi ăn thôi! Buổi chiều, cô Ophe'lia đang ở trong bếp thì bác Prue, một bà già cao lớn và rất gầy bước vào.

Bà đặt trên đầu một giỏ bánh bítcốt và những cái bánh mỳ nhỏ nóng giòn.

Bà có vẻ cau có và giọng khàn khàn. Bà đặt giỏ xuống đất, ngồi xổm và khoanh tay trên đầu gối.

- Tôi đang muốn chết đây. - Bà nói.

- Sao lại thế? - Cô Ophe'lia hỏi.

- Tôi sẽ được giải thoát khỏi nỗi thống khổ của tôi.

- Sao bác lại uống rượu? - Một cô hầu nhỏ hỏi bác.

- Để quên đi sự bất hạnh và nỗi đau khổ của tôi.

- Lại đây, bác Prue, để tôi xem bánh bítcốt của bác nào, - bác Dinah nói, - và cô Ophe'lia đây sẽ trả tiền cho bác. Tôi sẽ lấy hai tá bánh.

Bác Tom, ở trong bếp trong suốt cuộc nói chuyện, theo chân bác ta ra phố.

- Tôi sẽ mang hộ bác giỏ bánh cho đến cuối phố. Bác Tom bảo bác ta với niềm thương cảm.

- Để làm gì? Kể từ khi chồng tôi mất đi, chả có ai giúp tôi nữa? - Bác từ đâu đến? - Từ bang Kentucky.

- Tại sao bác lại hay uống rượu? - Để quên nỗi đau khổ của tôi. Sau khi tới miền này, tôi sinh một đứa con. Đó là đứa bé dễ thương nhất, nó chẳng khóc bao giờ. Bà chủ của tôi cho phép tôi nuôi dạy nó. Thế rồi bà ấy phát bệnh, bà ấy không muốn mua sữa cho con tôi nữa.

Đứa bé tội nghiệp khóc suốt ngày suốt đêm. Bà chủ nổi giận vì nó. Bà không cho tôi ngủ bên nó nữa, bà buộc tôi phải ngủ trong phòng bà. Và thế là tôi đã mất đứa con nhỏ tội nghiệp. Và tôi bắt đầu uống rượu.

Người ta không nói với bác là một ngày kia bác sẽ lên thiên đàng và bác sẽ tìm được sự an nghỉ trên đó hay sao? - Có chứ, nhưng thà không lên đó còn hơn ở đó với người da trắng..Rất xúc động, bác Tom quay về nhà. Bác gặp Eva, cô bé ngay tức khắc nhận ra vẻ xao động của bác.

- Bác Tom, hãy cho cháu biết có chuyện gì thế? Một cách giản dị, bác Tom kể cho cô bé nghe câu chuyện của bác Prue.

Đôi má của Eva xanh nhợt đi và em thở một hơi dài.

- Cháu chẳng muốn đi chơi nữa, câu chuyện này làm cháu buồn quá. - Cô bé nói.

Và em quay vào trong nhà.

Vài hôm sau, người ta biết tin bác Prue chết.

Cô Ophe'lia lo âu, bảo bác Tom kể cho cô nghe câu chuyện về bác Prue.

- Thật là tồi tệ, thật là khủng khiếp! - Cô Ophe'lia vừa kêu lên vừa đi vào gian phòng nơi Saint-Clare đang đọc tạp chí.

- Em biết là chuyện sẽ dẫn đến kết thúc như thế. - Augustin nói.

- Cậu đã ngờ thế mà cậu lại chẳng làm gì để ngăn ngừa chuyện khủng khiếp này.

- Nếu người ta muốn tự hủy hoại mình, thì em chẳng thể làm gì cho họ được. Tốt hơn là chúng ta để cho mọi việc đi theo tiến trình của chúng.

- Chị không thể chịu được việc nhìn bao cảnh đau buồn ấy.

- Em hiểu chị, chị của em ạ. Em đã thừa kế từ cha em một đồn điền rộng lớn. Em và em trai em đã phân chia nhiệm vụ. Bọn em có hơn bảy trăm nô lệ, nhưng em không chịu nổi việc không biết rõ từng người trong số họ và sở hữu họ như sở hữu một bầy đàn. Số nô lệ rất đông, hiển nhiên là có những điều kinh khủng xảy ra, nhất là viên quản lý đồn điền lại là một con người cực kỳ khắc nghiệt.

Em trai em rất hạnh phúc với cuộc sống của một điền chủ trẻ, nhưng hai năm sau em không muốn sống một cuộc sống như vậy nữa. Em trai em khuyên em lấy lại ngân hàng và tòa nhà của gia đình ở Nouvelle Orléans. Và thế là em đến đây.

Thật phi lý khi nói đến hạnh phúc mà những người nô lệ có thể được biết. Cả đời làm lụng, từ sáng đến tối, dưới quyền một ông chủ... mà tất cả chỉ vì một chút đồ ăn thức uống... Thật là nhục nhã.

- Vậy thì, sao cậu không giải phóng cho những người nô lệ của cậu đi - Cô Ophe'lia hỏi.

- Em không có đủ can đảm làm việc đó. Một số nô lệ đã thực sự là một phần của gia đình này và em rất gắn bó với họ. Họ cũng rất sung sướng được sống với em và em để cho họ được lợi từ tiền bạc của em. Tuy thế em trai em không ngừng trách móc em..- Cậu ấy không nên làm thế.

- Khi còn trẻ, em đã ước mơ trở thành thủ lĩnh của phong trào giải phóng nô lệ. Nếu thế thì đất nước chúng ta sẽ không bị khinh bỉ như ngày nay nó đang bị những nước khác trên thế giới khinh bỉ.

- Tôi khâm phục cậu đấy, em trai ạ.

- Em không khác biệt với những người khác lắm đâu. Em chỉ hiểu là nếu người ta nghĩ rằng đạt được một kết quả nào đó nhờ phạt đòn thì lòng tốt là một biện pháp cũng hữu hiệu như thế.

Trong khi ăn, mọi người nói bóng gió đến cái chết của bác Prue.

- Nếu những người da đen xử sự tốt hơn, thì điều đó sẽ không xảy ra! - Marie Saint-Clare nói.

- Nhưng mẹ Ôi, bác ấy rất bất hạnh, và điều đó đã làm bác ấy nghiện rượu chè đấy! - Eva nói.

- Đó không phải là một cái cớ, chính tôi đây cũng rất bất hạnh! Tôi nghĩ rằng tôi phải chịu đau khổ còn nặng nề hơn bác ta nhiều. Sự đau khổ của những người da đen là do họ tai ác. Này nhé, cha tôi có một người nô lệ luôn luôn tìm cách chạy trốn, người ta đã phạt đòn anh ta nhưng anh ta cứ tái phạm. Một hôm anh ta chẳng còn lê bước được, thế mà vẫn lết ra tận thảo nguyên và anh ta đã chết ở đó. Anh ta chả có lý do gì để làm như thế, cha tôi đối xử rất tốt với những nô lệ của ông ấy! Eva bỗng khóc òa lên.

- Ôi! Con gái bé bỏng tội nghiệp của bố... Đừng khóc con! Chúng ta không nên kể những chuyện buồn trước mặt con. - Saint-Clare nói.

- Những điều này đâm thẳng vào tim con. Con có những ý nghĩ về tất cả những điều đó, và có thể một ngày kia con sẽ kể với bố.

- Con cứ suy nghĩ, con yêu quý, suy nghĩ, nhưng đừng khóc. Con hãy xem quả đào xinh đẹp bố đã hái cho con này! Eva mỉm cười cầm lấy quả đào, nhưng mọi người nhận thấy khóe môi cô bé run rẩy vì buồn rầu.

- Chúng ta đi xem cá vàng đi. - Bố cô bé vừa bảo vừa nắm lấy tay cô.

Rồi người ta nghe thấy những tiếng cười vui vẻ vang lên trong sân. Eva và bố đuổi nhau trên các lối đi.

Bác Tom có một căn phòng nhỏ ở bên trên chuồng ngựa. Phòng rất sạch sẽ, bên trong có một chiếc giường, một cái ghế và cả một cái bàn gỗ nhỏ trên để quyển kinh Thánh và cuốn thánh ca của bác.

George, con trai ông Shelby, đã dạy bác đọc và viết. Thế là bác quyết định viết, nhưng bác quên mất cách viết một số chữ và phải cố gắng hết sức..Đúng lúc ấy, Eva đến, đứng đằng sau ghế bác và nhìn qua vai bác.

- Bác đang làm gì đấy? - Cô bé hỏi.

- Tôi đang tập viết thư cho người vợ tội nghiệp và cho các con của tôi, nhưng tôi sợ rằng không viết nổi.

- Cháu sẽ giúp bác, năm ngoái cháu đã tập viết một ít rồi. - Eva trả lời. - Nhưng cháu e rằng chính cháu cũng đã quên mất.

Eva ghé mái đầu bé nhỏ tóc vàng óng lại gần mái đầu to lớn tóc đen, và hai bác cháu bắt đầu làm việc.

Sung sướng về kết quả đạt được, Eva reo lên: - Chắc là bác gái sẽ sung sướng lắm đấy, bác Tom! Và các con bác nữa! Quả thực là rất không hay việc cướp bác đi khỏi bác gái và các con của bác. Cháu sẽ bảo bố cháu trả bác về nơi ấy.

- Bà chủ cũ của tôi đã hứa với tôi là bà ấy sẽ chuộc lại tôi ngay khi bà ấy có thể làm việc đó! Và cậu chủ George, con trai bà ấy, nói rằng cậu sẽ đến tìm tôi...

-Ồ! Thế thì anh ấy sẽ đến, cháu rất hài lòng.

- Eva nói.

- Kìa, bác Tom! - Saint-Clare đến đúng lúc đó.

- Bác làm gì thế? - Anh vừa hỏi vừa nhìn cái bảng đá.

- Một bức thư ấy mà... Trông chẳng ra sao có phải không? - Tôi không muốn làm bác nản lòng, bác Tom ạ, nhưng tôi cho rằng nếu tôi viết cùng với bác thì sẽ tốt hơn nhiều.

- Việc bác ấy viết lá thư này là rất quan trọng cha ạ. - Eva nói thêm. - vì bà chủ của bác ấy đã hứa là sẽ gửi tiền để chuộc lại bác ấy.

Saint-Clare giấu sự nghi ngờ và bảo bác Tom đi thẳng ngựa.

Đến tối, bức thư của bác Tom đã được viết xong và được bỏ vào thùng thư.

Trong thời gian này, cô Ophe'lia tiếp tục những cải cách của cô trong tòa nhà. Saint-Clare tuyên bố anh đã mệt mỗi khi nhìn thấy bà chị lúc nào cũng bận rộn như vậy. Đúng là cô đã làm hơi quá. Cô dạy từ mờ sáng và khâu vá đến khi màn đêm buông xuống.

Một buổi sáng, khi đang dọn dẹp nhà cửa, cô nghe thấy Saint-Clare gọi cô từ dưới chân cầu thang.

- Chị Oi, chị xuống đây đi, em có cái này cho chị xem.

- Gì thế? - Cô Ophe'lia vừa hỏi vừa đi xuống, tay cầm chiếc áo đang đan.

- Em có một món quà cho chị. - Anh nói và anh đẩy lên phía trước một con bé da đen chừng tám, chín tuổi. Đó là một con bé có nước da đen nhánh, cặp mắt luôn lảo liên, và không ngừng nhìn khắp mọi thứ trong nhà. Miệng nó mở hé vì ngạc nhiên để lộ hàng răng nhỏ trắng muốt. Tóc nó chia thành các bím nhỏ rải rác khắp đầu. Nó chỉ có một cái bao rách tã mặc thay quần áo. Toát ra từ toàn bộ con người nó một vẻ gì kỳ lạ và ngẫu hứng. Cô Ophe'lia kinh ngạc, quay về phía Saint-Clare và hỏi anh: - Augustin, sao em lại đưa nó đến đây? - Thì, để chị giáo dục nó và dạy dỗ nó đúng cách.

Cô Ophe'lia sửng sốt và không nói gì cả.

- Topsy, đây là bà chủ mới của mày, ta sẽ giao mày cho bà đây, hãy chú ý cư xử cho ngoan nhé.

- Vâng, thưa ông. - Topsy vừa trả lời vừa chấp tay lại.

- Augustin, điều này nghĩa là thế nào? Trong nhà cậu đã đầy những lũ quỷ ấy rồi, chúng ta không thể bước một bước nào mà lại không giẫm lên chúng... vậy mà cậu còn đưa về thêm một đứa nữa! Mà để làm gì cơ chứ, trời ạ! - Để chị dạy dỗ, mở mang cho nó, em đã nói với chị rồi mà. Chị lúc nào cũng tuyên truyền về giáo dục, chị hãy dạy dỗ nó như nó cần được dạy dỗ.

- Tôi không cần, tôi bảo đảm với cậu thế, tôi đã có quá đủ việc đại loại như thế này rồi! - Đấy, các vị con chiên ngoan đạo là như thế đấy! Các vị cử một nhà truyền giáo khốn khổ đến sống với những kẻ tà đạo, thế mà khi người ta chỉ yêu cầu các vị cải đạo cho một kẻ tà đạo thôi, thì cho là đòi hỏi quá nhiều. Người ta bảo họ bản thủ và khó chịu, rồi thế nọ, rồi thế kia...

- Tôi không nhìn mọi vật theo quan điểm ấy. - Cô Ophe'lia nói, vẻ dịu đi.

Và cô liếc nhìn con bé.

Saint-Clare đã đánh trúng.

- Con bé này là con một cặp vợ chồng bợm rượu và hàng ngày khi đi qua quán rượu tồi tàn của họ, em luôn nghe thấy con bé khóc lóc, còn bố mẹ nó thì la hét và nguyền rủa. Việc đó không thể kéo dài hơn được nữa, thế nên em đã mua con bé cho chị. Chị hãy dạy dỗ nó như ở Nouvelle Angleterre, em tin cậy ở chị.

- Tôi sẽ làm cái mà tôi có thể. - Cô Ophe'lia nói.

Và cô dẫn con bé xuống bếp. Ở đó, cô thấy rõ là chả ai có ý định dạy bảo nó. Nên cô quyết định chính cô sẽ làm việc ấy, với sự giúp đỡ của cô Jane. Cô Ophe'lia khám phá ra rất nhiều vết đấm đá và những vết sẹo lớn trên người con bé. Cô cảm thấy mềm lòng vì thương cảm.

Khi con bé đã ăn mặc chỉnh tề, tóc đã cắt ngắn, cô Ophe'lia thấy tạm hài lòng. Cô bắt đầu suy nghĩ về một kế hoạch giáo dục. Cô ngồi xuống trước cô bé nô lệ và hỏi nó.

- Cháu lên mấy, Topsy - Cháu không biết, thưa bà.

- Sao cơ, cháu không biết à, không ai bảo cháu sao? Thế còn mẹ cháu? - Cháu không có mẹ! - Cháu muốn nói gì thế? Cháu sinh ra ở đâu? - Cháu chưa bao giờ sinh ra. - Topsy tiếp tục nói mặt nhăn nhó.

Cô Ophe'lia lại hơi nghiêm khắc nói: - Ta không đùa với cháu đâu, cô bé ạ, cháu phải trả lời ta.

- Cháu không sinh ra bao giờ, cháu không có bố, không có mẹ, chẳng có gì sắt, cháu được một lái buôn nuôi, còn mẹ già Sue trông nom...

Con bé đã nói thành thật, có thể thấy rõ điều đó.

- Cháu có biết khâu vá không? - Cô Ophe'lia đặt cho nó những câu hỏi dễ hơn.

- Không ạ. Cháu biết xách nước, rửa chén đĩa, cạo dao, hầu hạ mọi người ạ.

- Chị thấy không, chị của em, mảnh đất còn hoang sơ đấy, tất cả đợi được khai phá.

Cô Ophe'lia có những tư tưởng rất rõ ràng về giáo dục. Dạy lũ trẻ nói năng khi

chúng biết nói, dạy giáo lý cơ đốc, dạy đọc, dạy viết, và phạt chúng khi chúng dối trá.

Sáng hôm sau, cô Ophe'lia cho gọi Topsy vào phòng và bắt đầu dạy nó cách trải giường.

- Hãy chú ý xem những gì ta làm, Topsy - Cô nói.

- Vâng, thưa bà, - Topsy vừa nói vừa thở dài vẻ ủ ê rầu rĩ.

Và trong khi cô Ophe'lia quay lưng lại để chỉ cho nó cách làm, cô học trò nhỏ thò một đôi găng tay và một dải ruy băng, nó khéo léo giấu dưới ống tay áo.

- Giờ hãy cho ta xem cháu làm thế nào nào. - Cô Ophe'lia vừa nói vừa kéo lại những tấm chăn.

Và cô ngồi xuống.

Topsy trải giường vẻ khéo léo và nghiêm trang, cô Ophe'lia rất hài lòng. Nhưng rủi thay một động tác lại làm thò dải ruy băng ra khỏi tay áo nó. Cô Ophe'lia lao tới..- Con bé hư, cháu đã ăn cắp cái ruy băng này! Topsy nhìn dải nơ vẻ ngây thơ và hoàn toàn ngạc nhiên.

- Đây là dải nơ của cô Ophe'lia đây mà! Làm thế nào mà nó lại mắc ở trong tay áo cháu nhỉ? - Topsy, đừng có nói dối, chính cháu đã lấy trộm nó! - Không phải đâu ạ, cháu thậm chí còn chưa nhìn thấy nó nữa là! Trước một sự dối trá đến như thế, cô Ophe'lia công phẫn, bắt con bé ngồi xuống và lay lay người nó.

- Nếu cháu thú nhận, cháu sẽ không bị đòn.

- Vâng vâng, thưa cô, chính cháu đã lấy nó, cũng như đôi hoa tai của chị Rosa, và cả cái vòng cổ màu đỏ của cô Eva nữa. Và cháu đã đốt tất cả những thứ đó rồi ạ.

Đúng lúc đó, Eva bước vào, chiếc vòng đỏ đeo quanh cổ.

- Cháu đã tìm thấy vòng rồi à, Evà - Cô Ophe'lia hỏi.

- Cháu vẫn luôn đeo nó ở trên cổ mà! Cô Ophe'lia còn ngạc nhiên hơn nữa khi Rosa mang một giỏ quần áo bước vào. Đôi hoa tai leng keng trên tai chị.

- Ta chẳng hiểu gì sất, Topsy ạ, tại sao cháu lại nói là cháu đã lấy những thứ này? - Cô đã bảo cháu thú nhận mà...

- Nhưng cháu không cần phải thú nhận những việc mà cháu không làm, như thế cũng là dối trá! - Nếu cháu là ông Saint-Clare, cháu sẽ đánh đòn nó. - Rosa nói.

- Không, đừng, chị Rosa, chị đừng nói như thế.

- Evange'line nói bằng một giọng uy quyền như đôi khi cô biết lấy giọng uy quyền.

Rosa ngây người như bị mê hoặc.

- Cô Eva có dòng máu của ông chủ trong huyết quản... quả là rõ ràng. Cô bảo vệ tất cả mọi người, cũng như cha cô! Evange'line nhìn Topsy.

Cô bé dịu dàng nói với nó: - Topsy tội nghiệp, em biết là chúng ta sẽ săn sóc em tử tế. Ta thà tặng em tất cả những thứ ta có còn hơn là nhìn thấy em trộm cắp.

Đó là câu nói nhân từ đầu tiên mà Topsy từng được nghe, và nó không dám tin ở tai mình.

Cô Ophe'lia nói với người em họ: - Chị không biết phải làm gì để giáo dục nó nếu không phạt đòn. - Được thôi, - anh trả lời, - hãy làm như chị muốn. Nhưng trước đây nó đã từng bị đánh, và chị thấy kết quả đó! - Thế thì làm gì bây giờ? Chị chưa bao giờ thấy một đứa trẻ nào như thế. Nhưng chị sẽ tiếp tục cố gắng.

Và cô rất can đảm bắt tay vào việc. Cô ấn định một trật tự, thời gian biểu, và tiến hành dạy con bé đọc và viết. Việc học hành diễn ra khá tốt, chẳng mấy chốc Topsy đọc đã thông thạo.

Chẳng bao lâu, mọi người trong nhà đều chú ý đến Topsy. Ngay cả Eva cũng bị lóa mắt bởi con quỷ nhỏ này. Cô Ophe'lia lo ngại về điều đó. Cô bảo Saint-Clare đưa mọi việc vào trật tự.

- Dào! Hãy để mặc bọn trẻ...

Thoạt tiên những người nô lệ khinh miệt Topsy. Cũng đôi khi nó gặp rắc rối với người này người nọ, chẳng hạn như tình cờ có cô hầu nào không tìm thấy đôi hoa tai của mình, hoặc cô khác vấp phải chảo nước sôi... Nhưng chẳng bao giờ người ta chứng minh được đó là do Topsy.

Nó rất sáng dạ. Chỉ qua vài bài học, nó đã biết dọn phòng của cô Ophe'lia đúng như ý cô muốn.

Nó vẫn còn hoang dã và vô kỷ luật, nhưng khi nó muốn thì nó quét tước dọn dẹp y như một người đầy tớ thực thụ và tận tụy.

Việc giáo dục Topsy cứ diễn ra trong một, hai năm như thế. Cô Ophe'lia đã quen với nó. Saint-Clare lấy chuyện đó làm vui. Dần dần, êm ả, nó có được vị trí của nó trong nhà..

Chương 6

Henrique

Chúng ta hãy trở lại bang Kentucky, về nhà của những người mà chúng ta đã lâu không nhắc tới, trong túp lều của bác Tom.

Đó là một buổi chiều, một chiều mùa hè...

những cánh cửa ra vào và cửa sổ phòng khách đều mở rộng, mọi người chờ đón làn gió mát làm dịu không khí. Ông Shelby đang ngồi trong một phòng rộng thông với phòng khách. Ông ngả người trên ghế dựa, hai chân duỗi ra bắt chéo nhau: ông đang hút xì gà sau bữa tối. Bà Shelby ngồi bên cửa sổ ra vào gian phòng và bà đang khâu vá. Rõ ràng là bà có điều gì định nói và đang đợi một thời điểm thích hợp. Cuối cùng bà bảo: - Anh có biết là bác Chloé đã nhận được một bức thư của bác Tom không? - Hả? Thật à? Thế bác ấy ra sao, bác già Tom tội nghiệp? - Bác ấy được một gia đình tuyệt vời mua, bác ấy được đối xử tử tế và bác ấy chả có việc gì nhiều nhận để làm.

- Càng tốt, càng tốt, điều đó làm anh rất hài lòng. - Ông Shelby nói. - Anh cho là bác ấy không nghĩ đến việc quay về đây nữa.

- Ngược lại, bác ấy hỏi xem chúng ta đã sắp chuộc lại bác ấy chưa? - Anh không biết nữa, công việc làm ăn không khá lên. Ôi! Những cái hóa đơn! - Em tưởng chúng ta có thể cố gắng làm gì đó, như bán lũ ngựa, hoặc một trong số các trang trại của chúng ta chẳng hạn...

- Điều em nói thật là nực cười. Em là người phụ nữ dễ thương nhất Kentucky, nhưng em chả hiểu gì về công việc làm ăn cả.

- Anh có thể giải thích đôi điều cho em hiểu về công việc của anh ra sao không? Em sẽ xem liệu em có thể chi tiêu tiết kiệm hay giúp đỡ anh được gì chẳng.

- Thôi cứ để mọi việc đấy, không đơn giản đến thế đâu, chúng mình không nói về chuyện ấy nữa, anh nhắc lại là em chả hiểu gì về chuyện làm ăn cả.

Và ông Shelby thấy bí, bèn cao giọng để kết thúc cuộc tranh luận..Bà Shelby im tiếng và thờ dãi. Bà có một trí thông minh rành mạch, thực tế, và một tính cách mạnh mẽ hơn chồng. Bà có rất nhiều năng lực mà chồng bà không hình dung

được. Bà muốn giữ lời hứa với bác Tom và bác gái Chloé bằng tất cả sức lực của mình, và bà thấy những vật cản dựng lên trước bà như một bức tường thực sự.

Bà nói tiếp: - Bác Chloé tội nghiệp, bác ấy chỉ nghĩ đến việc đó! - Thật đáng tiếc, tốt hơn cả là báo trước cho bác ấy phải quen đi thôi. Bác Tom chắc hẳn sẽ lấy một người vợ khác, và cả bác gái cũng phải nghĩ đến việc tái giá.

- Anh à, em sẽ không bao giờ cho bác Chloé một lời khuyên như thế, vì em cho rằng, và cả hai bác ấy cũng cho rằng cuộc hôn nhân của họ cũng thiêng liêng như của chúng ta vậy. Em cảm thấy mình bị ràng buộc bởi lời hứa mà chúng ta đã nói với những con người bất hạnh đó. Em sẽ đi dạy nhạc, và như thế em sẽ tự mình gom góp đủ số tiền cần thiết để chuộc bác Tom về.

- Nhưng anh không đồng ý em lại hạ thấp mình đến như thế! - Hạ thấp mình ư? Nhưng không giữ lời hứa thì còn thấp kém hơn.

Cuộc trò chuyện bị cắt ngang vì bác gái Chloé xuất hiện ở lối vào hiên.

Bác muốn nói với bà chủ về món thịt gà, nhưng bà Shelby ngờ rằng bác đã không bỏ sót một lời nào của câu chuyện giữa ông và bà.

- Thưa bà Shelby, tại sao lại giữ trong nhà quá nhiều miệng ăn như thế? - Bác nghĩ rằng tôi phải cho thuê nô lệ sao? Và bác đang nghĩ đến ai thế? - Cháu có nói gì đâu, thưa bà, chỉ có điều cậu Samuel nói rằng ở Louisville có những xưởng họ trả bốn đô la một tuần cho ai biết làm bánh ngọt và các loại bánh kem.

- Rồi sao? - Vậy thì, có Sally, người vẫn luôn giúp cháu, giờ đã thạo như cháu rồi. Và cháu có thể nhận việc kia ở xưởng.

- Thế bác bỏ các con của bác mà đi sao? - Chúng đã đủ lớn để làm việc rồi, và Sally sẽ trông nom đứa út.

- Tôi đồng ý, bác Chloé, tất cả số tiền bác kiếm ra sẽ để dành chuộc lại chồng bác.

- Ôi! Bà chủ thật quá nhân từ! - Bác Chloé thốt lên mừng rỡ.- Bác sẽ mất bốn, năm năm để dành dụm số tiền ấy, nhưng bác đừng lo, tôi cũng sẽ thêm tiền của tôi vào nữa. Khi nào bác tính ra đi.

- Cháu đã thu xếp đồ đạc rồi, ngày mai cháu có thể đi được ạ.

- Được, tôi mong rằng ông Shelby sẽ không phản đối việc này.

Bác Chloé chạy về căn lều của bác để chuẩn bị mọi thứ cho việc ra đi.

- Cậu George, mai tôi đi rồi, tôi sắp kiếm được bốn đô la một tuần để chuộc ông lão nhà tôi về! - Bác Tom sẽ rất hài lòng khi biết tin tức của bác. Tôi sẽ đi kiếm mực và giấy và tôi sẽ kể cho bác ấy nghe tất cả chuyện này.

- Cảm ơn cậu, George, và sau đó chúng ta hãy cùng ăn với nhau một lần cuối! ở phương Nam, cuộc sống của bác Tom trôi đi ngày này tiếp ngày kia. Bác phải xa cách tất cả những người bác yêu quý, và bác luôn nhớ về quá khứ. Mặc dù vậy, người ta không thể nói rằng bác bất hạnh. Bác đã học được cách bằng lòng với số phận của mình.

George đã trả lời bức thư của bác bằng một bức thư viết chữ rất đẹp mà bác Tom có thể tự mình đọc lấy. Bức thư đã cho bác biết tin tức về trang trại, về vợ và các con của bác. Thư cũng giải thích rằng số tiền bác gái Chloé kiếm được sẽ dành để chuộc lại bác. Căn lều của bác Tom tạm thời đóng cửa, nhưng George kể rất hào hứng về những sự thay đổi và mở rộng mà cậu sẽ tiến hành sau khi bác Tom trở về.

Đối với bác Tom, đó là bức thư hay nhất trên đời, và thậm chí bác muốn đóng khung treo nó lên tường trong phòng bác.

Tình thân giữa bác Tom và bé Eva cũng ngày càng lớn thêm. Bác Tom yêu quý Eva như một cái gì mong manh và thần tiên. Bác chiêm ngưỡng cô bé với tình âu yếm và niềm kính cẩn.

Cái nóng của mùa hè đã trở nên hầm hập. Vì vậy tất cả gia đình đã chuyển đến một biệt thự thuộc sở hữu của Saint-Clare ở ven hồ Pontchar-train.

Làn gió nhẹ của hồ làm cho không khí dịu đi. Ngôi nhà giống như những trang viên nhỏ miền Đông ấn.

Vầng dương tỏa ngợp chân trời những tia sáng chan hòa. Mặt hồ vẫn vện những ánh màu tím và vàng rực. Đó là một chiều chủ nhật - Eva và bác Tom ngồi trên một nệm rêu ở trong vườn.

- Bố Tom ơi, - Cô bé nói với người nô lệ, -cháu sắp đi đến đó rồi! - Đi đâu kia, cô Eva.Evange'line đứng dậy và chỉ lên trời. Những tia nắng chiều tà vờn trên mái tóc vàng óng của cô.

- Vâng, cháu sẽ đi đến đó, chẳng bao lâu nữa.

Bác Tom già tội nghiệp cảm thấy bị chấn động khủng khiếp. Bác nhớ lại rằng rất nhiều lần, từ sáu tháng nay, bác đã để ý thấy đôi bàn tay nhỏ bé của Evange'line trở nên mảnh mai hơn, trong suốt hơn, và hơi thở của em ngắn hơn... Bác nhớ

lại cô bé đã mệt rất nhanh khi em chạy chơi trong vườn. Bác đã nghe thấy cô Ophe'lia nói đến một chứng ho mà các thầy thuốc chẳng thể chữa khỏi... Và giờ đây, hai bàn tay và đôi má của em đang nóng bỏng lên vì cơn sốt... ấy vậy mà, bác Tom chưa bao giờ hình dung ra một tai họa đến thế lại có thể xảy ra! Cuộc trò chuyện bị cô Ophe'lia ngắt quãng: - Eva! Vào nhà nhanh lên, sương đang xuống, cháu sẽ bị nhiễm lạnh đấy! Eva và bác Tom vội vã đi vào nhà.

Cô Ophe'lia đã quan sát thấy chứng ho khan của cô bé, đôi má đỏ ửng của em. Cô lo ngại và đã chia sẻ những mối lo âu của cô với Augustin.

Anh gạt những điều đó đi với vẻ vui đùa và vô tâm vốn có.

- Đó là một bước khủng hoảng để phát triển, ở lứa tuổi này bọn trẻ bao giờ cũng yếu hơn! - Còn bệnh ho của nó! - Chắc hẳn con bé đã bị cảm... Chị đừng lo đến mức ấy! Hãy chăm sóc nó cẩn thận, giữ cho nó tránh không khí lạnh và ẩm lúc về chiều, và đừng để nó chơi đùa quá mạnh. Rồi mọi chuyện sẽ ổn thôi.

Đó là những gì Saint-Clare nói, nhưng thực ra anh rất lo âu. Hàng ngày anh chú ý quan sát con gái. Dường như anh không rời nó ra nữa, anh cưỡi ngựa đưa nó đi dạo. Điều làm anh lo ngại hơn nữa, đó là sự chín chắn già dặn của Eva, không bình thường đối với một đứa trẻ ở tuổi nó. Nó vẫn chơi đùa như trẻ con, rồi đột nhiên thốt ra vài câu nói nghiêm trang và sâu sắc... Điều đó làm người cha ôm nó trong lòng bỗng rùng mình.

Một hôm, Eva bảo với mẹ: - Mẹ ơi, tại sao chúng ta không dạy cho người da đen đọc và viết? - Điều đó chả có ích gì cho họ cả. Họ sẽ chả làm việc tốt hơn, mà họ sinh ra chỉ để làm lụng.

- Nhưng cô Ophe'lia đã dạy Topsy mà.

- Con đã thấy kết quả rồi! Đó là một con bé tai ác nhất mà mẹ từng thấy! Nào, hãy quên chuyện đó đi, rồi đây con sẽ không có thời gian mà quan tâm đến bọn nô lệ nữa, con cần phải trang điểm và bước vào thế giới thượng lưu. Hãy xem những đồ trang sức mà mai kia mẹ sẽ cho con. Đây là chiếc vòng cổ bằng kim cương mẹ đã đeo vào buổi vũ hội đầu tiên. Mẹ đã thành công biết bao! - Nó đáng giá nhiều tiền lắm, phải không mẹ? - Ừ, cả một gia sản đấy.

- Con muốn đổi nó lấy tiền. Con sẽ mua một trang trại ở những bang tự do, con sẽ mang tất cả những người nô lệ của chúng ta đến đó và con sẽ dạy cho họ đọc và viết.

- Mở một trường học ư! Trời ơi là trời! Quả thực, con chỉ là một đứa trẻ thôi. Nào, thôi để mẹ yên, con làm mẹ đau đầu rồi đấy.

Trong thời gian này, em trai của Augustin Saint-Clare đến ở chơi vài ngày tại biệt thự bên hồ Pontchartrain.

Cậu con trai mười hai tuổi của anh tên là Hen-rique.

Vừa đến biệt thự, cậu đã mê tít Eva.

Eva có một con ngựa nhỏ trắng như tuyết, cũng hiền hòa như cô chủ của nó.

Một gã trai trẻ lai da đen dẫn đến cho Henrique một con ngựa Ảp đen tuyền. Henrique rất kiêu hãnh về vật sở hữu mới của nó. Lúc nắm dây cương, nó xem xét kỹ con ngựa rồi bảo gã lai da đen: - Này, Dodo! Sáng nay mày không chải lông cho con ngựa của tao phải không? - Có đấy chứ ạ, thưa cậu chủ, nhưng bụi...

- Im mồm, đồ lười nhác! - Cậu chủ, cháu...

Dodo vừa mới mở miệng thì Henrique đã lấy roi vụt nó và vặn tay để ấn nó quỳ xuống.

- Cái này sẽ dạy cho mày cách trả lời! - Thưa cậu, - bác Tom xen vào, - nó chỉ muốn nói với cậu rằng con ngựa, có tính nóng nảy, đã lặn xuống đất khi ra khỏi chuồng... Chính vì thế nên mình ngựa đầy bụi...

- Bác im đi, tôi có hỏi bác đâu! - Henrique trả lời.

- Sao cậu lại có thể tàn nhẫn với Dodo tội nghiệp thế? - Eva thốt lên.

- Chị thân mến, chị không biết nó đấy thôi! - Đừng có gọi tôi là chị thân mến khi cậu xử sự như thế. Bác Tom đã bảo cậu rằng đó là một chuyện không may, và bác Tom bao giờ cũng nói thật.

- Nếu điều đó làm chị không thích, thì em sẽ không đánh nó trước mặt chị nữa.

Eva không hài lòng với câu trả lời đó chút nào, nhưng cô bé hiểu rằng chẳng bỏ chia sẻ ý nghĩ của mình với cậu em họ. Henrique lịch sự đỡ cô chị họ lên ngựa và đặt dây cương vào tay cô Nhưng Eva lại cúi xuống phía bên kia con ngựa nơi Dodo đang đứng.- Dodo, anh là một chàng trai trung hậu, ta cảm ơn anh nhé.

Tưởng rằng làm vui lòng cô chị họ, Henrique quẳng cho gã nô lệ một đồng tiền. Dodo ứa nước mắt. Những lời nói dịu dàng của Eva làm gã vui thích hơn là đồng tiền Henrique ném cho nhiều! Hai đứa trẻ cười ngựa dạo chơi.

Hai ông bố đã chứng kiến toàn bộ cảnh tượng trên.

Augustin bất bình. Nhưng người em trai của anh, cha của Henrique, không tỏ vẻ bất bình tí nào.

- Thăng Dodo là một thằng bé hư, phạt đòn chả có gì hại cho nó đâu. Không phải mọi người đều tự do và bình đẳng. Những người giàu, có học thức, được giáo dục tốt phải có quyền bình đẳng với nhau. Nhưng những kẻ khác thì không! - Không nên nói như thế. Họ có được giáo dục, nhưng chúng ta không biết đến sự giáo dục ấy. Chế độ hiện thời của chúng ta thật tàn ác và man rợ.

Chúng ta đã biến những con người đó thành con vật! Một ngày nào đó, họ sẽ phát chán vì bị mua bán như thế và họ sẽ nổi dậy! - Chuyện vớ vẩn! Dù thế nào đi nữa, nếu em nghĩ giống anh, thì em sẽ dạy dỗ và giáo dục những nô lệ của em! - Nhưng họ đã bị chế độ xã hội của chúng ta đè bẹp! Cũng như thế đặt lên lưng họ một trái núi và bảo họ hãy đứng thẳng dậy! Muốn cho họ được giáo dục, thì Nhà nước ta cần phải làm điều gì đó.

- Augustin trả lời.

Hai anh em đang chơi cờ thì nghe thấy có tiếng vó ngựa trở về.

Hai đứa trẻ trông thật thích mắt. Henrique với những búp tóc xoắn đen nhánh, bóng láng đang cười vui vẻ. Eva mặc một bộ quần áo đi ngựa màu xanh da trời. Cuộc dạo chơi đã khiến đôi má cô bé ửng hồng và làm rõ thêm sự trong suốt của sắc da và mái tóc vàng óng.

- Xinh quá! - Alfred nói với người anh trai. - Con bé mai kia sẽ là niềm tự hào của anh đấy! - Hoặc là nỗi tuyệt vọng của tôi. - Augustin trả lời với một giọng kỳ lạ.

Và anh đi đến gần cô con gái đang xuống ngựa.

- Sao con chạy nhanh thế, con yêu quý? Con có vẻ rất mệt đấy! Điều đó không tốt lắm cho con đâu! - Con vui quá đi mất! - Eva trả lời.

Người cha bế con gái đến ghế xôpha và nắm lấy tay nó. Dần dần, Eva lấy lại sức và hai người cha lại tiếp tục đánh cờ. - Thật đáng tiếc là em và bố em chỉ ở lại có hai ngày! - Henrique nói với cô chị họ. Nếu em ở cùng chị, có thể em sẽ trở nên tốt hơn, em sẽ không đánh Dodo nữa. Nói cho cùng thì nó cũng khá sung sướng đấy chứ.

- Cậu có thể sung sướng được không nếu xung quanh cậu chẳng có ai yêu thương cậu? - Ồ không! - Cậu đã bắt đi của Dodo những người yêu thương anh ta, anh ta không còn nhận được tình âu yếm nữa, thế nên cậu phải yêu thương anh ta.

- Yêu thương nó ư! Nhưng em không thể nào yêu một đứa nô lệ được! Thế chị có yêu những người nô lệ của chị không? - Hẳn rồi.

- Thật rõ đại! Chẳng ai như chị cả, Eva! Eva không trả lời, đôi mắt cô bé đầy lệ.

- Nhưng vì chị, chị yêu quý, em có thể yêu bất kỳ ai, vì chị là người dễ thương nhất mà em từng thấy! Henrique đỏ mặt. Nhưng Eva nhận lời khen với vẻ giản dị.

- Tôi hy vọng cậu sẽ giữ lời hứa. Cô bé đáp.

Tiếng chuông báo ăn tối kết thúc cuộc trò chuyện.

Chương 7

Cái chết

Hai ngày sau, Alfred và Henrique rời nhà Augustin. Vì cậu em, Eva đã có những hoạt động quá sức, và sức khỏe của cô bé bắt đầu giảm sút.

Saint-Clare quyết định cho mời thầy thuốc.

Marie Saint-Clare chẳng để ý gì đến con vì còn mãi bận tâm đến việc con con của bản thân cô ta.

Cô Ophe'lia đã nhiều lần cố thử lôi kéo sự chú ý của cô ta.

- Cái chứng ho vặt ấy, và con bé thở rất ngắn hơi nữa...

- Đó chẳng qua là do kích động! - Nhưng nó hay ra mồ hôi trộm ban đêm.

- Tôi đã từng bị ra mồ hôi như thế trong mười năm ròng! Nhưng bệnh tình của Eva trở nên ngày càng rõ ràng. Thế là Marie bắt đầu ta thán, nhắc lại với bác Mammy rằng số phận đã ra sức làm khổ cô ta, và cô ta là người mẹ bất hạnh nhất..- Marie, đừng nói thế, không phải tất cả hy vọng đã mất hết! - Augustin nói với vợ. - Điều làm con mệt mỏi là cái nóng của mùa hè. Thầy thuốc nói là còn có hy vọng.

- Giá mà em có được tinh thần bình thản như anh. - Marie trả lời chồng.

Sau mười lăm ngày được chăm sóc, sức khỏe của Eva có tiến triển tốt rõ ràng. Cô bé vẫn đi dạo được trong vườn, chạy quanh các hành lang, chơi đùa, cười, và bố cô phát điên lên vì sung sướng tuyên bố với mọi người là cô bé đã bình phục

hoàn toàn. Chỉ có thầy thuốc và cô Ophe'lia là không chia sẻ niềm phần khởi này. Có một trái tim khác cũng không lăm lăm về điều đó, ấy là trái tim tội nghiệp của bé Eva.

Cô bé nghĩ rất nhiều đến bố, người mà cô sắp phải từ biệt. Cô bé cũng tiếc nuôi những người nô lệ rất tốt và rất trung thành của mình. Những nỗi đau do chế độ gây ra đã in dấu ấn lên cô từng nỗi đau một. Cô bé muốn làm điều gì đó cho tất cả những ai đang đau khổ như họ.

Một hôm cô nói với bác Tom: - Cháu rất muốn cái chết của cháu có thể giúp được việc gì đó để chấm dứt cảnh khổ đau mà những người nô lệ đang phải sống. - Cô vừa nói vừa đặt bàn tay nhỏ thanh mảnh lên tay bác Tom.

Bác Tom nhìn cô bé với vẻ ngưỡng mộ. Saint-Clare gọi con gái, và bác Tom vừa nhìn theo cô bé vừa lau mắt.

Một giây sau bác gặp bác Mammy.

- Tôi có cảm tưởng là kết cục sắp đến rồi. -Bác bảo bác Mammy.

- Vâng, - bác Mammy vừa trả lời vừa giơ hai tay lên trời, - tất cả chúng ta đều thấy điều đó...

Evange'line chạy đến gặp bố trong phòng tranh.

Cô bé mặc váy trắng, mái tóc vàng óng phơ phất, đôi má hồng hào và cơn sốt làm cặp mắt ngời lên một ánh sáng siêu phàm.

Dáng vẻ của cô bé làm bố cô sửng sốt vì một niềm xúc động mạnh và đau buồn. Người bố ôm cô bé vào lòng và quên mất điều anh định nói với con gái.

- Eva, con thấy khá hơn phải không? - Bố ơi, - Eva nói với bố vẻ quả quyết. - Đã từ lâu con muốn nói với bố một điều. Và con muốn làm trước khi con trở nên quá yếu.

Saint-Clare cảm thấy run lên.

Eva ngồi vào lòng bố và nói: - Không cần phải chăm sóc con như thế nữa, bố ạ, con biết là con sắp ra đi, chẳng bao lâu nữa.

Con không khỏe lên. Nhưng con không căng thẳng, con không để mình bị suy sụp. Nếu con không phải rời bỏ những người mà con yêu quý, thì con sẽ hoàn toàn sung sướng.

- Thế tại sao con lại lo âu, Eva? Cái gì làm cho con khổ sở? - Có những việc diễn ra ở đây hàng ngày làm lòng con tan nát.

- Việc gì nào? - Những người nô lệ của chúng ta! Con muốn họ được tự do.

- Nhưng ở với chúng ta họ rất sung sướng mà! - Vâng, thưa bố, nhưng nếu có điều gì xảy ra với bố thì họ sẽ ra sao? Có rất ít người được như bố, bố ạ. Có thể trả lại tự do cho tất cả bọn họ được không? - Điều đó rất khó con ạ. Chính bố cũng lên án chế độ nô lệ. Bố luôn mong không còn một người nô lệ nào trên trái đất nữa, nhưng bố không biết phải làm thế nào để đạt được điều đó.

- Bố hãy nói chuyện với mọi người, và khi con chết đi, bố hãy làm tất cả những gì có thể để giúp đỡ những người nô lệ.

- Thiên thần yêu quý của bố, đừng nói đến cái chết nữa, bố hứa với con sẽ làm tất cả những gì bố có thể.

- Thế thì, bố ơi, xin bố hứa với con sẽ giải phóng cho bác Tom.

- Bố hứa, con yêu quý.

Đêm đã tới... Augustin bế con gái vào phòng của cô bé và ôm con vào lòng, anh ru con cho đến khi cô bé ngủ say.

Vào một buổi trưa chủ nhật, Saint-Clare nằm duỗi mình trên một chiếc ghế dài và hút thuốc dưới hiên nhà. Anh bỗng nghe thấy tiếng kêu của cô Ophe'lia. Một lát sau, cô xuất hiện kéo Topsy theo sau.

- Lại đây! - Cô nói - Ta sẽ mách ông chủ.

- Lại chuyện gì nữa thế? - Augustin hỏi.

- Tôi không thể chịu đựng nổi cái con ranh này nữa. Tôi vừa cho nó một bài thánh ca để nó học, mà nó thì chả làm gì hay hơn là lấy những đồ trang trí trên mũ để trong tủ của tôi và cắt ra may quần áo cho con búp bê của nó. Trời ạ! Nếu tôi có thể thì tôi sẽ quật cho nó một trận! - Các bà chả làm tôi ngạc nhiên đâu, - Saint-Clare chế giễu, - các bà lúc nào cũng sẵn sàng đập cho chết một con ngựa hay một đứa nô lệ! - Cậu thì lúc nào cũng giễu cợt, Augustin! nhưng quả thật tôi đã kiệt sức rồi.

- Thế để cháu thử xem sao? - Eva đề nghị.

Và em dẫn Topsy vào phòng đọc sách... - Tôi phải đi xem chúng nó đang làm gì. - Saint-Clare nói.

Và anh nhón chân đi theo hai đứa. Nhắc tấm rèm che cửa kính lên, anh ra hiệu cho cô Ophe'lia khẽ khàng lại gần.

Hai đứa trẻ đang ngồi bệt xuống đất. Đôi mắt to của Eva đầy lệ.

- Tại sao em không thử ngoan xem, Topsy Em không yêu ai cả ư? - Tôi yêu kẹo lắm.

- Nhưng em cũng yêu bố mẹ nữa chứ? - Tôi có biết họ đâu.

- Thế em không có ai khác nữa à? - Không, chẳng anh chị, chẳng cô dì, chẳng ai hết.

- Chúa ơi, làm gì bây giờ? - Eva hỏi.

- Giá mà tôi là người da trắng...

- Nhưng không phải vì em là người da đen mà người ta không thể yêu em! Nếu em ngoan ngoãn, cô Ophe'lia sẽ yêu em! - Không, bà ấy không chịu được tôi vì tôi là người da đen. Bà ấy thà đụng vào một con cóc, còn hơn là chạm vào tôi. Chả ai yêu người da đen cả.

Và Topsy bèn huýt sáo.

- Topsy, nhưng ta, ta yêu em! Và ta muốn em trở lên ngoan. Topsy à, ta sắp chết đây, ta không còn ở với em bao lâu nữa. Thế nên, vì tình yêu đối với ta, ta muốn em cố gắng ngoan lên nhé.

Những giọt nước mắt chứa chan đôi mắt của con bé nô lệ da đen. Từng giọt từng giọt rơi lên bàn tay nhỏ trắng ngần của Eva.

Saint-Clare buông tấm rèm xuống.

- Nó làm tôi nhớ đến mẹ tôi. - Anh nói với cô Ophe'lia.

- Tôi không thể chịu được việc chạm vào tay nó, nhưng tôi nghĩ rằng nó không nhận thấy điều đó.

- Người ta chẳng giấu được trẻ con điều gì.

- Eva vừa cho tôi một bài học thật hay! - Chắc đây không phải lần đầu tiên một đứa trẻ dạy cho một lão học trò! - Saint-Clare trả lời.

Phòng ngủ của Eva rất rộng. Saint-Clare đã chi tiêu rất nhiều để cho căn phòng làm vừa lòng con gái. Các cửa sổ căng rèm bằng sa màu trắng và hồng.

Tấm thảm viền hình cành lá và những nụ hoa hồng.

Giường và ghế được trau chuốt tinh xảo. Phía đầu giường chạm hình một thiên thần dang rộng đôi cánh và chìa một vòng hoa. Từ vòng hoa này những tấm rèm the mỏng màu hồng kẻ kim tuyến rủ quanh giường che cho cô bé khỏi bị muỗi đốt. Những chiếc ghế sofa bằng tre có gối dựa bằng gấm hồng. Chính giữa phòng có một chiếc bình tinh xảo luôn cắm đầy hoa. Bên trên lò sưởi có hai bình khác, việc cắm hoa vào những cái bình này mỗi buổi sáng là một niềm vui sướng đối với bác Tom.

Đâu đâu, cũng chỉ thấy sự bình yên và vẻ đẹp.

Sức lực mà Eva dường như tìm lại được đã tan biến. Hiếm khi người ta nghe thấy tiếng bước chân cô bé ngoài hành lang, và càng ngày người ta càng hay thấy em nằm trên ghế dài gần cửa sổ mở.

Một buổi trưa, Eva nghe thấy tiếng mẹ cao giọng giận dữ: - Mà lại làm gì nữa thế? Tiếp theo là tiếng một cái tát.

- Nhưng, thưa bà chủ, đây là để tặng cô Eva đấy ạ, - Giọng Topsy trả lời.

- Cô Eva không cần cái thứ này.

Eva rời ghế sofa và đi ra hành lang.

- Ôi, mẹ ơi, đưa cho con những bông hoa ấy, con muốn có chúng biết bao! - Nhưng phòng con đã đầy ắp những hoa rồi còn gì! - Chả bao giờ là quá nhiều hoa đâu, Topsy, đưa những bông hoa ấy cho tã Bó hoa đẹp quá! Em biết cách bó hoa đấy, Topsy ạ, Em có thể cắm hoa vào trong cái bình này và hái hoa cho ta hàng ngày nếu em muốn.

Topsy có vẻ hân hoan.

- Mẹ thấy không, con biết là Topsy muốn làm một điều gì tốt cho con mà.

- Không đâu, lúc nào nó cũng chỉ muốn làm điều xấu thôi, nó biết là không nên hái hoa.

- Mẹ ơi, con tin rằng giờ đây Topsy đang cố ngoan lên đấy.

- Sẽ mất nhiều thời gian! - Mẹ ơi, con muốn cắt tóc đi, cắt thật ngắn.

- Sao lại thế? - Để con tặng những búp tóc cho các bạn con.

Mẹ có muốn gọi cô Ophe'lia đến để cắt tóc cho con không? Marie gọi cô Ophe'lia.

ý muốn của cô bé bệnh nhân làm cô ngạc nhiên.

- Đừng làm hỏng mái tóc của cháu quá nhiều, chị hãy cắt ở bên trong thôi, như thế mọi người sẽ không nhận thấy gì hết. Cháu nó có những búp tóc xinh tuyệt!

- Saint-Clare dặn dò cô Ophe'lia.

- Ôi, bố! - Eva buồn rầu nói..- Bố muốn con giữ những búp tóc xinh đẹp này cho đến hôm chúng ta đi thăm cậu em họ Hen-rique của con.

- Con sẽ không bao giờ đi được nữa đâu, bố ơi, con đang yếu đi từng ngày.

- Sao con lại muốn bố phải tin một điều tàn nhẫn đến thế? - Người bố trả lời cô bé.

- Bởi vì đó là sự thật, bố ạ, và chúng ta chuẩn bị cho điều đó thì tốt hơn.

Saint-Clare buồn bã nhìn những búp tóc của con gái giờ đây đang nằm trên đầu gối cô bé.

Marie ngả người trên ghế sofa và lấy chiếc khăn tay vải mịn che mặt.

Đôi mắt xanh biếc và trong veo của Eva buồn rầu nhìn hết người này sang người khác. Cô bé cảm thấy toàn bộ sự khác biệt giữa hai người. Cô ra hiệu cho bố, anh liền đến ngồi cạnh cô.

- Bố ơi, con biết là chẳng bao lâu nữa con sẽ chết, và có những việc con nhất định muốn làm.

Con muốn tập hợp tất cả những gia nhân của chúng ta Con có vài điều muốn nói với họ.

- Được. - Saint-Clare nói giọng trầm đục.

Tất cả những người nô lệ đến ngay.

Eva nằm dài trên đệm. Tóc em lòa xòa quanh khuôn mặt, đôi má bừng đỏ tương phản với nước da trắng. Đôi mắt to nhìn đăm đăm từng người một.

Những người nô lệ rất xúc động. Khuôn mặt đẹp đẽ này, những lọn tóc bị cắt

này, người mẹ đang thốn thức khóc, người cha đang che mắt... Một sự im lặng sâu thẳm.

Bác Tom hết sức đau buồn.

- Tôi cho mời các bạn đến đây, các bạn của tôi, bởi vì tôi yêu các bạn, vâng, tất cả các bạn, và tôi muốn nói với các bạn vài điều sau này các bạn cần nhớ. Vài ngày nữa, tôi sẽ từ biệt các bạn. Các bạn đã luôn luôn tử tế đối với tôi. Vì vậy tôi muốn tặng các bạn một thứ, nó sẽ làm các bạn nghĩ đến tôi khi bạn nhìn thấy nó. Tôi sẽ tặng tất cả các bạn một búp tóc của tôi. Đừng bao giờ quên là tôi yêu các bạn. Tôi hy vọng sẽ gặp lại các bạn ở trên thiên đường.

Tiếp theo là một cảnh buồn kinh khủng. Tất cả xúm xít bên Eva mắt ướn lệ nhận lấy món quà của cô bé. Những người nhiều tuổi nhất nói với cô vài lời âu yếm, cầu nguyện ban phước lành cho cô.

Cô Ophe'lia nhẹ nhàng đưa họ ra ngoài khi họ đã nhận món quà của mình.

Chẳng mấy chốc chỉ còn lại bác Tom và bác Mammy.- Cầm lấy này bác Tom, đây là một món tóc đẹp dành cho bác. Ôi! Cháu rất sung sướng biết rằng cháu sẽ gặp lại bác trên thiên đàng! Và bác nữa, bác Mammy hiền hậu yêu quý! - Cô bé nói và giơ tay ôm lấy cổ bác.

- Ôi, cô Eva, không có cô tôi làm sao mà sống được? Cô Ophe'lia dịu dàng đẩy họ ra ngoài và Eva tưởng rằng tất cả đều đã đi ra hết. Cô bé quay lại và trông thấy Topsy.

- Tôi biết tôi là một con bé hư, nhưng liệu tôi cũng có thể được một món tóc của cô không? - Có chứ, Topsy, như thế thì cả em nữa, em cũng sẽ nhớ đến ta.

- Cảm ơn cô Eva! - Cô bé da đen vừa nói vừa siết chặt búp tóc vào ngực.

Và nó rời căn phòng. Trong khi diễn ra cảnh này cô Ophe'lia đã lau đi nhiều giọt nước mắt. Cô lo sợ tất cả những điều này tác động lên cô bé.

Saint-Clare ngồi im phăng phắc, lấy tay che mắt.

- Bố ơi, bố yêu quý! - Eva nói với bố.

- Con chưa cho bố búp tóc nào ự - Saint-Clare nói với một nụ cười buồn bã.

- Tất cả những búp tóc còn lại là dành cho bố và mẹ, bố sẽ tặng cô Ophe'lia bao nhiêu búp tùy cô muốn.

Eva yếu đi rất nhanh. Căn phòng đẹp đẽ của cô bé chỉ còn là một phòng bệnh nhân. Suốt ngày đêm, cô Ophe'lia trông nom cô bé. Trong tình huống hiện thời, cô quả là người không ai thay thế được.

Bác Tom đến thăm người bệnh bé nhỏ thường xuyên. Buổi sáng, Eva khá hơn một chút, bác đi dạo với cô bé trong vườn dưới bóng những cây cam, hoặc họ ngồi và Tom hát cho em nghe một trong những bài thánh ca mà em ưa thích.

Tất cả những người nô lệ đều cố gắng làm điều gì đó cho cô chủ bé nhỏ của họ.

Eva không đau đớn. Em chỉ cảm thấy một kiểu suy nhược bình lặng, mỗi ngày một tăng lên. Em rất dịu dàng, rất cam chịu và rất xinh đẹp, thành thử em đã tạo nên một bầu không khí an bình và thơ ngây.

Bác Tom không muốn ngủ trong phòng của bác; bác ngủ qua đêm ở trước cửa phòng Eva để có thể có mặt ngay khi cần đến.

Cả buổi chiều, Eva có vẻ linh hoạt hơn thường lệ. Em ngồi rất lâu trên giường ngắm nhìn các đồ trang sức và những món đồ quý giá xinh xinh, đắn đo mọi người tặng món nào cho ai. Cô bé nói với giọng tự nhiên hơn và tỏ ra hào hứng hơn. Sau khi ôm hôn con gái, bố cô nói với cô Ophe'lia: - Có lẽ chúng ta sắp cứu được nó rồi! Nó khá lên! Và anh đi ra lòng nhẹ nhõm hơn.

Khoảng nửa đêm, cô Ophe'lia mở cửa phòng Eva và gọi bác Tom: - Gọi thầy thuốc mau, bác Tom, đừng để chậm một phút nào! Cô gõ cửa phòng người em họ: - Lại đây, chị xin em! Họ lặng lẽ đứng bên giường cô bé.

Bác Tom trở lại ngay cùng thầy thuốc.

Marie, tỉnh dậy khi thầy thuốc tới, hốt hoảng bước vào.

- Anh Augustin, chị Ophe'lia, chuyện gì thế? - Khẽ thôi. - Người chồng trả lời.

Bác Mammy nghe thấy tiếng Augustin và chạy đi đánh thức những người nô lệ. Rất nhanh, tất cả mọi người trong nhà đều sẵn sàng túc trực. Saint-Clare không nghe thấy gì cũng chẳng nhìn thấy gì.

Anh chẳng còn thấy gì nữa ngoài khuôn mặt của con gái.

Anh cúi xuống bên cô bé.

- Eva ơi, Eva! Cô bé mở mắt, mỉm cười, gắng nói và gắng giơ hai tay lên ôm cổ bố. Rồi hai cánh tay lại rơi xuống.

Em gắng sức thở và giơ hai cánh tay bé nhỏ về phía trước.

Bác Tom nắm tay ông chủ giữa hai bàn tay của bác. Những giọt nước mắt lăn trên khuôn mặt đen bóng của bác.

- Tất cả đã hết, thưa ông chủ thân yêu, ông hãy nhìn cô nhà.

Đứa trẻ nằm ngả đầu trên gối. Trên gương mặt em người ta thấy một vẻ rạng rỡ hân hoan đến mức dẹp yên những tiếng nức nở.

- Eva! - Saint-Clare gọi.

Cô bé không nghe thấy nữa..

Chương 8

Đồn điền sông đỏ

Những bức tượng nhỏ và những bức tranh trong phòng Eva được phủ bằng voan trắng. Người ta chỉ nghe thấy những tiếng thì thầm, những tiếng thở dài và tiếng bước chân rón rén... ánh sáng lọt qua những tấm màn buông xuống.

Chiếc giường nhỏ nơi cô bé an nghỉ phủ vải nệm trắng. Eva mặc bộ váy áo trắng giản dị cô vẫn hay mặc thường ngày. ánh sáng màu hồng, lọc qua những tấm rèm trong phòng, tỏa tia ấm áp lên chiếc giường tang tóc.

Cửa phòng mở ra và Topsy, đôi mắt sưng mọng vì nước mắt xuất hiện ở cửa. Nó cầm một nụ hồng trà đem đặt xuống chân giường. Đột nhiên, gào lên một tiếng, nó lăn mình xuống sàn và òa lên khóc nức nở.

- Đứng lên nào, con. - Cô Ophe'lia dịu dàng nói.

- Cháu không bao giờ còn thấy cô chủ nữa! Cô đã bảo là cô yêu cháu! - Nó đáp.

- Topsy, con của ta, đừng quá đau buồn thế, cả ta cũng có thể yêu quý con... Ta không nhân từ bằng cô Eva, nhưng ta đã học được ở cô bé rất nhiều điều, ta sẽ yêu quý con và sẽ giúp con trở thành một cô gái ngoan.

Giọng của cô Ophe'lia nói lên nhiều hơn là những lời lẽ của cô Kể từ sau giây phút đó, cô có ảnh hưởng không bao giờ bị mất đối với tâm hồn của đứa trẻ này.

Marie nằm dài trên giường, khóc nức nở và rên rỉ than vãn. Cô ta làm cho tất cả các gia nhân đều phải quan tâm đến mình.

Sau đám tang, Saint-Clare chẳng còn hơi sức nào nữa. Anh bước đi khó khăn, ánh mắt tắt ngấm.

Bác Tom không rời anh ra một giây nào. Đối với bác, trong đôi mắt bất động và không một giọt lệ nào của anh, có nhiều nỗi đau hơn là trong những lời rên rỉ.

ít lâu sau, gia đình Saint-Clare trở về thành phố.

Cuộc sống vẫn tiếp diễn, tuy thế Saint-Clare đã trở thành một người khác hẳn. Anh có những ý nghĩ lành mạnh hơn về quan hệ với những người nô lệ. Vừa trở lại Orléans, anh bắt đầu làm những thủ tục pháp lý để giải phóng cho bác Tom trở thành người tự do. Anh càng ngày càng gần bó với bác.

- Bác Tom ạ, - một hôm anh bảo bác, - tôi đang tiến hành việc làm cho bác thành người tự do.

Bác hãy chuẩn bị hành lý để trở về Kentucky.

Niềm vui sướng tỏa sáng trên khuôn mặt bác Tom.

- Chúa lòng lành! - Bác kêu lên mừng rỡ.

Saint-Clare rất ngạc nhiên.

- Ở đây bác không khổ lắm, tôi không hiểu sao được ra đi bác lại mừng như vậy?
- Tôi sắp được làm một người tự do! - Bác Tom này, bây giờ bác chẳng hạnh phúc hơn là nếu bác được tự do hay sao? - Ôi, không ạ.

- Bác chẳng bao giờ đi làm công mà có thể được cơm no áo ấm như ở nhà tôi đâu.

- Hẳn là thế, thưa ông chủ, ông rất tử tế.

Nhưng tôi thích thà nghèo mà được tự do hơn.

- Được, bác Tom, bác sẽ được ra đi sau một tháng nữa! - Saint-Clare trả lời bác bằng một giọng đã vui vẻ hơn.

Và anh đứng dậy.

- Tôi sẽ không ra đi chừng nào ông còn ưu phiền... - Bác Tom nói.

- Hoan hô bác Tom! Tôi không thể giữ bác lâu đến thế đâu! Hãy về với vợ và các

con của bác.

Marie Saint-Clare chắc hẳn là rất buồn nhưng lại ích kỷ hơn bao giờ hết. Những người hầu đều thương tiếc Eva người đã che chở họ khỏi sự áp chế của mẹ cô. Bác Mammy khóc suốt ngày đêm, lòng tan nát. Cô Ophe'lia quan tâm tích cực hơn đến việc dạy dỗ Topsy.

Một hôm, cô Ophe'lia bảo chị Rosa đi tìm Topsy.

Rosa thấy nó đang cố giấu cái gì trong áo.

- Mày ăn cắp cái gì thế? - Rosa vừa hỏi vừa túm lấy tay con bé.

- Bỏ tôi ra! Việc gì đến chị nào! - Topsy vừa kêu lên vừa giãy giụa.

Cuộc cãi lộn khiến cô Ophe'lia chú ý.

- Đưa ngay cô xem! - Cô Ophe'lia nói kiên quyết.

Topsy do dự, rồi rút từ áo khoác ra một cái gói nhỏ.

Đó là một quyển sách nhỏ mà Eva đã tặng nó, với món tóc vàng của cô bé..- Trả lại cho cháu tất cả ngay đây mà. - Saint-Clare xúc động nói.

Anh gói lại như cũ và kéo cô Ophe'lia vào phòng khách.

- Con bé này đã tiến bộ rồi đấy, chị đặt nhiều hy vọng vào nó. - Cô Ophe'lia nói.
- Augustin, chị muốn cậu tặng nó cho chị một cách hợp pháp. Như thế chị có thể về lại miền Bắc và đem nó đến những quốc gia tự do.

- Được, được, em sẽ làm giấy tờ đó cho chị. -Anh trả lời.

Và anh ngồi xuống một cái ghế bành, mở tờ tạp chí.

- Cần làm ngay bây giờ kia, Augustin.

- Nhưng em đã hứa với chị rồi mà! - Augustin, em có thể bị chết, hoặc bị phá sản, và lúc ấy Topsy sẽ bị đem bán đấu giá! Saint-Clare hiểu tầm quan trọng của điều cô Ophe'lia yêu cầu và viết chứng thư ngay lập tức.

- Đây, thưa bà Vermont, xong rồi nhé! - Anh vừa nói vừa đưa giấy tờ cho cô Ophe'lia.

Cô cảm ơn anh rồi ngồi xuống khâu.

- Augustin, em có nghĩ điều gì sẽ đến với các nô lệ của em nếu em chết đi không? - Không. - Anh nói. - Nhưng rồi một ngày nào đó em sẽ lo đến việc ấy.

- Khi nào? - Sau này...

- Nhưng nếu em chết trước khi đó thì sao? - Chị vội thế à? Em sẽ nghĩ đến điều đó.

Saint-Clare đặt tờ báo xuống, đứng dậy đi ra ngoài hiên.

- Em muốn đi dạo một chút. - Anh nói.

Anh lấy mũ và rời phòng khách. Nghĩ đến cái chết đã khiến anh bối rối.

Bác Tom theo anh cho đến cổng ra vào sân và hỏi anh xem bác có phải đi cùng anh không.

- Không cần đâu, một giờ nữa tôi sẽ về.

Bác Tom ngồi dưới hiên. Đó là một buổi tối tuyệt đẹp. Bác nghe tiếng vòi phun nước rì rào, bác nghĩ đến gia đình, đến ngôi nhà mà bác sắp được trông thấy lại... Bác nghĩ đến cảnh tự do của mình, đến số tiền bác sẽ kiếm để chuộc lại vợ và các con bác.

Bác bị bắt ra khỏi giấc mơ bởi những tiếng búa gõ cửa và tiếng ồn ào ngoài cổng.

Bác chạy ra mở cổng, mấy người đàn ông bước vào. Họ khiêng một người quẫn trong áo khoác trên một cái cáng. ánh sáng ngọn đèn chiếu rõ khuôn mặt người ấy. Bác Tom thốt lên một tiếng kêu chói tai báo nguy cho cả nhà.

Mấy người đàn ông khiêng cáng vào tận cửa phòng khách nơi cô Ophe'lia đang ngồi đan.

Họ kể rằng Saint-Clare vào quán cà phê để đọc tờ báo buổi chiều. Có hai người đàn ông bắt đầu cãi nhau và Saint-Clare can họ ra. Anh đã bị một nhát dao đâm vào sườn.

Những người nô lệ kinh hoàng rú lên, bắt tóc, Marie lên cơn thần kinh. Cô Ophe'lia cho đặt Augustin lên ghế sofa Saint-Clare bị mất rất nhiều máu và đã ngất đi.

Khi hồi tỉnh lại, anh đăm đăm nhìn bức chân dung của mẹ anh. Ông thầy thuốc

được mời đến tuyên bố không còn hy vọng nữa.

Saint-Clare đặt bàn tay lên tay bác Tom đang quì bên cạnh.

- Bác Tom, bác Tom tội nghiệp! - Ông chủ ơi? - Tôi chết mất. - Saint-Clare nói.

Anh còn thì thầm: - Mẹ Ơi! Và tất cả kết thúc.

Marie Saint-Clare, thần kinh vốn đã rất yếu đuối, không thể chịu được cú sốc đến như thế.

Đã có kinh nghiệm, những người nô lệ hiểu rằng những thay đổi lớn sẽ diễn ra, khi ông chủ gia đình mất đi.

Có thể họ sẽ được bán cho một người chủ cũng tử tế như Saint-Clare, mà cũng có thể cho một người chủ độc ác và tàn nhẫn...

Marie không biết làm gì cả. Chị hỏi ý kiến những doanh nhân và quyết định làm theo lời khuyên của họ. Cô sẽ đem bán tất cả, nô lệ cũng như đồn điền. Cô chỉ giữ lại những nô lệ của riêng cô và cô sẽ mang họ về đồn điền của cha cô.

Cô Ophe'lia, người đã hết sức tận tụy, nghĩ đến việc trở về nhà mình. Cô Ophe'lia đối xử tử tế với nô lệ, và những người này lo sợ những gì sẽ đến với họ một khi cô không còn ở đây để che chở họ nữa.

- Bác Tom, bác có biết không, chúng ta sắp bị đem bán rồi đấy. - Adolphe, một trong các nô lệ nói với bác Tom.

Bác Tom cố cầm những giọt nước mắt cay đắng và cầu nguyện. Bác khao khát tự do mãnh liệt, không sao cưỡng nổi nên bác hết sức tuyệt vọng.

Bác đi tìm cô Ophe'lia.

- Thưa cô, - bác nói, - Ông Saint-Clare đã hứa cho tôi tự do Thậm chí ông đã bắt đầu làm các thủ.tục. Lẽ ra chỉ cần ký các văn bản là tôi được tự do Xin cô nói việc ấy với bà chủ được không ạ? - Tôi sẽ nói cho bác, bác Tom. Nhưng việc này phụ thuộc vào bà Saint-Clare - Cô Ophe'lia trả lời.

Nhưng cô biết rằng có rất ít hy vọng.

Suy nghĩ một cách nghiêm túc, cô quyết định cố thỏa hiệp hết mức có thể và đi vào phòng Marie, quyết tỏ ra thật dễ thương và trao đổi về việc của bác Tom với tài ngoại giao khéo léo nhất.

- Tôi chả có gì để mặc hết và tuần sau là tôi đi... - Marie nói.

- Mợ đi sớm thế sao? - Vâng, em trai anh Saint-Clare viết thư cho tôi, cậu ấy cho rằng đã đến lúc bán tất cả đi, cả đồ đạc và bọn nô lệ.

- Tôi muốn nói với mợ một việc. - Cô Ophe'lia nói. - Augustin đã hứa cho bác Tom tự do, cậu ấy thậm chí đã bắt đầu làm các thủ tục... Tôi mong rằng mợ sẽ hoàn tất những thủ tục ấy! - Chắc chắn là không! Tom là người tốt nhất và đắt giá nhất trong số nô lệ của chúng tôi! Và tại sao bác ta lại cần được tự do kia chứ? - Bác ấy mong ước được tự do lắm, và chủ của bác ấy đã hứa với bác ấy rồi.

- Cả lũ họ đều muốn được tự do! Bác ta sẽ có một người chủ mới, và họ sẽ đối xử rất tử tế với các nô lệ của họ.

- Dầu vậy, tôi biết đó là điều mong muốn cuối cùng của chồng mợ. Đó là một trong những lời hứa cuối cùng mà cậu Augustin đã nói với Eva bé bỏng thân yêu của chúng ta trên giường lâm chung của cháu. Tôi cứ tưởng mợ sẽ tôn trọng những ý nguyện cuối cùng của cậu ấy.

Thế là Marie lấy khăn tay che mặt và thốn thức.

- Tất cả mọi người đều chống lại tôi. Tôi không tin được là chị lại có thể nhắc tôi nhớ lại những chuyện đau đớn đến thế... Tôi chỉ gặp toàn bất hạnh! Marie cứ khóc lóc đến đứt cả hơi và gọi bác Mammy.

Cô Ophe'lia nhân lúc ấy rút về phòng mình. Cô hiểu rằng tất cả đều vô ích. Cô quyết định làm điều duy nhất còn có thể làm: cô viết thư cho bà Shelby để trình bày cho bà rõ những nỗi bất hạnh của bác Tom.

Ngày hôm sau, bác Tom và chừng năm, sáu người da đen khác bị dẫn đến một kho hàng bán nô lệ để đợi quyết định của người lái buôn..Một cái kho hàng nô lệ! Bạn có hình dung được nó là gì không? Người ta nuôi ăn nô lệ cẩn thận, cho mặc tử tế để tổng khứ món hàng được nhanh chóng! Bác Tom và những người nô lệ khác được giao cho một người lái buôn nô lệ tên là Skeggs. Ông ta xếp họ vào một căn phòng dài để qua đêm.

Sambo, một người da đen to lớn, pha trò để làm các bạn cười.

- A! Tốt lắm, cứ tiếp tục đi, cười sẽ giữ cho các người khỏe khoắn! - Người lái buôn nói.

Bác Tom không có lòng dạ nào chia sẻ sự vui nhộn ấy. Bác đặt cái hòm của mình vào một góc, xa đám đông rồi ngồi lên trên.

Bác được để ý ngay.

- Mà làm gì ở đây? - Sambo hỏi bác.

- Ngày mai tôi bị bán đấu giá. - Bác Tom nói.

- Thế còn người kia - Anh ta hỏi và chỉ Adol-phe.

- Để tao yên! - Adolphe đáp.

- Quý ông mùi thơm quá nhỉ, ngài đến từ một gia đình giàu có đây! - Đúng, ông chủ của tao là ông Saint-Clare, ông ấy rất giàu. - Adolphe hãnh diện đáp.

- Ông ấy hẳn phải sung sướng tổng cổ được mày đi! Adolphe lao vào địch thủ, đấm đá tứ tung.

Tiếng ồn ào khiến người chủ chạy đến.

- Thưa ông chủ, không phải chúng tôi đâu! Bọn mới đến đã khởi đầu đấy ạ! - Những người nô lệ kêu lên.

Người chủ quay về phía bác Tom và Adolphe, đá vài cái hú họa rồi ra lệnh cho tất cả mọi người đi ngủ.

Tình hình chẳng hay ho gì hơn trong nơi ngủ dành cho phụ nữ. Ở đó có những bà mẹ, những cô thiếu nữ, những em gái nhỏ. Trong số họ, có một bà lai da trắng chừng bốn mươi lăm tuổi và con gái của bà. Họ tên là Suzanne và Emmeline.

Cho đến lúc ấy, hai mẹ con đã gặp may. Bà chủ của hai mẹ con đối xử tốt với họ, đã làm tất cả để dạy dỗ bảo ban họ. Bà chủ đã truyền cho họ đạo Thiên chúa. Nhưng bà đã mất tất cả gia sản và buộc phải bán họ. Người mẹ và cô con gái cùng khóc.

- Emmeline, con ơi, đây chắc chắn là lần cuối cùng mẹ con mình được ở bên nhau. Người ta sắp chia lìa chúng ta.

- Dù sao ta hãy hy vọng sẽ được ở cùng nhau, mẹ ạ. Mẹ có thể làm người nấu bếp, còn con thì hầu phòng trong cùng một gia đình. Biết đâu đấy..Nhưng bà mẹ không tin. Bà lo sợ cho con mình.

Cuộc mua bán nô lệ diễn ra ngay hôm ấy.

Dưới một cái vòm lộng lẫy, trên sàn lát đá cẩm thạch, những người đàn ông thuộc mọi dân tộc đi đi lại lại. Trong một khoảnh khắc có rào hình tròn, người ta đặt mấy cái quầy dành cho người rao hàng và những người bán đấu giá. Những người định mua xúm xít quanh các nô lệ, sờ nắn "món hàng", xem xét, bình phẩm... như thể là một cuộc bán gia súc! Bác Tom tư lự, vừa nhìn những bộ mặt quanh mình vừa tự hỏi ai sắp là người chủ của mình đây.

Bác thấy trước hết những con người cộc cằn và thô bỉ, không ngần ngại bán mua đồng loại...

Trước lúc bán một lát, một người thấp lùn và rất to béo, mặc áo sơ mi bẩn thỉu và rách bươm lại gần đám đông. Ngay lập tức bác Tom cảm thấy thật sự ghê sợ hãi. Hắn có lỗ mũi to tướng và những bàn tay nhếch nhác. Hắn tóm lấy cẳng bác Tom, xem rằng bác, bắt bác nhảy cao, nhảy xa để xem sức lực của đôi chân bác.

Sau đó người ta bắt bác Tom trèo lên một cái bục. Người rao hàng nâng giá hàng lên. Cuối cùng, búa gõ xuống. Thế là xong, bác Tom đã được định giá, bác có một người chủ.

Gã người thấp lùn đẩy bác vào một góc. Hắn tên là Legree và có một đồn điền trên bờ con sông đỏ.

Suzanne, người mẹ, được bán cho một người có vẻ đứng đắn và đáng kính. Nhưng, vì không đủ tiền, ông không thể mua cô bé Emmeline được. Em-meline trở thành vật sở hữu của gã chủ bác Tom.

Bác Tom lại một lần nữa bị xích và bị quăng xuống đáy một con tàu nhỏ đang ngược dòng sông Đỏ.

Trong cái nhìn của bác Tom, những giấc mơ đã vĩnh viễn biến mất. Và ở chốn quá khứ, bác còn lại cái gì? Simon Legree, chủ mới của bác Tom, còn mua tám người nô lệ nữa và con tàu khởi hành. Hắn muốn duyệt các nô lệ của hắn. Hắn dừng lại trước mặt bác Tom.

- Anh nhìn thấy quả đấm này chứ? - Hắn vừa hỏi vừa làm cho năm đấm to tướng của mình lớn hơn lên.

Và hắn giáng năm đấm xuống tay bác Tom.

- Năm đấm này đáng giá như một cái búa sắt đối với bọn mọi đen. Và ta không ngần ngại sử dụng nó đâu! Hắn vung năm đấm gần mặt bác Tom.

- Ta là người giám sát cho chính ta, và ta thấy tất cả mọi điều. Ở đồn điền của ta, người ta không hát, không nhảy, không vui đùa, người ta chỉ làm việc! Ta

không thương hại đâu!.Những người đàn bà không dám thở nữa. Gã chủ quay gót, để lại những người nô lệ sợ hãi khủng khiếp.

- Đó là phương pháp của tôi. - Legree nói với một hành khách, người đã quan sát toàn bộ cảnh tượng ấy. - Và nó thực là hiệu nghiệm! - Trái tim ông chắc hẳn là cũng rắn đanh như những năm đấm của ông! - Người khách lạ đáp.

- Phải, và tôi tự hào về điều đó! Đám nô lệ, tôi vất kiệt chúng rồi tôi lại mua những đứa khác, như vậy tôi đỡ tốn hơn! - Nói chung thì, họ trụ được bao lâu? - Còn tùy, đứa yếu nhất từ hai đến ba năm, những đứa to khỏe hơn từ sáu đến bảy năm. Chúng nó ốm hay không tôi cũng đối xử với chúng theo cùng một cách. Khi một đứa da đen chết đi, tôi lại mua một đứa khác, như vậy rất tiết kiệm! Người khách lạ quay lại với một người đàn ông trẻ, người đã nghe cuộc nói chuyện với một vẻ kinh tởm rõ ràng.

- Anh đừng tin, - người khách nói, - là ở miền Nam ai cũng như vậy cả.

- Nếu thế thì thật quái gở! - Gã buôn nô lệ này là loại súc sinh! - Ủ, nhưng luật pháp lại đứng về phía hắn, và hắn có quyền hành động như thế! Chính điều ấy mới khủng khiếp! Và chẳng có luật nào bảo vệ những người da đen! - Vâng, và đó là một nỗi nhục nhã cho nước Mỹ, tôi cũng nghĩ như thế. Nhưng tôi đảm bảo với anh rằng nhiều chủ đồn điền cũng tử tế và nhân đạo.

- Thế thì may, nhưng điều đó không làm gương cho những tên gian ác như gã kia.

- Suyt! Nói khẽ thôi, người ta có thể nghe thấy và anh sẽ gặp phiền toái ghê gớm đấy. Khi nào anh đến nhà tôi, anh có thể nói tất cả mọi điều anh mang nặng trong lòng.

Bác Tom nói chuyện với bà lai da trắng mà bác bị xích ở gần.

- Bác thuộc về ai? - Ông chủ tôi tên là Ellis.

- Ông ấy có tử tế với bác không? - Có, cho đến khi ông ấy bị ngã bệnh. Từ đó ông ấy trở nên rất khó tính. Ông ấy không cho tôi ngủ nữa, tôi phải trông chừng ông ấy cả ban đêm, và tôi đâm kiệt sức. Một buổi sáng, ông ấy bắt gặp tôi ngủ gật và ông ấy nổi cơn thịnh nộ ghê gớm đến nỗi đã quyết định bán tôi cho người chủ nào khắc nghiệt nhất mà ông ấy có thể tìm thấy. ấy thế mà, ông ấy đã từng hứa cho tôi tự do!.- Bác có chồng không? - Có, ông ấy là một thợ rèn, nhưng tôi phải ra đi quá gấp đến nỗi không kịp gặp lại ông ấy. Tôi cũng có bốn đứa con... Ôi! Lạy Chúa! Và người đàn bà lấy hai tay che mặt.

Con tàu vẫn tiến về phía trước, mang theo những kẻ bất hạnh. Con tàu tiến lên

giữa hai bên bờ đá khô cằn. Cuối cùng, tàu dừng lại ở một thành phố nhỏ và Legree xuống tàu cùng với đoàn nô lệ của hắn.

Bác Tom và những người đồng hành đứng xếp hàng sau một chiếc xe chở nặng. Legree leo lên ghế ngồi và họ khởi hành theo một con đường gỗ ghề.

Hai người đàn bà bị xiềng, bị ném xuống cuối xe cùng với đồng hành lý. Đó là một con đường bỏ hoang và vắng ngắt đi qua một rừng tùng. Gió rít trong các cành cây. Một vài con rắn trườn đi chỗ này chỗ kia, giữa những gốc cây bật ngửa và cành cây rải rác. Đây quả thực là một con đường khủng khiếp! Những người nô lệ đã mệt lử.

Chỉ mình Legree có vẻ hân hoan. Hắn mở nút một chai rượu mạnh và uống một cốc vại đầy.

- Nào, - hắn vừa nói vừa quay về phía những người nô lệ, - giờ thì hát lên nào! Họ nhìn nhau rồi bắt đầu hát một bài hát ngổ ngẩn. Nhưng hát mà chả có lòng dạ nào, và chẳng ai vui vẻ gì! Họ đã bắt đầu thấy cảnh đồn điền.

Đất đai này từng thuộc về một người chủ đã chăm chút giữ gìn nó rất cẩn thận, nhưng Legree đã bỏ mặc cho cây cối hoang dại tràn ngập trong vườn và các bãi cỏ. Tất cả đều lộn xộn. Tất cả đều đổ nát. Gỗ ván, bi đông, mảnh chai lọ vỡ và rơm rác vương vãi khắp nơi.

Các nhà kính không còn cửa kính, hoa đã héo tàn.

Ngôi nhà rất lớn và đã từng rất đẹp. Nhà được bao quanh bằng một hàng hiên hai tầng. Nhưng nó có một vẻ u buồn sâu sắc.

Những cửa sổ bị bịt kín bằng các tấm ván, một số cửa không còn cả cánh.

Ba, bốn con chó hung dữ chạy tới, sẵn sàng cắn xé tất cả.

- Các anh đã thấy điều chờ đợi các anh đấy, - Legree vừa nói vừa vuốt ve mấy con chó với vẻ hài lòng. - Những con chó này đã được rèn luyện để rượt đuổi những người da đen.

Hai người hầu da đen lại gần. Quần áo họ rách bươm..- Mọi việc ổn cả chứ, Sambo, Quimbô - Legree hỏi họ.

- Rất tốt, thưa ông chủ! Hai người da đen này quả thực đã được ông chủ huấn luyện để trở nên cộc cằn và tàn ác hết mức có thể. Sambo và Quimbô rất ghét nhau, và tất cả mọi người trong đồn điền cũng rất căm ghét chúng.

- Sambo, dẫn họ về chỗ ở! Những khu dành cho người da đen lập thành một kiểu phố viền bằng các căn lều thô lậu, u tối, buồn thảm và bẩn thỉu kinh khủng.
- Bác Tom thấy mệt thui đi. Bác đã mừng khi nghĩ đến một túp lều nhỏ nơi bác có thể nghỉ ngơi và suy nghĩ sau một ngày làm việc dài. Nhưng giờ đây chỉ có những nơi nấu tạm, những cái lều thảm hại đầy những mền rơm ẩm ướt nhơ nhớp - Cái lều nào là dành cho tôi? - Bác hỏi Sambo với giọng phực tòng.

- Tôi không biết, có thể là cái này, tôi chắc là vẫn còn chỗ đấy. Trong các nhà ổ chuột kia đều đông người lắm, bác cứ tự xoay sở lấy! Khi những người lao công trở về lều của họ vào buổi tối, họ tỏ ra không vui vẻ gì khi thấy những người mới đến. Họ đã ở ngoài đồng từ sáng, cúi khom trên mặt đất, dưới sự đe dọa bị đánh đòn của những người canh gác. Có cả một đồng công việc khổng lồ, và những người nô lệ không có thời gian để nghỉ ngơi buổi tối. Cần phải chuẩn bị bữa chiều...

Bác Tom đưa mắt tìm xem có thấy một khuôn mặt nào cười mở hơn không. Những người đàn ông thì râu rĩ khốn khổ và còm cõi, những người đàn bà buồn bã và chán nản. Những người khỏe hơn áp chế những người yếu hơn. Cần phải xây ngũ cốc để làm một cái bánh còm cho bữa tối, và cái cối xay kéo kệt cho đến tận đêm khuya.

Bác Tom kiệt sức vì đói là.

- Cầm lấy này! - Sambo vừa kêu vừa ném cho bác Tom một túi ngô - Đây là tất cả những gì để bác ăn trong tuần này. Vậy thì, hãy cẩn thận nhé.

Bác Tom đợi rất lâu để đến lượt mình ở chỗ cối xay. Thấy hai người phụ nữ khốn khổ không còn đủ sức để quay bánh xe cối xay, bác bèn xay hộ họ. Bác nhen lửa và nấu bữa tối đậm bạc của mình. Bác chỉ làm giúp được những người phụ nữ khốn khổ này rất ít, nhưng điều đó mới khác thường làm sao! Rồi bác Tom lấy cuốn Kinh Thánh và bắt đầu đọc. Bác tìm thấy ở đó vài điều an ủi..- Hãy lắng nghe đoạn này. - Bác nói với hai người đàn bà.

Họ lắng nghe, rồi ngủ thiếp đi và bác Tom còn lại một mình trầm ngâm.

Tôi đã làm gì để bị trừng phạt đến thế này? -Bác tự hỏi. Làm thế nào để thoát ra khỏi chốn địa ngục này? Bác đi về phía căn lều mà người ta phân cho bác. Có rất nhiều người đang ngủ. Mùi hôi thối làm bác lùi lại. Bác sụp xuống vì mệt trên tấm nệm rơm, cuộn mình được chằng hay chớ trong tấm chăn rách lỗ chỗ và ngủ thiếp đi. Trong mơ, bác gặp lại bé Eva.

Rất nhanh, bác Tom biết điều bác có thể chờ đợi ở cuộc sống mới của mình.

Xunh quanh bác, chỉ có sự tàn bạo, bất công, giận dữ và độc ác. Bác Tom vẫn

kiên nhẫn cưỡng lại cái ác, cố gắng làm việc, nêu gương, giúp đỡ những người yếu và những người ốm đau...

Legree để ý thấy những phẩm chất sâu sắc của người nô lệ này và nghĩ: - Chưa bao giờ ở đây ta có một người biết điều đến thế, một người lao công khéo tay đến thế... Ta sẽ đào tạo anh ta thành một người quản lý... Gã Tom này hoàn toàn có khả năng cai quản các công việc của ta, nhưng gã thiếu sự cứng rắn. Một người quản lý mà không cứng rắn thì không phải một người quản lý tốt. Gã cần phải biết ra lệnh cho lũ da đen làm việc và chỉ có một cách để làm điều đó: đánh đòn, luôn luôn đòn roi! Ta sẽ dạy gã biết đánh đập, và hẳn gã sẽ chai sạn lên...

Chương 9

Những nỗi thống khổ của Bác Tom

Một buổi sáng, lúc đi ra đồng, bác Tom để ý thấy một người mới đến, một người đàn bà cao lớn, còn khá trẻ, đi với vẻ kiêu hãnh. Chị ném ra xung quanh chị những cái nhìn thách thức. Người ta thấy qua những nếp nhăn sâu in dấu trên mặt chị, rằng chị đã từng bất hạnh. Những người nô lệ quan sát chị với vẻ tò mò, nhưng chẳng ai bộc lộ thiện cảm với chị.

Người đàn bà không nói với bác Tom và không nhìn bác, mặc dù chị cùng đi với bác trên con đường dẫn ra các cánh đồng.

Bác Tom bắt đầu tích cực làm việc. Bác nhìn người mới đến và thấy chị khéo léo hơn những người khác. Chị làm rất nhanh và có vẻ khinh bỉ công việc mà người ta giao cho chị.

Ngày hôm ấy, bác Tom làm việc cạnh một phụ nữ lai da trắng. Chị run rẩy và người ta thấy rõ chị.

Chương 10

Vĩnh biệt

Hai ngày sau đó, một người trẻ tuổi cưỡi ngựa hỏi thăm đến đồn điền.

Đó là George Shelby.

Làm sao cậu lại tìm được dấu vết của bác Tom? Chúng ta biết là cô Ophe'lia đã gửi một lá thư cho bà Shelby, kể cho bà nghe là ông Saint-Clare đã chết và bác Tom sắp bị bán.

Bức thư đó đã không may bị bỏ quên một, hai tháng ở một bưu trạm. Trong thời gian ấy, bác Tom đã bị bán và bị dẫn đến, như chúng ta đã thấy, một đồn điền ven bờ sông Đỏ.

Tin này khiến bà Shelby buồn bã. Nhưng lúc đó bà không thể làm gì cho người nô lệ trước đây của bà. Bà đang trông nom chồng bà, bị Ốm thập tử nhất sinh và mê sảng vì sốt. George đã trở thành một chàng thanh niên cao lớn. Cậu giúp đỡ mẹ và giám sát quản lý việc làm ăn của gia đình. Cô Ophe'lia đã nói trong thư địa chỉ của người giúp việc kinh doanh cho ông Augustin Saint-Clare. Gia đình Shelby đã viết thư cho người này để xin chỉ dẫn. Bất hạnh thay, họ chẳng thể làm gì hơn.

Rồi ông Shelby mất.

Ông để lại cho vợ toàn quyền định đoạt công việc. Với sự cương nghị quen thuộc của bà, bà bảo con trai George cho bà biết về công việc. Hai mẹ con bắt đầu kiểm tra sổ sách, bán đi và trả nợ được nhiều khoản.

Vào thời kỳ đó, bà Shelby nhận được thư hồi âm của người giúp việc kinh doanh cho Saint-Clare.

Người đó chẳng biết được điều gì có thể giúp đỡ họ. Người đó đã bán bác Tom ở chợ đấu giá và đã nhận tiền cho bà Saint-Clare.

Cả George lẫn bà Shelby đều không thể hài lòng với một sự trả lời như thế.

Sáu tháng sau, công việc của George Shelby đưa anh đến miền Nam và anh quyết định đi Nouvelle Orléans để hỏi thăm về bác Tom tội nghiệp.

Sau khi tìm kiếm rất lâu, anh đã gặp một người có thể cho anh biết tất cả những chi tiết mà anh mong muốn. George lên đường đến sông Đỏ, mang theo tiền trong túi, quyết tâm chuộc lại người bạn già của anh.

Legree đang ở trong phòng khách và tiếp George với vẻ cộc cằn.

- Tôi được biết là ông đã mua ở Nouvelle Or-léans một người nô lệ tên là Tom. Bác ấy là sở hữu của cha tôi, người đã mất rồi, và tôi muốn chuộc lại bác ấy.

- Đúng tôi đã mua anh ta, nhưng đó là một thằng tồi, một kẻ nổi loạn... Nó đã giúp cho hai nô lệ đáng giá gần một ngàn đô la mỗi đứa của tôi bỏ trốn! Và khi tôi bảo nó nói cho tôi biết chúng ở đâu, nó từ chối trả lời. Thế là, tôi đã nện nó nhiều lần rồi đấy! Tôi có cảm giác là giờ nó sắp chết rồi! - Bác ấy đâu? Bác ấy đâu? Tôi muốn gặp bác ấy! - George kêu lên.

- Bác ấy ở trong kho hàng này. - Một đứa trẻ đang giữ ngựa cho George, nói.

Legree mỉm cười theo đứa trẻ và đá cho nó một cái. George lao về phía kho hàng...

Bác Tom đã nằm liệt từ hai ngày nay, bác không thấy đau nữa. Các giây thần kinh của bác đã bị phá hủy. Thỉnh thoảng, ban đêm, những người nô lệ lại đến săn sóc bác đôi chút.

Khi George nhìn thấy bác, anh suýt nữa xỉu đi.

- Bác Tom! Người bạn già của tôi! Làm sao có thể đến thế này? Anh cúi xuống bên người nô lệ và để cho nước mắt tuôn rơi..- Hãy nói với cháu đi, bác Tom, nhìn cháu này, George đây! - Cậu George! - Bác Tom nói bằng một giọng lịm tắt.

Ánh mắt vẫn mờ của bác trở lại chăm chú và sáng lên. Cả khuôn mặt bác rạng rỡ, bác chắp hai tay lại và nước mắt chảy dài trên đôi má.

- Đây là tất cả những gì tôi mong ước, gặp lại cậu trước khi chết! - Bác sẽ không chết, cháu đến để đem bác về nhà! - Ôi, cậu George, cậu đến quá muộn rồi! Đừng kể với bà Chloé nhà tôi rằng cậu đã gặp tôi trong tình trạng thế nào. Hãy bảo bà ấy là tôi không bao giờ quên nghĩ đến các con tôi... Mong chúng trung thực và nhân hậu như tôi đã từng cố như thế... Hãy hôn tất cả mọi người ở nơi đó cho tôi.

Một sự suy nhược bất thần choán lấy bác, và bác nhắm mắt, mãi mãi...

George đứng lặng.

Rồi, thấy Legree ở đằng sau, anh hỏi hẩn anh phải trả bao nhiêu để mang thi hài bác Tom đi.

- Tôi không bán thân người. - Legree trả lời giọng khàn đặc.

George nhìn thẳng vào gã chủ đồn điền và bảo hẩn: - Quả là ông đã lấy đi tất cả của bác ấy! Hãy giúp tôi mang bác ấy đi. - Anh bảo ba người nô lệ đang ở đó.

Họ đặt bác Tom vào trong xe của George Anh hỏi mượn họ một cái mai.

Rồi anh quay về phía Legree và cố giữ bình tĩnh nói với hẩn: - Tôi còn chưa nói cho ông biết tôi nghĩ gì về vụ việc tàn bạo này. Không phải chỗ này và cũng không phải lúc này. Nhưng bạn tôi sẽ được báo thù. Tôi sẽ tìm một quan tòa và tôi sẽ kiện anh.

- Có gì mà phải làm ầm ĩ về một tên mọi cơ chứ! - Legree trả lời.

Từ này là tia lửa trên thùng thuốc súng. George quay lại và giáng cho hấn một cú đấm trời giáng vào giữa mặt. Legree ngã xuống.

Rồi hấn nhóm dậy, phúi quần áo lấm đầy bụi và đưa mắt nhìn theo chiếc xe đang đi xa dần...

Người ta thấy là hấn kính nể George.

Ra khỏi ranh giới của đồn điền, George thấy một đôi cát nhỏ và có vài cây cao tỏa bóng mát.

Anh đào mộ Ở nơi đó. Anh mặc cho bác Tom chiếc áo khoác của anh và đặt bác nằm xuống mộ. Những người nô lệ lặng lẽ lấp đất.

- Giờ đây các con của ta, đi thôi! - George vừa nói vừa đặt vào tay họ mấy đồng tiền..Và anh quỳ xuống, bên năm mộ người bạn nghèo khổ của anh.

- Tôi xin thề kể từ hôm nay tôi sẽ làm tất cả những gì có thể để chế độ nô lệ mãi mãi biến mất! Sau những biến cố này, Legree càng uống rượu nhiều hơn và đâm mất trí. ít lâu sau, hấn chết.

Từ nơi ẩn náu, Cassi đã trông thấy tất cả. Chị để ý thấy vẻ dễ thương của George Shelby và nhận thấy sự kiểm soát đang hơi lỏng... Đã đến lúc chạy trốn! Lúc rạng đông, Cassi ăn vận như những người da trắng sinh tại thuộc địa và ra khỏi nhà có Lucie đi cùng, giả vờ như cô hầu của chị. Chẳng ai trông thấy họ. Họ đi không dừng nghỉ cho đến đầu thành phố. Ở đó, họ tiến về phía cảng và vào một quán ăn. George Shelby đang ở đó và họ làm quen với nhau.

Họ cùng lên một chiếc tàu ngược dòng sông Đỏ. Trong suốt hành trình, Cassi không để ai nhìn thấy. Chị giả vờ đang bị ốm.

George, lúc nào cũng khả ái, giữ cho chị và cô hầu của chị một khoang trên con tàu Cincinnati đi xuôi dòng Mississippi.

Lên tới bờ, Cassi xuất hiện và ăn cùng bàn với họ.

George để ý thấy phong thái thanh lịch và vẻ đẹp của chị.

Một hôm, Cassi tin cậy vào lòng tốt của chàng thanh niên, thành thật kể cho anh nghe câu chuyện của họ.

- Tôi sẽ bảo vệ các chị, các chị có thể tin ở tôi. - Anh nói với họ.

Trên những con tàu, có ít thú tiêu khiển và người ta kết thân rất nhanh. Thế nên George thường trò chuyện với một phụ nữ Pháp, bà Thoux. Bà đang đi về Kentucky, nơi bà đã trải qua thời thanh xuân.

- Anh có tình cờ biết một người lai da trắng tên là George Harris không? - Một hôm bà hỏi anh.

- Có chứ, biết rất rõ, - George trả lời. - Anh ấy đã lấy một cô hầu trẻ của mẹ tôi và họ có một con trai nhỏ, bé Henry.

Tôi không biết rõ anh ấy giờ ra sao. Anh ấy và gia đình đã trốn đi. Có lẽ họ đã sang Canada...

- Đó là em trai tôi! - Bà Thoux vừa nói vừa khóc. - Tôi đã mất liên lạc với nó khi tôi còn trẻ.

Chúng tôi đã bị chia cắt khi tôi bị bán cho một điền chủ giàu có ở miền Nam. Đó là một người rất hào hiệp và rất tốt, và chúng tôi đã cưới nhau.

Chúng tôi đã sang ẩn Độ sống, và bây giờ tôi về nước... Tôi rất muốn gặp lại em trai tôi! - George đã nói rất nhiều với tôi về một người chị, hình như chị Emilie thì phải..- Đó là tôi đấy. - Bà nói. - Thế vợ của em tôi tên là gì? - Chị ấy tên là Elisa. Đó là một phụ nữ có học vấn, đáng nể trọng và rất dũng cảm. Cha tôi đã mua chị ấy từ một ông Simon nào đó.

Cassi không ngăn nổi mình nghe tất cả đầu đuôi câu chuyện. Khi nghe đến tên Simon, chị ngất đi.

George và bà Thoux vội vã chạy chữa cho chị hồi tỉnh.

Khi tỉnh lại, chị khóc vì vui mừng.

- Nhưng chị làm sao thế? - George hỏi.

- Elisa mà anh nói đến chính là con gái của tôi! Trời ơi! Trời ơi! Đứa con mà tôi đã bị mất...

Giờ đây tôi có thể gặp lại nó! George, Elisa và bé Henry giờ đây ra sao? Sau cuộc trốn chạy của họ Ở nhà những người quây cơ và cuộc chiến đấu trong núi đá chống lại lũ buôn người, họ được an toàn ở nhà của những người trung hậu.

Locker được mẹ Dorcas chăm sóc. Hẩn báo cho họ biết rằng những thông báo về Elisa đã được loan tin khắp nơi và khuyên chị hãy cải trang. Thế là Elisa hi sinh

những bím tóc đẹp của chị và ăn vận theo kiểu nam giới.

Họ tới được thành phố chẳng gặp khó khăn gì.

- George, trong hai mươi tư giờ nữa, chúng ta sẽ được tự do! Chúng ta đã đến gần Canada rồi! Henry được cải trang thành một cô bé và người ta gọi nó là Henriette. Họ đóng rất đạt vai của mình và họ lên con tàu đưa họ sang Canada.

Tim họ đập thành thịch khi họ nghe nói rằng những người bỏ trốn đang bị truy tìm.

Ngày hôm ấy trời đẹp và con tàu tiến nhanh.

Chẳng bao lâu, một bến bờ mới xuất hiện trước mắt họ: đó là Nouvelle Angleterre, đất của tự do! Elisa và George che giấu sự bối rối cho đến tận lúc họ cập bến. Lên bờ rồi, họ lao vào vòng tay nhau và khóc vì xúc động.

Tự do! Họ đã được tự do! Họ đi đến nhà một vị truyền giáo dũng cảm, ông niềm nở đón tiếp họ. Con người nhân ái này đã quen đón tiếp những người tỵ nạn vượt qua được hồ. Tất cả những người đó đã tới, không một xu dính túi, và đầu thế, họ vô cùng hạnh phúc vì được tự do! George được một người thợ cơ khí thuê Anh kiểm khá và Elisa không buộc phải đi làm nữa.

Gia đình họ đã thêm người: Henry giờ đã có một em gái nhỏ tên là Elisa. Cô bé rất láu lỉnh..Họ sống trong một ngôi nhà xinh xắn ở ngoại ô Montréal. George có một phòng làm việc, anh học đọc và học viết ở đó.

Elisa không còn trẻ nữa, chị đã mập ra và tóc chị giờ đây được búi lên cẩn thận. Chị có vẻ là người đàn bà hạnh phúc nhất.

Bé Henry đi học, và người cha rất hài lòng là em có một tuổi thơ êm đềm hơn tuổi thơ của bố.

Bà Thoux đi tìm em trai George của bà, còn Cassi đi tìm con gái Elisa của chị.

Họ quyết định liên kết sức mạnh của họ và đi Canada. Nhưng nước Canada rộng mênh mông, và các cơ sở đón nhận người đi trốn lại nhiều.

Bà Thoux và Cassi kiên trì đi thăm tất cả những cơ sở ấy. Cuộc tìm kiếm của họ kéo dài hàng năm, nhưng ý chí của họ chưa bao giờ suy giảm.

Một mục sư quan tâm đến hai người đàn bà và cố gắng giúp đỡ họ trong việc tìm kiếm.

Một hôm, ông gọi điện cho họ: - Tôi muốn các vị đi Montréal với tôi.

Hơi ngạc nhiên, hai người đi với ông vào thành phố. Chắc hẳn con người trung hậu này có những lý do của ông! Tại nhà George và Elisa, một ngọn lửa hồng đẹp để đang lấp lánh trong lò sưởi và Elisa đang chuẩn bị khăn trải bàn sáng ánh lên màu trắng như tuyết. George đang học.

Đột nhiên, chuông reo. Đó là ông mục sư Ông muốn nói, nhưng chẳng kịp nói một lời.

Bà Thoux nhảy đến ôm lấy cổ George: - Chị Emilie của em đây, em có nhận ra chị không? Còn Cassi ôm cô bé Elisa vào lòng, nhìn vào mắt con gái, chị nói: - Cô bé này chính là hình ảnh cô con gái bé bỏng của mẹ khi người ta cướp con đi khỏi mẹ! Mẹ là mẹ của con, bà là bà của cháu đây, các con của tôi! Tối hôm ấy, hạnh phúc tràn ven ngượng trong căn nhà xinh xắn. Một người em trai và một người chị gái, một bà mẹ và con gái đã tìm thấy nhau sau những năm dài ly biệt và đau khổ! Mọi người nhìn nhau, ôm hôn nhau dưới cái nhìn cảm động của ông mục sư, ông cảm ơn Thượng đế đã cho họ đoàn tụ.

Bà Thoux, người rất giàu có, đưa tất cả sang Pháp trong vài năm. George có thể hoàn tất việc học tập của anh ở đó.

Còn ở gia đình Shelby Tất cả mọi người nóng lòng chờ đợi George trở về..Bà Shelby đang ngồi trong phòng khách.

Bác gái Chloé bày biện bàn ăn rất kỹ lưỡng.

Bác mặc một cái váy mới và rất sốt ruột được gặp lại ông chủ trẻ của bác.

- Bà có nhận được tin tức của cậu George không ạ? - Có, chỉ mỗi một dòng nói là nó sắp về.

- Chẳng có lời nào về ông chồng tội nghiệp của cháu ư? - Không, chẳng có gì bác Chloé ạ. Khi về đến nhà nó sẽ kể tất cả mọi chuyện cho chúng ta.

- Cháu tin rằng ông lão tội nghiệp của cháu sẽ không nhận ra lũ trẻ đâu! Cháu đã làm cho ông ấy một cái bánh gatô mà ông ấy ưa thích...

Bà Shelby thở dài. Bà cảm thấy sự im lặng của con trai bà che giấu một tin dữ.

- Bà có giữ tiền ở đó không? - Bác Chloé hỏi về bản khoán.

- Có, bác Chloé ạ.

- Cháu rất vui cho ông lão nhà cháu thấy những đồng tiền mà cháu đã kiếm được ở nhà ông chủ hiệu bánh. Ông ấy muốn giữ cháu lại lâu hơn, nhưng cháu bảo ông ấy là chồng cháu đang về, còn bà thì không thể thiếu cháu lâu hơn được. Đó quả là một người rất trung hậu, cái nhà ông Jones ấy! Bác Chloé đã nài nỉ để người ta giữ những đồng tiền mà bác được trả, và bà Shelby rất vui lòng được làm điều đó cho bác.

- Ông nhà cháu, ông lão tội nghiệp, còn chưa biết Polly, đã năm năm rồi từ khi ông ấy ra đi, Polly khi ấy còn là một đứa bé. Nó đứng còn chưa vững! Bà chủ còn nhớ không, ông ấy đã sợ nó ngã như thế nào.

Họ nghe thấy tiếng bánh xe lăn.

- Cậu George! Và bác Chloé chạy ra cửa sổ. Bà Shelby chạy ra cửa phòng khách. Bà ôm xiết con trai vào lòng.

Bác Chloé cố nhìn xuyên qua bóng đêm.

- Mẹ Chloé tội nghiệp! - George đầy xúc động nói.

Và anh nắm lấy bàn tay đen bóng trong đôi bàn tay mình.

- Cháu có thể hiến tất cả tài sản của cháu để đưa bác ấy về với cháu, nhưng bác ấy đã ra đi về một thế giới khác rồi.

Bà Shelby thốt lên một tiếng kêu đau đớn.

Bác Chloé lặng đi không nói.

Họ đi vào phòng ăn. Tiền của bác Chloé vẫn nằm trên bàn.

- Giờ đây cái này chả còn dùng vào việc gì nữa.

- Bác nói giọng run rẩy. - Tôi biết điều đó rồi sẽ xảy ra... bị bán đi và bị giết chết ở những cái đồn điền già nua cũ kỹ ấy! Bác Chloé đi ra khỏi phòng. Bà Shelby theo sau bác, nắm lấy một bàn tay của bác, giúp bác ngồi xuống một cái ghế và ngồi bên cạnh bác.

- Bác Chloé tội nghiệp của tôi! Bác Chloé gục đầu vào vai bà chủ và khóc nức nở.

- Ôi, bà ơi, tha lỗi cho cháu, tim cháu tan nát...

- Tôi hiểu, bác Chloé, tôi không thể an ủi bác được... - Bà Shelby nói.

Họ lặng lẽ khóc một lúc.

Rồi George đến ngồi bên cạnh bác Chloé tội nghiệp và nhắc lại cho bác nghe những câu nói đầy tình thương yêu của bác trai.

Một tháng sau, tất cả những người nô lệ trong nhà ông Shelby tập hợp trong phòng khách lớn để nghe một thông báo của ông chủ trẻ tuổi của họ.

Họ đã ngạc nhiên đến thế nào khi anh đến với một chồng văn bản. Đó là những chứng thư giải phóng cho họ. George đọc chăm chú tất cả những giấy tờ ấy và đưa cho từng người một. Những người da đen khóc, hoan hô George! Trong khi đó, rất nhiều người van nài anh đừng đuổi họ đi.

- Chúng tôi không muốn rời bỏ ngôi nhà cũ kỹ thân thương của chúng ta, rời bỏ cậu chủ, bà chủ và tất cả...

- Các bạn của tôi, - George nói khi anh đã lấy lại được sự im lặng. - Các bạn không bị buộc phải ra đi, tôi vẫn cần nhiều nhân công như trước đây.

Nhưng tất cả các bạn đều là những người tự do.

Nếu các bạn ở lại, các bạn sẽ được trả lương cho công việc của các bạn. Như vậy, nếu có chuyện gì xảy ra với tôi hoặc công việc làm ăn không suôn sẻ, các bạn sẽ không bị bắt để trừ nợ mà cũng không bị bán. Tôi sẽ ở lại trang trại và tôi sẽ dạy các bạn những quyền của người tự do. Còn một điều nữa. Các bạn có nhớ bác Tom tốt bụng của chúng ta không? Trên mộ bác, tôi đã hứa là tôi sẽ không bao giờ sở hữu nô lệ nữa. Sẽ không còn ai bị chết vì tôi, bị lôi đi khỏi tổ ấm, khỏi gia đình để bị chết một cách đơn độc ở một đồn điền nữa...

Mỗi lần các bạn vui sướng vì được tự do, hãy nghĩ rằng các bạn nhờ bác Tom mà có điều đó và hãy thương yêu chăm sóc vợ và các con của bác. Hãy đi theo bước chân của bác và hãy sống lương thiện, thủy chung và hào hiệp như bác Tom..

Hết

